

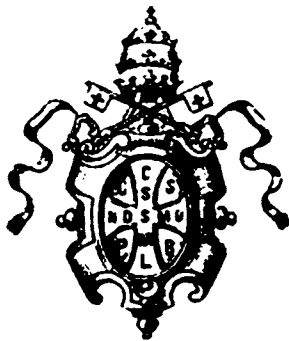
Lásku za lásku.

Řečí postních cyklus čtvrtý.

Podává

František Herzog,

kněz církevní.

V BRNĚ, 1890.

Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských.

Lásku za lásku.

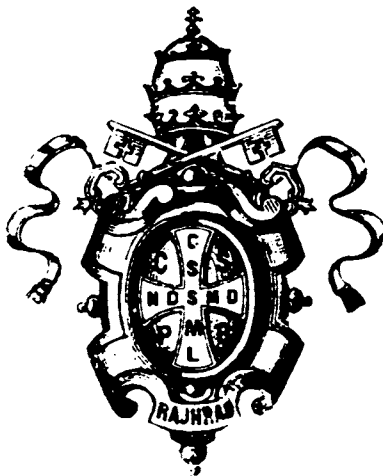
Řečí postních

cyklus čtvrtý.

Podává

František Herzog,

kněz církevní.

V BRNĚ, 1890.

Tiskem a nákladem pap. knihtiskárny benediktinů rajhradských.

I.

Ježíš obětuje za nás útěchu duše své.

„Kristus miloval nás a vydal sebe
samého za nás.“ Efes. 5, 2.

Ú v o d

Byl jeden mladý muž, který zdědiv po otci svém značného jmění vrhl se slepě do proudu rozkoší světa. Co si hrdlo přálo, co si srdce žádalo, všecko užíval, až prohýřil jmění své do posledního groše. Vida se pak na mizině rozzuřil se hněvem nad tím »neštěstím,« proklínal »svůj osud,« proklínal celý svět, rouhal se i Bohu, aby, chce-li, ještě horší věci naň seslal, že už je mu vše lhostejno. A Bůh seslal. Vraceje se v pozdní noci domů padl hříšník ten ve tmě, zlomil nohu a uvržen tak v těžkou nemoc. Již kolik neděl trávil na lůžku bolestném, ale nemoc se nelepší, nýbrž naopak den po dni se horší, tak že není již naděje na uzdravení. Ale, ačkoliv smrt takřka za dveřmi, nemocný nechce o přípravě k ní ani slyšeti! —

Než, má ještě u sebe sluhu starého a věrného, a toho nesmírně to trápilo, že by měl pán jeho tak nekajicně, tak nekřesfanský umříti. I přemýšlí dlouho sem a tam, co počíti, aby jej na lepší cestu přivedl. Konečně dal mu Bůh sám dobré vnuknutí. Vstoupiv k nemocnému, praví pln útrpnosti: »Pane, je tu jeden váš dávný, upřímný přítel a chce se s vámi rozloučiti.« — »Kdo je to?« — zvolá pán — »že se ještě v té bídě ke mně hlásí? ať vstoupí!« — Tu vyndá ten dobrý sluha ze záhadří kříž a praví: »Zde jest, milý pane! Ó vězte, že ještě žádný přítel z lásky k vám nezemřel, jako tento Kristus Ježíš, váš Bůh a Pán! On i podnes vás miluje a nechce vaši záhubu, nýbrž spásu!« — Nemocný upírá jako vytřeštěn oči své na kříž; vždyť už to dráhně let, co naň ani nepohlédl, ani nevzpomněl — příliš

dobře se mu vedlo, než aby byl co o Krista dbal; ale teď, kdy bída, bolesti a strach před smrtí srdce mu svírají, snese již pohled na Ukřižovaného, a čím déle naň hledí, zdá se mu, že mu tím lehčeji jest u srdce; již i oči mu vlnou, a konečně zvolá překonán vnitřním pohnutím: »Jakže, můj Ježíši! Ty — že mne — miluješ!? Ty že's mi zůstal přítelem? a já? — já!« — a rukama zakrývá tvář, po dlouhém čase řinou se s očí zase slzy, on tiskne vřele kříž k ústům, poznává poblouzení své, skroušenou zpovědí usmíruje se s Bohem, činí pokání a pozdraviv se, vede nový křesťanský život! — Ejhle, pohled na kříž a poznání lásky Kristovy přimělo zpustlého hříšníka, že miloval zase Ježíše, a láska ta přivedla jej k pravému pokání! —

Draží posluchači, v Kristu Ježíši zde shromáždění! Ku pokání a nápravě života vybízí i nás Církev sv. tímto posvátným časem čtyřicetidenního postu.

A věru, byl by již nejvyšší čas, aby se probralo lidstvo z toho hříšného omámení, do něhož každým rokem hloub a hlouběji upadá; byl by již čas, aby se probudilo a vystřízlivělo z toho opojení smyslného, v kterémž hnáno vášněmi rozpoutanými střemhlav ubíhá do časné i věčné záhuby. Neboť mnohý snad z nás nevěda stojí již na samém kraji propasti, jako onen nešťastník v uvedeném příběhu.

Avšak čím pak chce matka Církev přivést hříšníky ku poznání, ku pokání a k opravdovému obrácení se k Bohu? — Vždyť už nechtějí slyšeti ani varujícího hlasu Božího! vždyť nedbají už ani výstrah, ani trestů Boha, který je v posledních letech patrnými metlami svými kárá, a děsnými pohromami živelními navštěvuje!

Co činí Církev sv.? Jako onen věrný sluha nešťastného pána, chápe se i Církev kříže, dává jej kazatelům svým do ruky a velí jim: kažte v tomto čase Ukřižovaného! hlásejte hříšníkům Jeho muky, Jeho utrpení, Jeho smrt — Jeho lásku a volejte v ten širý svět: »Ó vizte duše zbloudilé přitele svého nejvěrnějšího! Ó poznejte již jednou, že není nikoho na tom celém světě, jenž by vás tak upřímně, tak opravdově, tak neskonale miloval, jako Kristus Ježíš! Ó poznejte jen jednou tuto Jeho lásku v celé velikosti a ona jako jarní slunce roztaje ledovou kůru i vašeho

srdce, vzbudí v něm jiskru lásky k Ježíši a zachráněny budete jako onen nešťastník!« — —

Tak velí nám Církev sv. a podle úmyslu jejího postavil jsem si i já v letošním svatopostí za úkol: nábožným rozjímáním o bolestném utrpení a přehořké smrti Krista Pána roznítiti v srdcích vašich aspoň jiskru upřímné lásky k Němu. Neboť, pokud hříšník nezačne Ježíše Krista do opravdy milovati, potud nemůže býti řeči ani o pravé lítosti, ani o zkroušeném pokání, ani o řádném obnovení života! A tuto jiskru lásky nic tak není s to v něm vzbuditi, jako právě živé rozjímání o Utrpení Ježíše Krista, poněvadž tu i Jeho láska k nám ve světle nejskvělejším, na stupni nejvyšším se ukázala. Ó věděť dobře Spasitel, že takové lásce nezištné, obětavé a rekovné ani nejtvrdsí srdce lidské neodolá, ale láskou k lásce se pohne.

Než lásku, moji draží, viděti nemůžeme; ta jeví se nám svými oběťmi; my pak soudíme, čím větší oběti, tím větší že láska!

Proto, chtě vám hlásati lásku Ježíšovu, představím a vysvětlím vám, jaké oběti z lásky k nám ve svém utrpení podstoupil a když tu kterou oběť Jeho pochopíme, pak ukáží, kterak neodolatelným hlasem vaší lásky se dovolává.

„Lásku za lásku!“ to bude tudíž heslem naším, to bude hlavním obsahem našich letošních svatopostních rozjímání! —

Dnes pak již uchýlíme se v duchu za Ježíšem do zahrady Getsemane, kde první svého utrpení oběť za nás podstoupil, a uvažovati budeme:

I. co obnášela první tato oběť pro nás, a

II. co navzájem od nás žádá.

•Než mohu-liž ó Pane! já slabý a nehodný Tvůj sluha, důstojně mluvit o nesmírné lásce Tvé? — V pocitu své nedostatečnosti volám k Tobě, můj Ježíši: Viz, k slovu Tvému a Církve Tvé rozestru síť, ó dej, prosím, síly, dej pomoci, dej požehnání k tomuto dílu našemu!«

Díl I.

Dokonány byly ty tajuplné »hody lásky,« vykonáno již vše, po čem Srdce Ježíšovo dávno již práhlo, oběť novozákonní zřízena, nejsvětější Svátost oltářní ustanovena na věčnou památku nastávajícího utrpení. Srdce Páně rozplývá se láskou a slastí, jakouž jen Bůh pocítovati může nad vykonaným divem milosrdenství svého k člověčenstvu. Však oplývalo naposledy blažeností v tomto životě! Zákonem předepsaná modlitba již vykonána, již dozněl velebný chvalozpěv učeníkův a nyní vychází Ježíš s nimi z brány Jerusalemské a míří cestou k hoře Olivetské. Ta vede přes potok Cedron, jenž se tu vine pustou, skalnatou roklí. Toutéž cestou veden býval jako každoroční oběť kozel obtížen hříchy lidu a vyhnán pak do pouště na pospas dravé zvěři.

Již došel Ježíš s průvodem svým zahrady Getsemane, což slove tolik, jako »pres olejový,« a odděliv se od učeníků poodešel několik honů dále, do známé mu skalní jeskyně, kde se často modlival. Tam se uchýliv opět se modlí v tichu nočním. Mine hodina za hodinou, těžká dřímota již jímá učeníky v spánek, ale Ježíš dosud na kolenou, dosud zvedá ruce k nebesům. Než pojednou — co to? — ruce Mu sklesly, tvář polévá zsinalosť smrtelná, celé tělo pozbývá vlády a jako bezduché klesá k zemi, těžké mrákoty obestírají ducha a čelo skrápí pot, ale nastojte! krůpěje potu jsou rudé, jsou krvavé! . . . Ó probůh! co se to děje Kristu Ježíši?! . . . Co se děje? Neznáš, člověče, hrůzyplný ten úkaz? Ó tedy věz, toť zápas smrtelný, to ona děsná úzkosť, jež připadá na člověka v poslední hodině. Než, jaká že bolest sklátila pojednou Ježíše až k smrti? jaká Ho zasáhla rána smrtelná? Vždyť dosud ještě nikdo ani ruku naň nevložil?

Ovšem těla Jeho nedotkla se ještě žádná rána, ale, ach — co se dalo v duši Jeho! . . .

»Ó nech nás, předobry Ježíši, jen na okamžik nahlédnouti v nitro Tvé v této přesmutné hodině, abychom, pokud nám možno, pochopili, co snášela tu duše Tvá!«

Kristus Ježíš klečí sice tělem svým v jeskyni Getsemanské, ale duch Jeho zalétá do dále, v ty časy budoucí, a co tu zří? — Jako v horách Alpských řítí se strž sněhová s výšin do údolí, unášejíc vše s sebou, co v cestě nalezá, a čím dále, tím

větších rozměrů, tím větší hrůzy nabývá: tak valí se tu na duši Ježíšovu a dopadají na ni celé spousty děsné, smutek na smutek, hrůza za hrůzou, úzkost na úzkost, vždy horší a horší, tak, jakoby ji chtěly rozdrtit.

1. Kristus Pán vidí především a poznává dopodrobna všechno to utrpení a každou tu bolest, jež Ho v budoucí den očekává. Již staví se Mu na oči všechny ty hrůzy- a hanyplné výjevy v domě Annášově, Pilátově, v soudní síni, na cestě křížové a na hoře Kalvarii; již vidí ty nástroje mučnické, pokrvácené metly a sloup bičování, korunu, plášť purpurový a kříž; v uších Mu již zní potupy a posměch lidu, falešné žaloby, rouhání a děsný křik: Ukřižuj, ukřižuj! . . . A nejsou to jen pouhé smutné představy neb obrazy, jež táhnou duši Jeho, nikoliv, ale již cítí i bolesti ty na svém těle! Ano již pálí Jej rány od bičování, již cítí na ramenou tíži kříže a na hlavě bodení ostrých trnů, již teď svírají se ruce i nohy pod ranami hřebův! Ó co tu pocituje duše Kristova! — Jestliť známo, že mnohého muže silného pouhá myšlenka na operaci mu nastávající uvrhla v mdloby; co divu tedy, moji drazí, jestliže i lidská duše Kristova při shledu svých muk v nejhlubších útrobách se děsí a kormoutí?!

2. Ale ach, již nový zase a těžší zármutek naň přikvačuje. Kristus Ježíš vidí nevděk a nevěrnost svých vlastních učeníkův! Ó jak upřímně je všechny miloval! A teď?! — Jeden z nich již jest na cestě Ho zraditi, druhý v několika hodinách Jej zapře, a ostatní všickni Jej opustí a zanechají v rukou nepřátel, tak, jakoby Ho neznali! — Ó duše křesťanská! zkusila jsi to již, co to jest, opuštěnu býti od nejupřímnějšího přítele, jemuž jsi vždy důvěřovala, a k tomu býti opuštěnu právě v té největší nouzi, bídě a trampotě? Ó pak pochopíš, co tu musilo pocítiti srdce tak dobrotivé, tak upřímné, tak věrně milující, jako bylo Srdce Krista Ježíše! Zasténatť zajisté se Žalmistou Páně: »Vzdálil's ode mne přítele a bližního, a známé od bídy mé.« (87, 19.)

3. Než, tu již zase nový nával zármutku a bolu! Kristus Ježíš patří dále v budoucnost a tu vidí statisíce, ba miliony lidí, na nichž všechno to Jeho bojování a utrpení, jež má podstoupiti, bude zmařeno a úplně ztraceno! Jako zkázu

Jerusaléma a všeho lidu israelského, jako záhubu Jidášovu, tak vidí do nekonečna milliony a milliony oněch duší nešťastných, jež se přidávají k Jeho nepřátelům a katanům, a v děsné zaslepenosti hřích na hřích hromadíce Jej den co den ohavnostmi svými bičují, korunují a na kříž přibíjejí; On vidí milliony a opět milliony těch, již v nekajicnosti celý svůj život tráví, v zatvrzelosti té umírají a tam na věčnosti v děsná muka pekelná upadají; ach, On již patří milliony těch nešťastníků v plamenech, již slyší jejich zoufalý nářek a pláč, rouhání a skřipění zubů! . . . Co divu, že tu puká bolestí a hořem Srdce Ježíšovo, když si musí říci: za toto všechno nevděčné pokolení, za tyto nevěrce, posměvače a rouhače mám tolik trpěti, mám vycediti krev svou nadarmo?! (Žalm 29.)

Již tyto zde naznačené příčiny postačily by potřiti srdce, byť to bylo i Srdce božského Vykupitele. A přece — »mýlil by se každý« — praví sv. Jan Zlatoústý — »kdo by se domníval, že představa těchto útrap budoucích byla hlavní příčinou oné smrtelné úzkosti Ježíšovy. Nikoliv! Něco docela jiného to musilo býti, co zachvělo duši Jeho, co zdrtilo celou Jeho bytost a učinilo ze Syna Božího bídného tvora v krvi ležícího a zápasícího se smrtí!«

4. A co to bylo? Žalmista Páně odpovídá (17, 5): »Obklíčily mne bolesti smrti a proudové nepravosti zkormoutily mne.« — Ano, nepravosti, hříchy člověčenstva to byly! Neboť hříchy všech lidí a všech věkův od Adama až do konce světa vložil Otec na duši Jeho, všechny ty kletby a rouhání, svatokrádeže, vraždy, loupeže, cizoložstva, falešné přísahy, pomluvy — ó kdo jest s to, by jen jménem vyjmenoval všechny ohavnosti a pobloudilosti lidské?! — Tyto hory zloby, jež celý svět a jedenkaždý z nás spáchal, ulehly celou tíhou svou na duši Kristovu. Ó jaká to musila býti bolest a úzkost, že v zápasu tom spíná ruce k nebesům a volá: »Otče! můj Otče! je-li možné, nechť odejde kalich ten ode mne!« — —

Než, dosti; seč bychom se namáhali, moji drazí, my nejsme s to, bychom vystihli onu hořkost, v níž pohřížena byla duše Kristova v tu hodinu! Co tu říci můžeme, jest to, že to nebyla úzkost jen obyčejná, nýbrž nadobyčejná; neboť, co Bůh činí, činí vždy ve stupni nejdokonalejším, a proto musíme říci, že to byla bolest

a útrapa duše ve stupni nejvyšším! — Ty se snad divíš, křesťane? — Však považ jen tolik. Nám smrtelníkům nejeví se hřích v pravém světle, my nemajíce dokonalou znalost věcí nadpřirozených, nechápeme celou zlobu jeho, ba odčítáme mnoho na vrub slabosti a křehkosti lidské; ale jinak bylo u Ježíše Krista! On jediný jako Bůh mohl úplně pochopiti, co je vlastně hřích před očima Božíma; On jediný mohl dokonale zvážiti tíži jeho; On jediný, jenž Otce dokonale miloval, vycítil celou ohavnost, celou zlobu hříchu lidského před Bohem; On jediný, jemuž čest a sláva nebeského Otce byla nade všecko, cítil v celé velikosti tu urážku, jakouž hřích Bohu činí. — A nyní bříme všech hříchů lidských složeno na Něho, tak jakoby je sám byl spáchal! »Pokryt jest hříchy všeho světa« (Isai. 53.), — na Něho dopadá tedy i všecken hněv Boží i všecken zasloužený trest! Z toho právě povstala ta nesmírná bolest, která duši Jeho, Boha milující takou sevřela úzkostí, že i žití jeho hrozila konec učiniti. Ó zajisté takový zármutek, takový bol nikdo více nepocítil, co svět světem stojí!

Podstoupili sice sv. mučníci mnohé a nevýslovné bolesti a muky, že se srdce naše chví v těle při pouhém čtení o tom, ale, moji drazí, — při všem tom trápení oplývalo srdce jejich útěchou a plesalo radostí, že trpí pro Ježíše, oplývalo touhou, že muky jejich v krátce v radost nebeskou se promění; ale Kristus Ježíš na hoře Olivetské zbaven jest všeliké vnitřní útěchy, opuštěn ode vší radosti, pozbaven všeho potěšení a se všech stran obkličěn bolestí! Proto poprvé v Jeho životě slyšeti z úst Jeho nárek: »Smutná jest duše má až k smrti!« (Mat. 26, 38.) Proto vyjevil i blahoslavené Markétě Alacoque, že ona smrtelná úzkost byla jednou z těch nejtěžších obětí, jež za nás byl podstoupil, a pravil výslovně: »Tam na hoře Olivetské trpěl jsem uvnitř více, než v celém ostatním svém utrpení! Hněv Otce nebeského mne zdrtil, a kalich naplněný hněvem spravedlivým dal mi píti! I spatřil jsem se úplně opuštěnu nebem i zemí a obtíženu hříchy všeho člověčenstva. A žádné stvoření není s to, by pochopilo velikost muk, jež jsem tehdy pro lidstvo podstoupil!« — —

Ejhle, křesťane milý, to byla první oběť, již Kristus za nás přinesl! A nyní, když jsi pochopil tu bolest, jak dalece se

nám pochopiti dá, uvaž pozorně, co ti pravím: Kdykoliv jest řeč o lásce, ceníš a měříš velikost lásky dle velikosti oběti její; a dobře máš. Stupeň oběti ukazuje také vždy stupeň lásky. — To maje na paměti popať na horu Olivetskou! Přehlédni krátce, co jsem ti vyličil, a považ: Ježíš Kristus, Syn Boha věčného, s Otcem i Duchem svatým stejně blažen, zbaven tu (na své lidské duši) veškeré potěchy a pohřížen v propašť největšího zármutku a hořkostí!

Ó rci, jaká to oběť? — Ó toť oběť nevýslovná! — A ta oběť, jakou ti, člověče, hlásá lásku? — Ó jen vyřkni to slovo: že nevýslovnou lásku Krista Ježíše k tobě!!

Ale já se táži dále: co ti káže cit spravedlnosti, cit vděčnosti? Hlasem neodolatelným volá a velí ti: lásku za lásku!

A zajisté, milý křesťane! nejsi-li tvor bezcitný jako tam ta skála, jež i sluneční paprsky bez účinku od sebe odráží, pak musíš onen zákon spravedlnosti uznati, pak musíš říci: ano, pravda jest, Ježíš Kristus mne miloval láskou nejvroucnější; již tam v zahradě Getsemanské dokázal mi lásku tu nesmírnou obětí útěchy duše své — a na mne nyní jest lásku zase láskou Mu splatiti! — Ale jak? Co učiním? —

Poslyš, chci ti poraditi. Koho že měl tam Kristus Pán při vši té smrtelné úzkosti na paměti? Duši tvou, spásu tvou, není-liž pravda? Nuže, oplaf Mu lásku Jeho a potěš Jej zase horlivou péčí o duši svou! — o čemž

Díl II.

V německé říši žil před lety jistý zeman, jehožto život byl hádankou všem přátelům, ano i jeho vlastní choti a dítkám. Vedle zámku, jež obýval, rozkládala se rozkošná zahrada. Nepatrná část zahrady té byla vysokou zdí se všech stran obehnaná, jako nějaká pevnost. Jediná malá, vždy zavřená dvířka vedla do vnitř ohrady, a klíč od nich nedal muž ten nikdy z rukou, až na smrtelné posteli. Začasté v zimě i v létě bylo jej vídat vcházeti do toho tajného hrazení a pokaždé přicházel odtud změněn zpět. Šel-li tam smuten, vracel se vesel; někdy však uprostřed zábavy nebo hodů tam odešel a tu pak se na-

vracel s tváří vážnou, ano i se slzami v očích. A čím častěji tam vcházel, tím tišší, tím bohabojnější byl život jeho. Nejednou doléhala naň choť jeho, aby s ní sdělil tajemství své, ale tichý úsměv byl vždy jedinou jeho odpovědí. — Konečně po letech uvrhla jej těžká nemoc na lůžko smrtelné. Když byl s velikou zbožností přijal svátosti umírajících, povolal k loži choť a děti. Dítěm dával dojemná, otcovská napomenutí, aby dbaly modlitby a bázně Boží, aby se chránily zlého a zachovaly nevinnost svou, a požehnav jim propustil je. Na to se obrátil k choť své řka: »Nyní tedy nadešel čas, abych ti vyjevil tajemství, jež jsem dosud před tebou skrýval. Zde máš klíč k té tajné ohradě. chodívej tam častěji, voď tam i děti své a říkej jim: „zde to místo, děti, kde otec váš poznal sebe, kde naučil se hřích nenáviděti a Ježíše milovati!“ — Na to zesnul. A co našla choť v ohradě? Byla tu nápodobená hora Olivetská s obrazem Ježíše ve smrtelné úzkosti krví se potícího, opodál pak sochy spících apoštolů. Časté rozjímání o tomto předmětu přimělo šlechtice k životu zbožnému. —

Ó kým by tak i nás, nejmilejší! hora Olivetská dnes probudila ze spánku hříchu a pohnula k tomu, abychom Krista milovali a na duši svou zase pamatovali! Či neplatí i nám ten hlas, jenž se tam ozývá: »bdětež, a modlete se!« Povstaňte již z tvrdého spánku! bděte nad duší svou! spravte své svědomí!! —

1. Ale ach! nadarmo volá Spasitel, nadarmo lká a truí se v úzkosti své, děsná zaslepenost jímá dnes lidstvo jako v mrákotách! Kamkoliv popatříme vůkol sebe, neznamenáme nikde ani dost málo vážně starosti o duši nesmrtelnou! — Probůh! což není již pravdou nade vši pochybnost stvrzenou, že »uloženo člověku jednou zemřítí a že po smrti čeká jej soud?« (Žid. 9, 27.) Či není již pravdou nade vši jistotu bezpečnou, že tam jednoho každého z nás čeká buď věčná odplata nebo věčný trest, buď nebe, buď peklo, jedno z obou!? Či není již přesvědčením nás všech, že Bůh vševidoucím okem svým nás všude provází a stíhá každý náš skutek a každý krok? — Jak? nejsou toto pravdy základné nade vši pochybnost stvrzené? A přece! kdo na ně co dbá? kdo se stará vážně o poslední konec svůj? Kdo se stará o to, má-li duši svou v pořádku a v bezpečnosti, kdyby jej dnes Bůh k soudu povolal?! Jak chytré a

opatrné je to pokolení lidské ve věcech jiných, tak pošetilé a nedbalé jest u věci této nejhlavnější a nejpřednější!

2. Jak pošetilá a záhubná však pro člověka ta bezstarostnost o duši, vyličil trefně otec Barlaam v následujícím podobenství: Člověk jeden šel pouští. Tu se naň vyřítí lev; člověk se dá před ním na útěk a pádí horem pádem, co mu síly stačí, ale v slepém tom chvatu přiběhna na kraj hluboké propasti sřítí se dolů. V pádu však zachytí se šťastně o strom v propasti vyčnívající a vyleze naň. Již jásal v duchu, že tak šťastně unikl tlamě lvově, když tu pohlédna dolů zočí nové zase hrozící nebezpečí. Na kořenu stromu vidí dvě veliké horské krysy, které bez přestání podhlodávaly strom, beztoho již zpuchřelý. Ano, jižjiž neschází mnoho a strom se s ním musí sřítiti do propasti a tam — ó hrůza! na dně propasti syčí a cení naň zuby hrozný had! Ach, jaká to úzkost! se všech stran, kamkoli popatří, hrozí mu jistá smrt! — Než, v úzkosti té pozvedna oči vzhůru vidí tu na větvi několik kapek sladkého medu od divokých včel. A hle! ta tam je všecka bázeň, zapomenuto vše nebezpečí a nešťastník pochutnává si bezstarostně na sladkém medu! — Nejmilejší! co řeknete tomu zaslepenci? Není-liž politování hoden? . . . Než neodsuzujte přísně zaslepenost, bezstarostnost jeho! Jestliť on věrným obrazem vašeho vlastního života! Lev zuřivý jest neúprosná smrt, která i vás všude v patách stíhá; hluboká propast, do níž vás žene, jest věčné zavržení; ten vetřelý a práchnivějící strom, jehož se zuby nehty držíte, jest vrátký a nejistý život vezdejší; ony dvě krysy pak, které ustavičně na kořenu hryzají, jest noc a den, jež nepřetržitým svým střídáním život vám ukracují, až konečně tělo vaše jako zpráchnivělý strom sklesne do hrobu, co zatím had pekelný hrozí duši vaši pohltni. Kapka sladkého medu konečně, to jsou rozkoše a radovánky tohoto světa, jimiž se oslepiti a omámiti dáváte tou měrou, že zapomínáte na všechno vám hrozící nebezpečí, že nedbáte ni Boha, ni nebe, ni pekla, že ani nevzpomenete na ubohou duši svou!

3. Než co nebe, co peklo?! — já se táži: křesťané, rcete mi, kterak se srovnává ta děsná vaše bezstarostnost o duši se smrtelnou úzkostí Ježíše Krista tam v zahradě Getsemanské?! — „Můj předobry Spasiteli! Ty tam vzdálen

všeho světa v nezměrném hoři a zármutku vzpomínáš na věčnou spásu duší, — a zatím hříšníci žijí tu den po dni tak bezstarostně, jakoby jim Bůh dobrodiní života a zdraví jen k tomu dával, aby se tu bavili, a co nejvíce světa užívali! . . . Ach, můj Ježíši! Tebe, Boha samého, přepadá strach a hrůza z hříchův a nepravosti lidských, — a vás, moji drazí — to ani za mák neznepokojuje, vy jste zcela klidni a pokojní?! Ano, vy si z toho pranic neděláte, máte-li o hřích více nebo méně, jen když ukojíte žádost svou; a tam zatím každý ten hřích váš s novou tíží dopadá na Srdce Ježíšovo! . . . Ach, Syn Boží teskní a truchlí nad hřichy vašimi, On i krví se potí, a vy, vy ani slzy nad nimi neuroníte, ba co dím slzy? — Vy ani žádného strachu nebo bázně nejevíte! Ano, Kristus Ježíš z lásky k vám a vašim duším zbavuje se vši útěchy vnitřní a přináší Otcí v oběť úzkost smrtelnou: a vy se ani v nejmenším nedáte vyrušovati ze své bezstarostnosti, ano i teď v postě vyhledáváte rozkoše, zábavy a plesy! . . . Nuže, chápete-li pak, že tato lhostejnost vaše hroznou jest pohanou smrtelné Jeho úzkosti, že Mu znova naplňuje hořký ten kalich, jež Mu bylo tam píti!? — —

4. Ó hříšníče! a ty pak chceš mluvit o tom, že miluješ Ježíše?! — Ó ustaň, čirá to lež! Pokud Jeho smrtelný zármutek a úzkost tě nepohne, abys dbal zase lépe o duši svou. potud nemluv o lásce ku Ježíši! Z čeho tak soudím? Poslyš! — V jednom porýnském městě žil mladík, radost a chlouba svých rodičův. Avšak na studiích octnul se ve společnosti zlých přátel, oddal se nemírnému pití a bezuzdnému hýření, a klesal hloub a hlouběji do hříchův ohavných. Jednoho dne, či vlastně jedné noci přišel opět pozdě domů a úplně zpit lihovými nápoji vrhl sebou na lože. Ale dobrá matka jeho neměla pokoje. V domnění, že syn už tvrdě usnul, vešla do jeho ložnice, a tu spatřivši jej zase v takovém hrozném stavu, sklesla bolestí přemožena pod kříž a plakala hořce. Syn nezdárník však nespál, ale slyšel vše. Když matka povstala, naklonila se ještě jednou plna starosti nad synem, jak myslela spícím, a tu skanuly s oka jejího dvě slzy a padly na tvář tak vroucně milovaného dítěte. A ty slzy matčiny pálily syna jako oheň na tváři. Ta myšlenka: tak dobrou matku mám, ona mne tolik miluje, tak se pro mne souží, a já jí dělám takové hoře a zármutek! . . . hlodala jako červ na srdci

jeho. A hle, druhého dne vešel k matce, vrhl se před ní na kolena, prosil skroušeně za odpuštění a slíbil polepšení, a tentokráte držel slovo! Vedl život takový, že byl opět radostí a útěchou matky své! — Ejhle! nezdárnika toho pohnula slza utrápené matky, a tebou, ó hříšníče, nepohnul by zármutek, slzy a krvavý pot Ježíšův?! Jak? Nemusíš vyznati i ty dnes: tak dobrého Spasitele mám, On mne tak vroucně miluje, On za mne tolik trpí a já, já Jej dosud jen zarmucoval!? . . . Myslím, že není ani možná, abys té lásce odolal!

5. »Lásku za lásku,« káže ti cit spravedlnosti, nuže, tedy z lásky k Ježíši Kristu zachraň, spas duši svou! Učiň pro dnes aspoň tolik: Jdi do sebe a uznej onu dosavadní pošetilost, že jsi až dosud tak málo, příliš málo se staral o duši svou a spásu její; uznej, že jsi se také dal mnoho medem světských rozkoší oslepiti a mámiti. Uznej přece, že Bůh něco více od tebe žádá, než jsi až dosud činil. Živý důkaz toho jest Kristus v zahradě Getsemane; či není On pohřížen v té smrtelné úzkosti, v tom krvavém potu, obrazem vtěleného pokání?! — Ó měj na paměti Spasitele nad hříchy tvými lkajícího, navštiv Jej začasté v té opuštěnosti jako onen zeman, a zajisté duch pravé kajivosti vzbudí se i v srdci tvém! —

D o s l o v.

Tak ukázal jsem ti, duše křesťanská, první oběť, již podstoupil Spasitel tvůj ve smrtelné úzkosti na hoře Olivetské. On, Syn Boží, a sám věčný Bůh zbavuje se vší útěchy duševní a bere na se hořkost opuštěnosti a skličnosti, ale každou tou krůpějí krvavého potu svého volá k tobě: »Viz, ó člověče, jak tě miluji!« —

Ukázal jsem ti také, kterak láska Kristova posvátným násilím nás nutká k lásce, a tu myslím, pohnul-li zármutek matčin nezdárné dítě k nové lásce, že není ani možná, aby i tvé srdce, ó hříšníče, nevzplanulo novou láskou k Ježíši Kristu.

A čím Mu ji dokážeš? Nejlépe dokážeš Mu lásku svou a potěšíš Jej v zármutku Jeho, spasiš-li duši svou. Vy se modlíváte na konci každého zastavení křížové cesty: Ježíši, smiluj se nad námi! ale já volám dnes na konec: »Hříšníče! pro

smrtnou úzkost Krista Ježíše, smiluj se ty nad duší svou! — Vždyť i ty budeš jedenkrát postaven v smrtelné úzkosti. Ó blaze ti pak, kdy na čele tvém bude vyrážeti pot smrtelný, jestliže jsi ten krvavý pot Kristův na sobě nezmařil a v čas opatřil duši svou! Blaze ti, jestliže kajcností svou aspoň poněkud jsi osladil kalich Kristův; to blahé vědomí osladí pak i hořký kalich tvé smrti a ty utěšeně vydechneš duši svou se slovy: „Ó Ježíši, láska má! přijmi na milost duši mou!“ Amen.

II.

Ježíš obětuje za nás čest svou.

„Živ jsem u vás v Syna Božího,
kterýž zamiloval mne a vydal
sebe samého za mne.“

Galat. 2, 20.

Ú v o d.

V druhé knize Královské, v kapitole 15., vypravuje se smutná událost. Kdo ji čte a dost málo uváží, jest mu při tom u srdce asi tak, jak bylo tehdy osobám při ní zúčastněným. Srdce i oči naplní upřímný bol nad kormoutlivým tím divadlem. A jaká jest to událost? — Syn Davidův, ten sličný, dlouhovlasý Absalon vzal si do hlavy, že stůj, co stůj chce býti králem na místě otce svého. Ale jak toho s cesty odkliditi? K cíli tomu neštil se ani nejhorších prostředků. Lhal lidu zlé věci na otce, podezříval a tupil jeho vládu, štal proti němu hněv poddaných, vznítil vzbouření, sebral ozbrojené buřiče a sám v čele jejich táhl na Jerusálém. Otci Davidovi nezbylo, než něco málo věrných a tak nucen byl před vlastním synem jako zbujníkem na útěk se dáti. Sklícen na duchu, churav na těle, bosýma nohama, hlavu v plášť zahalenu — tak opustil slavný ondy král David svůj palác na Sionu a prchal přes horu Olivetskou na poušť. A tu právě se stalo, že spustlý Sémei králi veřejně a hrubě spílal, ano i kamenem po něm hodil. Ó tu hořkostí a žalostí pukalo srdce Davidovo nad tím, čeho se na vlastním lidu byl dočkal! Jedinou úlevou byla mu modlitba a slzy v proudech po tváři

se řinoucí. I želeli krále a rozplakali se nad ním i nejstatečnější z lidu jeho; však by se kámen sám byl musil nad ním ustrnouti! —

A přece, nejmilejší! co je všecko to hoře Davidovo vedle oné hořkosti, již zakusil na téže hoře Olivetské o věky později Ježíš Kristus, potomek Davidův!? My jsme v duchu v minulém rozjímání patřili to nesmírné hoře Jeho, my jsme se snažili vystihnout tu opuštěnost, tesknost a sklíčenost Srdce Jeho. ale nadarmo; poznali jsme jen tolik, že to byla bolest nesmírná, která jako moře duši Jeho obkličila, všelike útěchy pozbavila a v propast hořkosti pohroužila.

A přece! byl to jen počátek utrpení, byla to jen, abych tak řekl, smutná předehra oné světové truchlohry, již nazýváme: Umučení Pána našeho Ježíše Krista.

A co nyní následovalo? Přepadení a zajetí Jeho! Nejmilejší! když se tak někdy stane, že o půlnoci vniknou z čista jasna četníci do domu, vyburcuji celý dům ze spánku a před očima celé rodiny zatknou otce a spoutavše ho okovy odvádějí do žaláře, ba snad i na smrt: ó jaký zmatek a zděšení zmocní se tu celého domu! Strachem a leknutím všechno se třese, žádný neví ani, zda to jen sen či skutečnost, a veta již je po všem spánku až do rána. Ó toť děsná noc, jejíž památka nikdy již z duše jim nevymizí!

A takovou noc zažil Kristus Ježíš tam na hoře Olivetské. Sotva byl dokonal dlouhou a vroucí modlitbu, sotva že přijal posilu od anděla s nebe, tu již se blíží rota žoldnéřů s pochodněmi, kyji a meči, vyslaná od kněží židovských, vedená Jidášem zrádcem. Noc, tmavou noc si vyhlédli k zajetí Ježíše, jako všickni zločincové v temnost noční skrývají skutky své. A hle! jakmile Jidáš proradným políbením Mistra jim naznačil, tu jako draví vlci vrhají se na Beránka Božího a ihned provazy Jej vážou: neboť jim byl přikázal Jidáš: „Veďte Ho opatrně.“ — Vypravuje se, že, když nepřátelé zajali krále Daria, tu uznávající důstojnost jeho, v zlatá pouta jej uvrhli; Ježíše pak nemilosrdně svázali tupými provazy!

Tu uvažte, nejmilejší! Je-li úzko u srdce zajatci, když vidí, že vši svobody jsa zbaven nemůže se moci ubrániti, ó jak úzko muselo býti Kristu Ježíši, když viděl, že upadnul do rukou svých

úhlavních, krvežíznivých nepřátel a jako nebezpečný zločinec, ba jako vrah je spoután! Jak smutně a bolestně zní tu slova Jeho: »Jako na lotra vyšli jste na mne s meči a kyji?!« (Luk. 22, 52.) —

A nyní již hnul se ten smutný průvod s hory Olivetské k Jerusalemu! Ó co tu asi pociťovalo Srdce Ježíšovo, když toutéž zlatou branou vedli Jej do města, kterouž před několika dny v průvodu učeníků naposledy sem přicházel! Ach, jaký to rozdíl tam a zde! jaká to změna! Tam ubíral se jako »král pokoje« sedě na oslátku — a teď zemdlen krvavým potem, těžkými okovy obtížen, nelidsky strkán a tahán nejistým krokem se potácí. Tam lid s jásotem Jej provázel radostným hlasem provolávaje Mu zvučné: *hossanah!* — teď s hulákáním a surovým křikem vedou Jej žoldnéřové. Lomozem tím probouzejí obyvatele města ze spánku; všeliká lůza vylézá ze svých brlohů, vybíhá na ulici, pohlíží drze na Ježíše, přidává se pak k průvodu a přizvukuje pohanským žoldnéřům.

Avšak kam vlastně vedou Ježíše v tom děsném nočním průvodu? — Na soud!

Jakže?! Ježíš Kristus, Syn Marie Panny, v nebi vládnoucí Bůh a Pán světa, Svatý Svatých, že má býti postaven před lidský soud? —

Ano, tak jest! Novou oběť chce tu podstoupiti za nás. Ó nezůstaňme tedy, rozmilí v Kristu, na ulici, ale vstupme v duchu za Ježíšem do soudní síně, abychom viděli a slyšeli, co tu za nás podstoupil.

Předmětem dnešního rozjímání bude tedy:

Ježíš na soudu lidském;

a když pochopíme v dile *I. co oběť tato obnáší,*
budeme se zase tázati v dile *II. co od nás v odvetu vyžaduje.*

»Můj předobrá Spasiteli! Já se podjal té úlohy, hlásati neskonalejší lásku Tvou, již jsi nám ve svém Umučení prokázal. aby láska ta pohnula hříšníky ku pokání; ale, co je zvuk slova lidského, jež vzduchem otřese a zase zaniká? Ó dej Ty, ó Pane, prázdnému zvuku sílu oživující, učíš slabé slovo ohnivým šípem, jenž by roznítil v hlavě posluchačů světlo poznání, a v srdci oheň lásky Tvé!«

Díl I.

Jestliž jeden statek na světě vzácnější nad zlato a dražší nad všechny poklady světa, a to je česť člověka, o níž již pohanský mudřec, starý Káto, říkával: Kdybys i všechno na světě ztratil, zachovej jen svou česť! Proto se dočítáme, že za česť svou neštítili se i pohané největší nebezpečí, ano i smrt podstoupiti! O tuto česť svou byl neméně starostliv i sám pokorný Kristus Ježíš, a proto dotazoval se i u učeníků, co o Ném lidé soudí; ano, nejednou česť svou hájil na př. slovy: »Kdo z vás může mne z hříchu viniti?« (Jan 8, 46.) A přece z lásky k nám, k čemu až se odhodlal? —

1. Viz, příšerný průvod s horý Olivetské blíží se při rudé záři pochodní k Jerusalemu. Zatím již nejvyšší kněz Kaifáš na rychlo svolal vysokou radu k nočnímu soudu nad Ježíšem Nazaretským. Avšak na doléhání Jidášovo zastavili s Ježíšem cestou prve u Annáše, tchána to Kaifášova, neboť ten byl vlastně hlavou všech nepřátelských úkladů proti Ježíšovi, ten také byl s Jidášem smluvil cenu třiceti stříbrných za vyzrazení Jeho. A hle, Annáš jme se Ježíše jako sprostého zločince vyslýchati. Vyslýchá a vyptává se stranu Jeho učeníků, proč že právě dvanáct si jich vyvolil, tolik jako bylo patriarchův, a proč právě z té nejchudší třídy, a kde že nyní jsou? jak věrnými se Mu osvědčili? — Vyslýchá dále Ježíše i o Jeho učení, — kým že jest oprávněn k úřadu učitelskému, a jak že se srovnává učení Jeho s tradicemi lidu a p. v. Na to Kristus zcela správně odvolal se k těm, kteří Ho byli slyšeli, řka: »Mluvil jsem veřejně, zeptej se těch, kteří mne slyšeli, ti vědí, co jsem já mluvil.« (Jan 18, 21.) — Snad že při tom Spasitel rukou, neb okem poukázal na žoldnéře poblíž stojícího, ten pak chtěje se nejvyššímu knězi zalichotiti, vztáhnuv ruku svou, zasadil Ježíši v tvář bolestný políček se slovy: »Tak-liž odpovídáš knězi nejvyššímu?« — První tedy rána bolestná, však více ještě potupná! — Jak zneuctívající jest rána do tváře člověka, byť to byl ten poslední bídaš, anaf nese obraz Boží! Jaké to teprve zneuctění a potupení přesvaté tváře Kristovy, v níž zírati i andělům jest největší blažeností! Ó že neuschla v té chvíli ta ruka svatokrádežná! Že nespadl ihned oheň s nebe a nezžehl ji!! Že neotevřela se ihned země a nepohltila toho surovce! —

Avšak ničeho se nestalo, ba ani slovíčka nečteme o tom, že by se byl Annáš Ježíše zastal. Ano, kdyby byl žoldnět psa jeho udeřil, nebyl by mlčel, ale že Ježíše ztýral, neekl slovem! — Ó tu se splnilo slovo proroka řkoucího: »Dá líce tomu, kdož jej bije a nasycen bude pohaněním.« (Jer. 3, 30.)

2. Annáš pak příliš jsa chytrý, než aby se míchal do veřejných záležitostí, poslal bez odkladu Ježíše ku Kaifášovi. Zde pak již shromážděna byla vysoká rada, a sem proti zřejmému znění zákona, jenž zapovídal někoho v noci souditi, předveden Ježíš. Aby alespoň před lidmi formu soudu zachovali, předvolali falešné svědky a ti překrucující Jeho řeč, zlomyslně vydávali ji za rouhání se chrámu a náboženství Mojžíšovu. Ke všem křivdám těm mlčí sice Ježíš; však co asi pociťoval v Srdci svém slyše, kterak lží a utrhaním veřejně čest Jeho ničí! — Avšak Kaifáše hněvalo nemálo mlčení Ježíšovo. Chce sám z úst Jeho něco slyšeti, proč by Jej mohl odsouditi. I vstane s trůnu svého a hlasem povýšeným předkládá Ježíši přísahu, na kterou musí odpověditi, řka: »Zaklínám tě skrze Boha živého, abys nám pověděl, jsi-li ty Kristus, Syn Boží?« — Hrobové ticho zavládlo v soudní síni, každý naslouchá s dychtivostí, co asi Kristus odpoví. Sotva však vyřknul vyznání: »Ano, tys řekl« (Mat. 26, 63.) — roztrhl Kaifáš roucho své s výkřikem: »Rouhal se — nyní jste ho slyšeli! co se vám zdá?« A jako jedněmi ústy zavzněl ortel: »Hoden jest smrti!« (I. c. v. 66.) — A jako na povel vrhají se všickni na Ježíše, strkají do Něho, plvají naň, potupně povolávají, tvář Mu zakrývají a pěstmi bijí! —

3. Avšak rozsudek Židů neměl platnosti potud, pokud římským vladařem nebyl potvrzen. To se má státi až z rána; zatím se odebrali nejvyšší kněz a ostatní knížata kněžská na odpočinek, a Ježíše ponechali v rukou žoldněřů! — Byl-li již veřejný soud čirou potupou, ó co teprve potupy a pohany, posměchu a hrubých urážek musil nyní zakoušeti Spasitel od té surové roty pohanských žoldněřů! Jakožto odsouzenec na smrt byl Ježíš zavlečen do malého, temného vězení, aby tu až do rána byl ostríhán. Zemden na smrt sklesl k zemi, a byl by rad sobě odpočinul, však ani toho Mu nepopráno! — U všech přece národův dost málo vzdělaných prokazují i tomu nejhoršímu

zločinci, jakmile jest odsouzen na smrt, milosrdenství a snaží se aspoň poslední chvíle života mu osladiti; ano takového trápití a mučiti považováno vždy za zvířeckou ukrutnost! A co zatím tam tropili žoldnéři s Ježíšem?! — Ó duše křesťanské! co zde nevinný Beránek Boží musil v rukou těch krvelačných tygrův a hyén po celou noc zakoušeti, jest tak děsné, že žádný z evandelistů nebyl s to, by o tom psal. »Až jedenkrát při posledním soudu« — tak píše sv. Jeroným — »zjeveny budou světu hrůzy a muky oné noci!« — Ale, moji drazi, alespoň slabý pojem můžeme si o tom učiniti dle slov sv. Jana Zlatoústa, jenž píše: »V oné noci otevřely se dokořán brány pekla a satanáš se vši svou chasou vrhl se do Jerusalema a vjel do oněch pohanův, aby skrze ně si všecku svou utajenou zášť a zlobu a mstu na Spasiteli vylil.« — Ó hrůza! Žoldnéři celou noc si krátili tím, že Ježíše jako rouhače usvědčeného pěstmi bili; za vlasy rvali, v tvář plvali a jaksi na pohanu Jeho prorocké důstojnosti hlavu Mu zakryli a bijíce Jej volali: »Hádej, Kriste, kdo tě udeřil? Kdo byl první, kdo druhý, třetí . . .« Slovem, nehledíce ani k bolestem těla musíme říci, že horšího pohanění božské velebnosti Kristovy ani si nelze mysliti. Ó jak do slova splnilo se tu proroctví Isaiášovo (K. 50, 6 . . .): »Tělo své dal jsem bijícím a líce rvoucím, tváře své neodvrátil jsem od lajících a plijících na mne.« Taková byla poslední noc Ježíšova!

4. Nový den nadešel, však ach, co ten teprve Mu přinese! — Jakže, nebyl ještě vyprázdňen kalich ponížení a potupy? Nikoliv, dovršení hany teprve Jej čekalo! — Hned z rána totiž zavedli fariseové a knížata kněžská Ježíše v okovech a v průvodu žoldnéřův k domu Pilátovu dožadující na něm potvrzení svého rozsudku. Avšak Pilát jim nedal hrubě ani sluchu, nýbrž zvědév, že Kristus jest z Gallileje, odeslal Jej k Herodesovi, jako vladaři krajiny gallilejské, jenž právě také v Jerusalemě meškal. A tu v paláci Herodově nastal výstup tak hnusný, že každé citelné srdce se nad ním musí zkormoutiti! — Především nutno věděti, kdo vlastně Herodes ten byl, že to byl tentýž bezbožný, ohavný a všemu lidu známý cizoložník, který s manželkou svého bratra žil a pro ni i Jana Křtitele stiti dal. Ach co pocítilo to útlé, něžné, přečisté Srdce Ježíšovo, když stanul před očima toho labužníka a bídného chlipníka a před celým jeho

nekalým dvorem! Sem Jej Herodes postavil, a víte-liž moji drazi proč? Chtěli viděti od Něho nějaký zázrak, o nichž už tolik byli slyšeli. Ha, tedy k zábavě té cizoložné Herodiady a ostatních žen má tu Kristus Ježíš jako kejklíř nějaké své kousky předváděti! A to žádá Herodes na zbědovaném člověku! Ó bohdejž jen pouhém člověku!! — I zamlčel se tu Ježíš v tomto hlubokém pokoření, netroufaje si ani očí svých pozdvihnouti. Ó významné to mlčení, jež nezlomily ani sliby, ani hrozby Herodesovy! Neuznalť ho Kristus za hodna ni jediného slova! — Ale nyní vizte, jak se Herodes za to pomstil! S celým dvorem svým pohrdl Ježíšem a prohlásil veřejně: »Ten člověk patří nikoli do žaláře, nýbrž do blázince!« — A nastojte! aby slovům svým dodal váhy. kázal Ježíše jako člověka rozumu zbaveného obléci do bílého šatu bláznův, a tak Jej posílá Pilátovi zpět. Den již valně pokročil, na ulicích se hemží davy lidstva, příchozích to ze všech krajův, a tu veden Ježíš! Celou cestou provází Jej potupný smích, nadávky a spílání pouličné luzy! — Ó nebesa! ó zemi! jaké to pro vás divadlo! Tak daleko šla zloba lidská v pohanění Krista Ježíše, že učinila Jej bláznem před světem!

5. Tu se již pozastav, ó duše křesťanská, a uvaž, co má znamenati všecko to hrozné pohanění a potupení, jež bylo snášeti Kristu Pánu na soudu židovském, tu v rukou žoldnéřův a od Herodesa. Co to znamená? Ó viz, toť druhá oběť Ježíše Krista, oběť cti! Ano, i Kristus Pán požíval po všem Judsku cti a dobré pověsti. Snad nebylo nikoho, kdo by byl neslyšel o Jeho neobyčejné moudrosti a skromnosti, spravedlnosti a nevinnosti, o Jeho laskavosti a dobročinnosti, a teď tak veřejně o všecku česť svou oloupen před celým světem! Ano, nastoupiv jednou cestu ponížení, nezůstal Spasitel v polovici cesty státi, nýbrž došel až k těm posledním krajnostem nejhlubšího potupení. On snáší pohanu svého Božství, potupu dobrého jména, On snáší posměch své prorocké důstojnosti, ano i potupu důstojnosti lidské! On snáší i ten bol, že při tom všem nikdo neotevřel úst svých, aby se Ho zastal a česť Jeho hájil, jako On to činíval!

Ó pozoruj tu zase, duše křesťanská, s jedné strany tu nejvyšší důstojnost Syna Božího, krále nebeské slávy, a se strany druhé hlubokou propašť pohany a potupy, jakou si jen člověk mysliti může. Tu v pravdě rozum lidský zůstává státi nad tím,

kterak obě tyto krajnosti setkávají se v osobě Kristově. Co je dohromady svedlo? Co přimělo Ježíše k oběti této? Toho nebylo nutně k spasení třeba, ale ovšem k tomu, aby ti ukázal Kristus Ježíš, seč jest Jeho láska k tobě! Nevýslovná oběť nevýslovnou zase lásku ti hlásá! A ty, ó křesťane, patříš-li srdcem upřímným na tuto oběť lásky, musíš spolu cítiti, co ti káže zdravý rozum a cit spravedlnosti: Lásku za lásku! Ano, na tobě jest, milý křesťane, zase splatiti Ježíši lásku tu. A čím? O tom

Díl II.

Na jednom japonském ostrově nastala před lety následkem neúrody veliká bída, takže mezi chudinou vypukl i hlad. Všeobecná ta nouze dotýkala se zvláště těžce jisté chudé vdovy, která se nešťastným pádem na těle zmrzačila. Pokud byly časy obstojny, živili ji tři zdární synové; nyní však výdělky přestaly a ke všemu doléhal nemilosrdný domácí, aby dluhy zaplatili, jinak že je i s churavou matkou z domu vyžene. Matka prosila, synové slibovali později vše zaplatit; avšak nadarmo, tvrdý muž se nedal nikterak obměkčit. Synové tedy vidouce utrápenou matku odhodlali se pomoci, buď jak buď. — Téhož času zmáhaly se v zemi krádeže a loupeže neobyčejnou měrou, tak že vláda vypsala cenu těm, kdo by lupiče chytili. Co učinili šlechtetní synové z lásky k matce? Ujednali mezi sebou se pokusit o takovou odměnu, a sice tím způsobem, že jeden z nich, na něhož padne los, nechá se od bratři jako zloděj vydati soudu a obdrženými penězy že pomohou matce. Jak ujednali, tak učinili. Los padl na bratra nejmladšího, kteréhož druzí svázavše přivedli jako lupiče k soudu, a poněvadž se domnělý zločinec ihned přiznal, obdrželi vysazenou odměnu. Polovička stačí na zaplacení dluhu, druhou pak polovici dají matce k výživě. Než podivné jejich počínání a zvláště loučení se v žaláři upozornilo soudce tou měrou, že poslal za nimi sluhu, aby je nepozorován až domů sledoval. A co tu viděl a slyšel sluha? Sotva že se matce přiznali, odkud peněz vzali, propukla tato v srdcelomný pláč a nárek: »Vraťte jim ihned peníze zpět a syna mi přiveďte! Raději hladem umru, než aby můj syn nevinně hanbu trpěl!« — To zvěstováno soudci. Ten pak celou věc náležitě vyšetřil a výsledek samému císaři sdělil. Pohnut kázal císař

všechny tři bratry přivést, pochválil šlechetnou lásku jejich k matce a přijal je za dvorní své sluhy. Ó s jakou asi láskou vroucí tiskla šťastná matka na své mateřské srdce vráceného jí synáčka! a kterak mu lásku jeho větší ještě láskou splácela až do své smrti! —

1. Ó duše křesťanská! i ty jsi byla v bídě horší ještě než ona matka, v bídě věčného zavržení, věčné smrti! A hle, co učinil pro tebe Kristus Ježíš? Ó co je i šlechetná oběť onoho synáčka vedle oběti Kristovy!? Hle, on jako Bůh a člověk snesl to z lásky k tobě, a nechal se svázat, nevinně obžalovat a od soudu na soud vléci. On snesl pro tebe o všecku česť býti oloupen, za blázna býti prohlášen a tak na odiv světu ulicemi města býti veden! Ó duše křesťanská, vrhni se k nohám Ježíše i v tomto Jeho největším pohanění a zvolej: »Kofím a klaním se Tobě, ó Pane Ježíši Kriste! a dobrořečím Tobě. Já líbám Tvé okovy a šat hanby, uznávám tuto Tvou oběť a do nejdelší smrti své nezapomenu jí, ale z celého srdce Tě budu milovati!« —

Tak dobře! Ale nyní se jedná o to, čím Mu lásku svou osvědčíš? A tu poslyš, co se tě tázati budu.

Nebylo ti, duše křesťanská, již tam v zahradě Getsemanské při zajetí Krista, jako by vážným a bolestným pohledem k tobě byl mluvil: viz, to jsi ty učinila! — Či nejímáš, ó hříšníče, tolikrát Krista Pána v pouta, kolikrát sebe okovy hříchův a neřestí za otroka ďáblova poutati necháváš? — A dále v domě Annášově nebylo ti, ó duše křesťanská, jakoby ta žalostná otázka Ježíšova k surovému žoldnéři: »proč mne tepeš?« jakoby i tobě platila? Či nemůže Kristus Pán vším právem i tobě a každému hříšníkovi tu výtku činiti: »Ó člověče! Synu můj, dcero má, proč mne tepeš hříchy svými?! Udej mi příčinu! Snad proto, že jsem tě upřímnou láskou miloval dříve ještě, než jsi byl na světě? . . . Či snad proto, že jsem se za tebe obětoval, abys ty nezahynul? . . . Ó proč mne tepeš? Snad proto, že ti až dosud, po tolik let laskavě shovívám, a milost Boží tebou již tolikráte ztracenou opět a opět ti podávám? . . . Nuže, rci přece a jmenuj mi přečin můj, jímž si toho od tebe zasluhuji! . . . Že ty tepeš mne! Ty, můj tvor, můj nevěrný sluha, tolika hříchy obtižený, za něhož já chci krev svou vycediti . . . Ty tepeš mne, svého Pána a Boha, svého upřímného přítele, svého

věrného ochránce, ano Spasitele svého a Soudce budoucího, to je tvůj dosavadní dík za všecku lásku mou?!« . . . A dále, ó duše křesťanská, tam v nočním žaláři, když jsi viděla Ježíše v rukou surových žoldnérů, nepravilo ti svědomí tvé, že jsi už dříve s Kristem podobně nakládala? Ano, ano, ty jsi takřka vázala oči Bohu svému říkajíc: mohu hřešiti, však se na mne Bůh nedívá, On mne nevidí! — Ty jsi vázala ruce svého Boha, říkajíc: On mne nemůže trestati, i kdyby chtěl; neboť ruce Jeho vázány jsou neskonalým milosrdenstvím; toho On nedopustí, aby mne na věky zavrhl! . . . A dále, kolikráte svedena lichou moudrostí světa pohrdla jsi, duše křesťanská, svatým evangeliem jako sprostotou a pošetilostí, která se hodí jen pro ten nevzdělaný lid; ba snad i tobě byly už kolikráte kříž Kristův, půst, zpověď a jiné posvátné věci jen »hloupostí a bláznovstvím« . . .

Nuže, přiznej se, nežaluji takto na tebe bolesti Kristovy? Cítíš už, kam dnes střela lásky Kristovy míří? — Ano, ano, proti vlastním hříchům tvým! Neboť, kde láska Kristova, odtud vzdáliti se musí hřích! —

Jistý věhlasný kněz a missionář vypravuje následující podivuhodnou událost o jisté osobě, která až příliš hluboko vlezla v okovech ďáblových, tak že netoliko sv. zpověď, ale i obvyklé modlitby po celá léta zanedbávala. Po dlouhém zase čase napadlo ji jednou vykonati večerní modlitbu, a brzy po ní usnula. I měla tu podivný sen. Zdálo se jí, že se otevřely dvěře jejího pokojíka a čtyři muži vnesli sem na márách rakev, a když ji otevřeli, přistoupila blíž, a koho tu spatřila? Ležel v ní Ježíš Kristus jako mrtvola. Tváří v tvář viděla Jeho zsinalosť, i trnovou korunu a nesčetné rány na těle. Třesouc se na všech údech probudila se: studený pot stál na čele jejím. Ihned povstala a vrhnouc se na kolena prosila Ježíše o smilování. Pochopilať, co na ní žádají rány Kristovy. Hořká lítost naplnila její srdce, a od té chvíle zřekla se úplně hříchů svých. Proč? Poněvadž počala milovati Ježíše. A to je první účinek lásky k Němu, nenávisť hříchu! Ano, moji drazí! člověk jen tak dlouho hřeší, pokud nemiluje Ježíše! Jakmile však Ho počíná milovati, tu se mu hřích oškliví, on hřích nenávidí a hříchů spáchaných lituje.

2. Tak i tobě, duše křesťanská, musí dnes ta oběť Ježíšova otevřítí oči; neboť viz, ona ukazuje, co vlastně hřích jest.

Každý totiž hřích skrývá v sobě dvoji hnusný jed: jed potupy a jed pošetilsti. Vzhledem totiž na Boha jest hřích člověka nezměrnou zlobou a potupou Boha samého; poněvadž člověk jako tvor vzdoruje Bohu Stvořiteli, on Bohem pohrdá, jako by mu po Něm ničeho nebylo; on se dopouští na Bohu svém nejhoršího nevděku, nevěrnosti, zrady — a potupy! (Proto snáší Kristus tu přehroznou pohanu!) — Vzhledem pak na člověka jest hřích největším pošetilstvím! Poněvadž tu člověk jako nemoudrý za pomíjející ledajaký statek, s nímž si na krátko pohraje a pak zde zanechá, ba i za ničemnou chvilkovou rozkoš vyhazuje statky nejdražší, statky věčné! Či není to pošetilstvím, svrchovaná, vezme-li zloděj peníze bližnímu a tím se dopustí třeba smrtelného hříchu a ztrácí nebe?! Není to slepá pošetilstvím, svolí-li chlípná duše dobrovolně v nečistou myšlenku, kochá-li se v ohavné žádosti a tím do věčné záhuby se vrhá?! A není to bláznovství nejvyšší, zamlčeti ve sv. zpovědi hřích a raději voliti si peklo? (Proto snášel Kristus býti za blázna prohlášen.)

3. A nyní, když jsi poznala, duše křesťanská, co na tobě dnešní oběť Kristova požaduje, když jsi i poznala, co vlastně hřích jest: bylo by možné, abys ještě na dále hřích milovala? — Pravila jsi, že miluješ Ježíše a chtěla jsi věděti, čím Mu lásku Jeho splatiti máš; nuže, měj ode dneška hřích v nenávisti, abys v pravdě říci mohla jako sv. Leonard a Portu Mauricio: »Na tom světě mám jediného nepřítele, a to je hřích!« — a že jsi jej dříve páchala, lituj zkroušeně a oplakávej! Neboť právě ta lítost má býti hlavním ovocem rozjímání o Umučení Páně. Ano, kající touto lítostí potěšíš Ježíše v Jeho pohanění a splatíš Mu velikou Jeho oběť lépe, než tím litováním Ho. Ano, opravdovou lítostí osvědčíš Mu nejlépe lásku svou; neboť tu zavrhuješ, co On také zavrhuje, máš v ošklivosti totéž co On, a bolest cítíš z toho, co i Jemu bolest působí. Naopak však nemluv Kristu Ježíši ničeho o lásce, nelituješ-li do opravdy hříchů svých, jimiž Mu největší rány zasazuješ! Nikoliv lásku, milý křesťane, nýbrž novou bolest bys Spasiteli svému spůsobil, kdybys dnes schválně očí svých zavíral, nechtě uznati a nahlédnouti vinu svou, že jsi zhřešil a že pokání potřebuješ. Pravit výslovně sv. Jan Zlatoúst: »Neželeť a neopлакávati hříchů, jež jsme spáchali, to více Boha hněvá a uráží,

než ony hříchy spáchané. — A sv. Ambrož volával: »Běda mně, nebudu-li oplakávati hříchů svých, co žiti budu!« — Tak mluví svatí, což teprve. Nejmilejší, máme říci, co činiti máme my?

4. Ó nebudiž nám již za těžko rozžeti se nad hříchy svými; neboť vězte, že lítost právě velikou cenu má u Boha, že lítostí docházíme nejsnáze odpustění hříchů; vždyť za jednu slzu upřímné a dokonalé lítosti ochoten jest Bůh i nebe ti otevřít v tom pádu, kdy nemožno ti již se zpovídati! — Za času, kdy císař Phokas panoval v Cařihradě, žil tu jistý muž, známý to hříšník. Zbožná jedna duše mnoho se za něho modlila k Bohu, aby mu popřál milosti obrácení, prve než zemře. Muž ten onemocněl a odnesen jest do veřejné nemocnice. Tutéž noc měla ona zbožná duše sen. Zdálo se jí, že onen hříšník zemřel a viděla duši jeho na soudu Božím. Viděla, kterak ďáblové přicházeli a hříchy zesnulého na lístkách napsané kladli na váhu spravedlnosti Boží. Již klesala hluboko dolů miska s nesčetnými hříchy. Viděla dále, kterak i strážný anděl zemřelého úzkostlivě hledá v životě jeho nějaký dobrý skutek, jež by na druhou misku mohl položit, ale v celém životě ničeho nenalezl, až na smrtelné posteli našel šátek, kterým si v poslední hodince slzy s oka stíral. Šátek ten klade anděl strážný na váhu a jedním rázem vyvážený jsou hříchy jeho a andělé nebeští zajásali: Nechť žije neskonale milosrdenství Boží! Duše hříšníka jest zachráněna! — Zbožná duše se probudí a neví, byl-li to jen pouhý sen, co viděla, či skutečnost? I spěchá hned zrána do nemocnice a táže se po onom muži. Ležel mrtev na lůžku, skonalt' téže noci. A hle, u hlavy jeho šátek, slzami ještě vlhký; i poznává, že to tentýž, jímž anděl strážný vyvážil hříchy jeho. Ó jak se zaradovala, vyrozumějíc z toho všeho, že dokonalou lítostí zachránil hříšník duši svou! —

Hle, Nejmilejší! tolik platí dokonalá lítost u Boha. A přece jak málo dbají lidé o ní, jak mnozí ani na smrtelné posteli k lítosti se neznají! Zakouším toho nezřídka. Předříkávám jim vroucí vzdechy lásky k Bohu a lítosti; ale u mnohých jako bys hrách na zeď házel; cizá jest jim ta řeč! A odkud to? Nepocítili zajisté nikdy ani upřímné lásky k Bohu ani opravdové lítosti. A proto, drazí přátelé, mohu-li vám dobrou radu dáti, jest to tato: uče se záhy milovati Ježíše, uče se záhy litovati hříchů svých!

D o s l o v.

Nuže, milý křesťane! popať ještě jednou na tu druhou oběť, již za tebe Ježíš Kristus podstoupil na soudu lidském, oběť cti.

Uvaž ještě jednou, že tak učinil jen proto, aby ti ukázal lásku svou a aby si získal lásku tvou! Ó běda, kdybys takovou lásku nechal bez povšimnutí! Co však žádá od tebe? Jen tolik, abys uznal hříchy a poklesky své, abys vzbudil ošklivost nad nimi, a naplnil srdce skroušenou lítostí. —

Necítíš-li však posud žádného pohnutí v nitru svém. Ó pak vrhni se na kolena pod Jeho kříž a pros:

„Ó předobrá Ježíši! Ty už jsi mi tolik lásky prokázal, ale v srdci mém jest posud led, posud tma! Ó prokaž mi ještě tu milost, a sešli jediný paprsek v srdce mé, rozněž v něm oheň lásky, pronikni duši mou pravou lítostí a uděl mi pevnou vůli život svůj tentokráte polepšiti a v polepšení tom až do skonání setrvati.“ Amen.

III.

Ježíš Kristus obětuje za nás dobré jméno své.

„Na lásku rukojmé nezapomínej;
nebo dal duši svou za tebe!“

Sir. 29. 30.

Ú v o d.

Dionysius, pověstný tyran Syrakusský, polapil jedenkrát jistého muže, jménem Pithia, na něhož podezření vraždy padlo, a odsoudil jej k smrti. Odsouzenec, nemoha dokázati svou nevinu, prosil toliko, aby mu byla popřána lhůta tři dní k uspořádání rodinných záležitostí ve vzdáleném městě. Dionys povolil k žádosti jeho, ale jen pod tou podmínkou, dá-li někoho jiného do rukojemství, že se do jista do tří dní vrátí. Pithius jde ke svému příteli Damonu, a prosí, aby mu prokázal poslední tu lásku a šel jako rukojmí za něho do žaláře. Upřímný přítel vyhověl ochotně prosbě přítelově. Pithius vykonav šťastně záležitost svou vydal

se, když po třetí slunce vycházelo, na zpáteční cestu, aby lhůty nepromeškal, aby snad přítel nemusil umřít za něho. Ale tu se spustí s nebe hrozný liják a s hor valí se divoké proudy vod. I spěchá, seč síly stačí, aby ještě došel mostu přes řeku, ale nastojte! na své vlastní oči musí vidět, kterak rozzuřené vlny most strhly a pryč jej unášejí! Co tu počít, anť již slunce dostupuje k poledni!? I vrhá se v rozvodněnou řeku, šťastně ji přepluje, a rychlým krokem spěchá dále k Syrakusám. Ale tu v lese zase přepadnou jej loupežníci a dlouho jest mu bojovati, než unikne rukoum jejich. Slunce již sklání se k západu, když spatří z dáli bání města. Ale tu jej potkává sluha jeho a zdaleka naň volá: »Pozdě, pane! pozdě již! Příklad tvůj teď právě veden jest za tebe na smrt. Čekal a doufal neustále, až do poslední chvíle věřil lásce tvé, ale nyní vzdav se naděje musí umřít za tebe! Již se jen vrať, pane, a spas se útekem!« — »A byť i pozdě již bylo,« — odpovídá Pithius — »nechť umřeme oba!« a znova urychluje krok. Tam zatím na popravišti vážou již katané věrného Damona, jenž ochotně, z lásky ku příteli vydal se na smrt. Avšak tu slyšeti z hustého davu lidí hlas: »Zde! zde jsem! Pusťte mého přítele!« I žasne lid, a trne král Dionys, co zatím oba věrní přátelé v náruč si padli. Slzy pohnutí polily všechny diváky. Dionys ukrutný vida tu poprvé, co je láska a co může láska upřímná, daruje oběma přátelům život, a Pithius větší ještě než prve miluje láskou Damona, věrného svého rukojmí. —

A proč Vám, rozmilí v Kristu, předvádím starobylý příběh ten? — Poněvadž nám trefně vyobrazuje, jakou teprve my láskou zavázání jsme svému rukojmí Kristu Ježíši, který se za nás na smrt netoliko vydal, ale ji také skutečně podstoupil!

»Milovati budeš Pána Boha svého« — tak začíná, jak vám známo, první a největší přikázání Boží nám lidem dané, a v této lásce vrcholí náš cíl a všechna spása naše; a běda nám, kdybychom jedenkrát tam za hrobem vyznati museli, že srdce naše k lásce stvořené cíle svého úplně se minulo! Neboť netoliko zákon nám Bůh dal, ale také nesčíslnými pobídkami srdce naše k lásce nutká. Vždyť neujde dne, ba chvíle, kde by nám svou otcovskou dobrotivost neukazoval, dary nás neobsypával, aby jen srdce naše sobě naklonil; ale slepí a hluchí jsme ke vši té lásce Boha našeho až po dnešní den! Co tedy činí Bůh?

Aby nikdo o lásce Jeho k nám ni v nejmenším pochybovat, a by se nikdo tam na věčnosti vymluvit nemohl, že nenalezl na světě dosti mocné pohnutky k milování Boha, podstoupil Kristus Ježíš dobrovolně a z pouhé lásky k nám své veliké a přehořké utrpení, jehož oběti jednotlivě rozjímáme. Již jsem vám, rozmilí v Kristu, ukázal v minulých řečích dvě z těch obětí. Tam na hoře Olivetské viděli jsme, kterak za nás obětoval útěchu duše a zřeknuv se veškerého potěšení vzal na se zármutek a bol, úzkost a sklíčenost »duše až k smrti.« My jsme viděli dále, kterak obětoval za nás svou čest a snášel u Annáše a Kaifáše a více ještě u Herodesa od židův i pohanů největší pohanění a zneuctění své božské i lidské důstojnosti. Jakoby láska k nám Jej byla tak zaslepila, tak nechal se od bídných hříšníků posměchem a potupou zasypávati Ten, jemuž andělští kůrové v nejhlubší pokoře se klanějí!

Avšak ani té oběti nemá Jeho láska dosti. Již se jednou vzňal ten oheň v božském srdci Jeho, a nyní se šíří dál a dále, mocí vždy větší a větší. Od stupně k stupni vždy hloub a hlouběji do toho moře hořkosti sestupuje náš Spasitel, vždy nové a nové přináší oběti.

Pohaněn a potupen již byl s dostatek od lidí surových; do prachu pozemského viděli jsme zašlapanou všecku Jeho čest a vážnost, ano i za člověka pošetilce, zdravého rozumu pozbaveného, byl prohlášen; ale nevinność Jeho a spravedlnost nebyla ještě dotknuta, nebyl ještě jako vinník od řádné vrchnosti odsouzen!

Dnes však pokročíme dále v té světové truchlohře a tu spatříme, kterak Kristus Ježíš, aby nám nový lásky důkaz dal, nechal se vydati na světský soud, nechal se i nespravedlivým rozsudkem prohlásiti za zločince smrti hodného!

Předmětem dnešního rozjímání bude tedy:

Ježíš na soudu před Pilátem.

(O duše křesťanská, zde i tobě platí ta slova: na lásku svého rukojmě nezapomínej; neboť dal duši svou za tebe! Nuže, pojď již v duchu se mnou k soudu Pilátovu, kde za tebe jako rukojmě Kristus Ježíš se vydává, a když náležitě pochopíš

v I. jakou to oběť tu za tebe podstoupil,
ukáži ti v II. co oběť ta v odvetu od tebe požaduje.

Ježíši, Synu Davidův — volám dnes se slepcem u cesty — smiluj se nad námi! Otevř oči ducha našeho a dej nám poznati svou lásku v celé velikosti; aby jako útokem již dobyla srdci našich! Ježíši! Tvou lásku! Tvou milost a více nám netřeba! —

Díl I.

Známo jest všeobecně, jak citelné a nedůtklivé jest srdce lidské v tom, kde se jedná o bezúhonnost a dobré jméno člověka před veřejností. Těžké ublížení s této stránky bolí člověka daleko více, než sebe větší rány na těle. Býti pak z nějakého zločinu křivě nařknutu, býti proto soudem nevinně odsouzenu, ó toť pro člověka tolik, jako nůž do srdce! — Bolí-li však takováto křivda jednoho každého z nás, ač nám svědomí ledajaké chyby vyčítá, ó co musilo teprve pocítiti nevinné, přesvaté Srdce Ježíšovo, když jej tam na veřejném soudu z nejtěžších zločinův obviňovali!!! —

1. Avšak abych nepředbíhal líčení své, zajdeme v duchu do města Jerusalema, kde právě vedou židé Ježíše od Herodesa do domu Pilátova v tom potupném bílém šatu. Již zrána se roznesla po celém městě ta zvěst, že Ježíš Nazaretský, pro svou neobyčejnou bezúhonnost a svatosť po celém kraji známý divotvorce, nejvyšší radou židovskou byl zajat a nyní veden ješt na veřejný soud. Ó jaký to shon lidí v ulicích se hemží! Celé zástupy zvědavců tlačí se kolem Ježíše, mnozí předbíhají a drze v tvář se Mu dívají, potupné poznámky činí a tak v křiku a lomozu valí se celý ten proud k domu Pilátovu. Starší lidu a knížata kněžská spojují se s pouliční luzou, aby ihned odrazili všelikou námitku Pilátovu, kdyby snad se zdráhal potvrdit jejich rozsudek nad Ježíšem.

Dle zákona Mojžíšova nesměl býti vykonán ortel v týž den, kdy byl vynesен; a proto obávali se Židé, aby snad Pilát neodložil vykonání to až snad po velikonoci, jako učinil na př. později Herodes se sv. Petrem. I budou tedy činiti na něho nátlak a vynuti na něm ortel, aby tentýž den ještě, a sice smrtí nejpotupnější umřel Kristus, aby tak jeho nečesť a záhuba cizinci v městě právě meškajícími roznesla se do všech končin země a tím jistěji zničena byla všecka památka jeho. —

Tak postaven tedy Ježíš před zástupce římského císaře, Piláta Pontského. Tento vida před sebou člověka nemálo ztýraného, pohnut byl milosrdenstvím nad ním, a proto vyjda ven k židům ne bez hořkosti táže se: »Jakou žalobu vedete proti člověku tomuto?« (Jan 18, 29.) A jako jedněmi ústy počali žalovati řkouce: »Tohoto jsme našli, an převrací lid a brání daně dávati císaři, pravě se býti Kristem, králem.« (Luk. 23, 2.) — Ó té ošemetné, drzé prolhanosti, ó té ďábelské lsti kněží a zákonníků! Pozorujte jen, moji drazi! Na vysoké radě odsoudili Ježíše vlastně pro domnělé rouhání, že »Synem Božím se činí« (Jan 19, 7); ale Pilátovi chytře se o tom ani slovem nezmínují; poněvadž jako pohan málo by asi na to dal; nýbrž zde obviňují Ježíše z buřičství a velezrády proti císaři! Ó jazykové utrhační! Podejte toho důkazy! »Že převrací lid?« Ano, převrací a obrací od hříchu a neřesti ke ctnosti a spravedlnosti; »že bouří lid proti císaři a brání dávati daň?« Aj, neslyšeli jste Jej na vlastní uši hlásat: »Dávejte císaři, co císařovo?« — »Že králem se činí?« Ó té lži prolhané! Zda naopak neprchnul a neskryl se vždycky, kdykoliv ho lid chtěl chytit a učinit králem svým? (Jan 6, 15.)

2. Co tedy byly vlastně všechny ty žaloby židů na Ježíše před Pilátem? Nic jiného než čirá lež od prvního do posledního slova; nic, než hrozná pomluva a křivda do nebe volající! A tak křivě obžalován jest Kristus Pán na soudu veřejném, před vládařem císařským, u přítomnosti tisíců posluchačův! Ó uvaž, duše křesťanská, jen málo, co tu asi pocítilo to přesvaté, přelaskavé Srdce Jeho! —

Tak těžké žaloby činěny tu na Něho a On úplně čist a nevinný! Nám stane-li se křivda dosti malá, ó jak býváme uraženi a podrážděni, ač jsme toho snad dávno zasloužili za jiné viny; Kristus však nemá viny ni nejmenší na sobě! — Ó jak musela bolet křivda taková! — Pohanští žoldnéři v noci potupili a pokáleli tvář Jeho hnusným uplváním, ale židé tu pokáleli před světem duši a dobré jméno Jeho šerednými zločiny! — A od koho že jest tak obžalován? Od svých vlastních lidí, krajanův a přátel! Ó jak to bolí, to můžeš posouditi nejlépe ty otče, ty matko, jimž vlastní děti nevděkem splácejí, týráním a vyháněním z vlastního domova! —

Aj tu stojí Kristus zasypán křivými žalobami! Ano, všickni vůkol žalují a obviňují, a nikoho tu není, jenž by se nevinného zastal a jen slovíčka pronesl na Jeho obhájení. Ó jak to musí boleti býti tak opuštěnu od celého světa! — Ó kde jste vy slepci, vy málomocní, šlakem poražení a všickni ostatní churavci, jimž On zdraví navrátil? Kde jste vy zástupové z pouště od Něho zázračně nasycení? Vy učenníci, vy očití svědkové Jeho dobroty a milosrdenství?! Ó sta a tisícové mohli svědectví vydati o nevinnosti Jeho, ale strach před vysokými kněžími a staršími lidu zavřel jim ústa. —

Ale, můj opuštěný Ježíši! snad sám otevřeš ta výmluvná ústa svá a dokážeš faleš žalob proti sobě činěných, dosvědčíš čistou, božskou nevinu svou! — Avšak nikoliv, ni jediné slovo stížnosti, ni hlásek výčitky nevyšel z úst Jeho. Ku všem těm křivdám mlčí Kristus. Jako tam v Alpách za parných dní mnohdy dole v údolích prohání se černé mraky, zuří bouře a burácí hrom, co zatím tam na vrcholu nebetyčných hor jest ticho a slunečno: tak i tamto uprostřed bohopusté vřavy židův, uprostřed bolestí a muk duševních září srdce Ježíšovo v nezkaleném světle věčné lásky a duch Jeho vznáší se vysoko nad okršlek zemský až ke trůnu nebeského Otce a Jemu všecken svůj bol podává v oběť za nás! —

3. Avšak větší ještě krivda a bolestí krutější očekává Ježíše u soudu Pilátova. Byltě Pilát hned od počátku Kristu nakloněn. poněvadž dobře prohlédl zosnované pikle knížat kněžských proti němu, i poznal, že jenom zarytá jejich závist přivedla Jej na soud, a mermomocí i také na smrt Jej přivéstí chce. Proto již veřejně prohlásil o Ježíši: „Já žádné viny nenalézám na člověku tom; ano ani Herodes nic hodného smrti neučinil mu.“ (Luk. 23, 14, 15.)

Když však židé nepřestávali hlučeti a zafatě pěstě zvedati, tu Pilát, obávaje se povstání lidu, učinil nový pokus ku propuštění Ježíše. Jak sv. Matouš vypravuje, byl obyčej, že o Velikonoci býval propuštěn jeden z vězňů, kterého si vyžádal lid. Tehdy právě držán byl v žaláři pověstný zlosyn Barrabáš pro spáchanou vraždu, postrach to všech lidí. Aby tedy tím jistěji cíle svého dosáhl, nabídnul Pilát lidu ku propuštění jednoho z obou: Ježíše, nebo Barrabáše, doufaje bezpečně, že lid každým způsobem

bude žádati propuštění Ježíše a nikoli Barrabáše. — Avšak, probůh! Jaké to přirovnání! Jaká v tom zase křivda a nespravedlnost! Kdyby Barrabáš byl i nejlepším, nejctnostnějším člověkem na světě, nebyl by nikdy ještě hoden vedle Ježíše býti postavenu; ale nastojte! slyšeli jsme, kým že byl Barrabáš, že byl lotrem, vrahem, vyvrhelem lidu, všem na postrach, a toho Pilát s Ježíšem staví na roveň?!

Ó co tu zase pocítilo srdce Ježíšovo! Jak zasténala asi v hlubinách svých duše Jeho! — A co to prospělo Kristu Ježíši? — Ó Piláte, vladaři, že jsi Ho neušetřil aspoň této veliké bolesti! Slyš, slyš jen, koho si volí lid, aby byl propuštěn! Knížaty kněžskými a zákonníky poštvení volají v divokém ryku: »Pryč s tímto, propusť nám Barrabáše!« (Luk. 23, 28.) Tu Pilát neočekávaným výsledkem tím zaražen táže se zase: »Co však učiním s Ježíšem?« A všecken lid křičí: »Ukřižuj! Ukřižuj ho!« (Mat. 27, 22.) —

4. Ó duše křesťanská! tu se opět pozastav, představ si v duchu Ježíše a rozjíměj bolesti, jež Mu způsobeny na tomto soudu před Pilátem! Bolest a potupa ta převyšuje všechny ostatní až dosud Mu učiněné. Ano, směle můžeme říci, že zde byl Spasitel náš více potupen, než i tam na kříži! Tam sice, jak dí prorok (Isai. 53. 12.), »počtěn jest mezi hříšníky« — ale tuto od lidu ještě níže jest postaven, než ten nejbídnější lotr a Barrabáše horším vážen jest! — Pozorujtež dobře! Prve se obracela všechna zášť fariseův a zákoníkův proti učení Ježíšovu, tuto však má namířeno na cenu celého Jeho života; neboť co jiného byla ta děsná volba lidu? Život Ježíšův a život Barrabášův položili vlastně na váhu, a jak odvážili? jak usoudili? Ach, hrozno, trpko to jen vysloviti! Život vrahův jest jim cennější, nežli život Ježíšův, ten v očích jejich nemá žádné ceny! — Jidáš alespoň prodal Mistra za třicet stříbrných, ale zde prohlášen jest život Jeho bezcenným! Ó Srdce Ježíšovo! že ihned nepuklo jsi žalostí a bolestí nad tím! Ó tu mohlo jsi právem zvolat s prorokem řkoucím: »Já pak červ jsem, a ne člověk, pohanění lidu a vyvrhel obce! Jako voda vylit jsem!« (Žalm 21, 15.) t. j. jako voda zbytečná, nečistá vylit jsem na zem v povržení! —

Ó vizte vy utrhační jazykové, toť dílo vaše! Tak oloupili jste falešnými žalobami na veřejném soudu Ježíše o dobré jméno, že prohlášen jest zločincem smrti hodným!

Než marně se namáháme, moji drazí, vyznačiti v celém objemu tu bolest, již tu podstoupil Kristus Ježíš! Představme sobě zase se strany jedné tu nejvyšší důstojnost Syna Božího a se strany druhé ty děsné křivdy na veřejném soudu Mu učiněné a já se táži: Chápeš, člověče, velikost té oběti, již tu za tebe zas Kristus podstoupil? Není-liž to zase oběť nevýslovná? A já se táži dále: Co ti zase hlásá oběť ta? Kdo za tebe podstoupí velké věci, o tom pravíš, že má velkou lásku k tobě, následovně co musíš říci o Tom, jenž takové oběti se pro tebe odváží, jako Kristus Ježíš? Ó vyslov, vyslov to slovo: Můj Ježíši! žádný na světě mně takou lásku neprokázal jako Ty! Ó jak nevystihlá jsou tajemství lásky Tvé! — Ale, má duše křesťanská, na tom není dosti! Láska Ježíšova se dovolává zase na tobě odvetu, a volá hlasem neúprosným, hlasem spravedlnosti: lásku za lásku!

Ó již tedy se chystej a uvažuj, čím odplatiš Ježíši za lásku tu, o čemž

Díl II.

Na lůžku smrtelném leží muž a otec rodiny. Byl kdysi mužem řádným a křesťanem spravedlivým, ale poslední léta sveden soudruhy svobodomyšlnými naučil se dle novomódní osvěty pohrdat Bohem a vším náboženstvím. Což divu tedy, že ani na smrtelné posteli nechtěl o knězi slyšet. — Než k prosbám jeho ženy, duše to nábožné, přišel k němu přece kněz, ale nebyl tu hrubě ničeho platen, neboť nemocný byl v mdlobách a ležel bez sebe. Ženu zbožnou pojala z toho veliká bolest, že by měl muž její s tak nespořádaným, neočištěným svědomím odejít k soudné stoličce Boží, a přemožena hořem tím vrhla se u jeho lože na kolena a jala se hlasitě modliti, co nejlépe uměla. Z nejhlubších útrob stisnutého srdce volala k nebi: »Bože! ó zachraň přece duši mého muže! Popřej mu ještě té milosti, aby se mohl dobře vyzpovídati, aby došel milosrdenství u soudu Tvého! Viz, já sama se za něho obětuji, pošli na mne utrpení, ano učiň se mnou, cokoliv chceš, jenom zachraň, spas muže mého!« — Po

krátkém čase nabyl nemocný opět vědomí, nabyl i řeči a žádá sám o kněze. Ku podivu všech vykonal skroušenou zpověď a co ještě žil, jevil velikou kajicnost. Co bylo příčinou této změny? On sám to krátce před svou smrtí zjevil manželce své. Když prý ležel v mdlobách, slyšel vše, co se vůkol dalo, slyšel též její modlitbu, jak se za něho Bohu obětovala, a to prý jej tak dojalo, že nemohl déle odolati, ale musil se s Bohem smířiti. Ještě několikráte děkovať manželce za tu lásku její až konečně oddán do vůle Boží s tichým svědomím v její náruči ducha vypustil. — Slyšel jsi. milý křesťane? Ona dobrá duše pouze chtěla za muže svého se obětovati, a láska ta pohnula ho tou měrou, že učinil pak, co jí milé bylo, — pokání ze hříchů svých. — Ježíš Kristus však netoliko se nabídnul za oběť za tebe, ale skutečně také oběť tu podstoupil! Nemá-li tím větší právo žádati od tebe dokonalou lásku? Avšak, viz, On se spokojí prozatím, přestaneš-li alespoň hřešiti a Jej urážeti! Ano, On přijme od tebe za splátku Svě lásky, nebudeš-li Jej již stavěti za Barrabáše — t. j. za hřích. jak jsi činil až dosavad! A to, milý křesťane, nemůžeš, to nesmíš odepríti svému Ježíši!!

»Lásku za lásku« slyšíme stále; nuže, táž láska, která minule rozlítostnila srdce tvé nad hříchy spáchanými, musí dnes pohnouti vůli tvou k pevnému rozhodnutí. Dnes, milý křesťane, bude se jednati i u tebe o to: Ježíš či Barrabáš? Ano, Ježíš jest i v tvé moci, nuže, jak se rozhodneš? Chceš-li i na dále vydati Ježíše v potupu a muka, Barrabáši pak — hříchu — dáti svobodu a volnost nad srdcem svým? —

Slyšel a poznal jsi v minulém rozjímání, že, kdo Ježíše opravdově miluje, musí hřích z celého srdce nenáviděti, musí hříchů skroušeně želeť, — a dnes dodáváme — musí hříchu na dobro výhosť dáti, a kterak? řádnou sv. zpovědí!

1. Ano, k pravé kajicnosti náleží na prvním místě svátostní zpověď; poněvadž hříchů svých jinak se nesprostíš, než ve svátosti pokání; proto učí katechismus, že svátosti pokání jest ku spasení třeba všem, kteřížkoli po křtu sv. těžce zhřešili, podle výslovného vyřčení Páně: »Amen pravím vám, neobrátíte-li se. nevejdete do království nebeského« (Mat. 18, 3.), a »nebudete-li pokání činiti, všickni podobně zahynete« (Luk. 13, 2.) —

Avšak, jako bych vám na očích četl, co tak mnohý z vás si nyní myslí. Ba mnohý má asi již na jazyku námitku: »Aj, již zase zpověď! a k čemu? vždyť já nemám, z čeho se zpovídati.« Tu mi mimoděk připadá na mysl příhoda, která se jistému missionáři skutečně stala. V jednom městě na Moravě kázali sv. missii. Po přípravě mužů ke svátosti pokání dostavila se deputace z nich k missionáři, aby mu za to krásné kázání poděkovali. Ku konci pak pravil mluvčí deputace: »Všecko to bylo krásné, duchovní otče, unášející, jenom o té zpovědi jste se neměl zmiňovati!« —

Ó probůh, odkud to, že slyší-li nyní křesťané slovo zpověď, že jest to, jakoby jim na hrdlo sahal!? — Řekl bych, ďábelský to klam — a úžasná nevědomost zavínalá! Ano ďábel sám maluje mnohým tu zpověď tak hroznou, že jim bývá až úzko u srdce, jakoby se měli od toho nejmilejšího na světě odloučiti! Úžasná pak ona nevědomost předstírá jim, že vlastně ani nevědí, z čeho by se zpovíдали. — Ó jak mnohou duši oslepila již domnělá ta nevinnost, jejíž klam prohlédla teprve tam před soudem Božím, když nad ní zavzněl ortel věčného zavržení! Ó není to nevinnost a čistota svědomí, jež z vás takto mluví, nýbrž hrozná nevědomost a ještě větší pohodlnost. Praví-li kdo: »Já nemám žádných hříchů,« je to tolik, jako kdyby řekl: »Mně se nechce zpytovat svědomí, a proto raději dím: nemám hříchů!« —

Avšak, má duše drahá, učiň to aspoň tentokráte z lásky ke Kristu Ježíši! Jenom na chvíli odhrň tu roušku s minulého života svého, otevři nějaké zpovědní zrcadlo a vezmi si tu práci projíti minulosť svou. Rozpomínej se trochu na své mládí... potom na léta jinošská... pak na léta poslední. Vzpomeň, jaké byly povinnosti tvé jako otce, matky, hospodáře, mistra, představeného atd. Uvaž, jak jsi plnil vždy povinnosti své k Bohu, k bližnímu a k sobě samému? Nuže, troufáš si tvrditi, že jsi je vždy a ve všem náležitě plnil? Nevyčítá ti ničeho svědomí tvé? Ó milý příteli, o hříchy věru není tu nouze, ale o dobrou vůli; o lásku k Bohu nouze veliká, a té kdyby nebylo, ihned by se hříšníci zpovíдали. A jak mnohá duše by se právě zpovědí spasila a zachránila pro čas i věčnost! —

Sv. Vincenc z Paula přišel kdysi na venek na panství hra-
běnky Gondy, a tu právě ležel v sousedství jeden muž na smrtelné

posteli, kteréhož všeobecně jako zvláště spravedlivého a ctnostného křesťana chválili. Sv. Vincenc chtě býti jednou svědkem svaté smrti vešel k němu; avšak shledal tu něco zcela jiného. Z tváře umírajícího nezářila žádná touha po brzkém spojení s Ježíšem, nýbrž spíše pomatenost, úzkost a strach. Sv. Vincenc naslouchá chvíli těžkým vzdechům nemocného a pak praví k němu: »Milý bratře, brzy již octne se duše tvá před soudcem, který ti nyní ještě Spasitelem jest, a na srdci tvém leží ještě těžký kámen, není-liž pravda? Ó shod' jej se sebe, pokud ještě čas, pokud brána milosrdenství Božího ještě otevřena!« — Tu najednou propukl umírající v hlasité štkání. Sv. Vincenc však mluví dále: »Doufej, synu, doufej v Ježíše Krista; ještě můžeš býti spasen, avšak jediný prostředek jest. totiž životní zpověď! Vykonej ji a za hodinu budeš synem Božím.« — A nemocný uposlechl. Vyzpovídal se z celého života a to s takovou skroušeností, že potom s velikou pokorou vyznal přítomným, že po celých 20 let až do toho dne z nešťastného studu zamlčoval těžký hřích a tak nesčíslných svatokrádeží páchal. Den na to skonala tiše pln naděje ve Spasitele svého.

Nejmilejší! snad i mnohému z vás bylo by životní zpovědi nanejvýše potřebí! Ó učiň tak, duše křesťanská, z lásky ke Kristu Ježíši, a věř, co ti jedenkrát nejvíce na smrtelném lůžku ulehčí a osladí poslední tvou hodinku, to bude generalní zpověď, kterou jsi dříve vykonala. —

2. Ovšem přichází to zpovídání za našich časů mnohému za velikou oběť, poněvadž to považuje za těžké ponížení sebe sama. Mnohý se toho žalování na sebe až hrůza děsí; vždyť vyznal jistý starý a bohatý pán, maje na smrtelné posteli skládati životní zpověď: »Ach, raději bych tu svou starou, šedivou hlavu do trní schoval, než vyznávati na sebe ta provinění mladých let;« — avšak pomni, ó křesťane! je-li to i obětí pro tebe, že to jen oběť za oběť! Či nepodstoupil za tebe Kristus Pán ještě větší ponížení sebe, když nevinnen jsa vydán jest na soud a jako zločinec odsouzen? A ty jsa vinen tak mnohých hříchů nechtěl bys to nepatrné ponížení snést a vydati se na soud před zpovědníka?! Aj, tím právě máš splatiti lásku Ježíšovu! Proto tvrdím: Kdo se štítí a vyhýbá zpovědi, ten nemiluje opravdově Ježíše, byť to i desetkrát tvrdil, nýbrž pokud

dává přednost hříchu před pokáním, potud opakuje Ježíši tu bolest, že Jej staví za Barrabáše! — s tím toliko rozdílem, že hana ta od křesťana více Ho bolí, než tenkrát od židů.

3. Avšak, znám já ještě jiného Barrabáše, za nějž tak mnozí, a to zvláště za dnů našich vydávají Ježíše na smrt. A co jest to? — Tak mnohý snad z milých posluchačů mých již by se odhodlal k sv. zpovědi a k nápravě svého hříšného života; avšak neučiní toho, jedině pro ten strach: co by tomu řekli lidé, když by jej viděli u zpovědnice a u stolu Páně!? — Ó, moji drazí, to byl také právě ten strach před hlukem a křikem pouliční luzy, jenž překonal Piláta, že jim propustil Barrabáše a Ježíše na smrt vydal. — Avšak, křesťané! já se táži: jest to rozumné, spravovati se u věci tak důležité lidskými jazyky, kterýmž se nikdy zcela nezachováš, byť bys dělal, co dělal?! Já se táži: není-liž to podlý nevděk ku Kristu Ježíši, když po tolikerých Jeho obětích za tebe konečně více ti záleží na ledajakém Barrabáši, abys se mu zachoval, než na Ježíši, jemuž že se nezachováš, nic tě nebolí? — Ó všimni si jen dobře, jací to lidé jsou, kteří by ti zpověď chtěli předhazovati! Z řádných křesťanů neučiní to zajisté nikdo, nýbrž jenom z těch a takových, kteří na dobrých lidech jako v zrcadle vidí vlastní chyby. Vždyť už Plinius vypravuje, že velbloud přijde-li k čisté vodě píti, dříve ji nohama zakalí, aby prý v ní neviděl ohyzdné tváře své. A na lidi takové chtěl bys více dáti, než na lásku Ježíšovu? — Ó milý křesťane, kdyby se byli svatí a světice Boží řídili touto zásadou, »co tomu řekne svět,« ani jeden z nich nebyl by dnes v nebi! Avšak čím si nejvíce nebe zasloužili? Čím si na př. Abraham tak velikých zásluh u Boha získal? Odpovídá sv. Zeno, tím, že obětuje syna Isáka nedbal žádných lidských řečí, avšak činil to, co mu Bůh kázal. Nescházelo zajisté již tehdy lidských jazyků, kteří pravili: »Jak? to je otec? Jde zabít svého vlastního a jediného syna?! Nikoliv, to je tigr, to je netvor! Jen se podívejte! Vlastní dítě vleče na smrt, ó ten ukrutník nelidský! Ani slzy při tom neuroní, sám své dítě váže, na oltář klade, oči mu zakrývá a nůž na ně tasí... Kdo by mu to věřil, že toho Bůh žádá?!« Tak zajisté mluvili vškol; že však Abraham nedbaje řečí a úsudků lidských tu těžkou oběť vykonal, toť jeho největší zásluhou! —

Avšak hanba, hanba křesťanu takovému, který ve věcech

svého věčného spasení bere ohled na řeči lidské a pro ledajakého Barrabáše vydá a opustí Ježíše. Voláť Hospodin již u Isaiáše proroka (51, 7.): »Poslouchejte mne, kteříž znáte, co spravedlivého jest; nebojte se pohanění lidského a rouhání jejich se nestrachujte!«

D o s l o v.

Tímto, milý křesťane, ukázal jsem ti třetí oběť, již z lásky k tobě Kristus Pán podstoupil. On obětoval i dobré jméno své, snesl křivý soud a odsouzení, snesl i největší křivdy, že Barrabáše horším vážen jest.

Oběť ta, jak jsem ti ukázal, hlasem neodolatelným dovolává se lásky tvé. Nuže, splatíš Mu ji? On za tebe snesl soud nespravedlivý, půjdeš ty z lásky k Němu na spravedlivý soud do zpovědnice? Tam v onu přesmutnou hodinu před Pilátem tanula Ježíši i tvá duše na mysl: ano, On viděl i tuto dnešní hodinu, viděl tvé srdce a co v něm v této chvíli cítíš, je-li v něm aspoň jiskra útrpnosti a lásky k Němu, aneb ledová netečnost, viděl zajisté i to, jak se rozhodneš.

Nuže, — jak? — učiníš z lásky k Němu tentokráte ten vážný a rozhodný krok ku sv. zpovědi? — Odstrčíš stranou všecky ty Barrabáše, kteří se ti před Krista staví? Bázeň, stud a ostýchání, ohledy na lidi a zamilovaný tvůj hřích. Či chtěla bys, duše křesťanská, i tentokráte po tom všem obětovati Ježíše za »Barrabáše,« — bylo by to možná?

»Ó na lásku rukojmě svého nezapomeň; nebo dal duši svou za tebe!«

Nuže! lásku za lásku, oběť za oběť, srdce za srdce!

Ó věnuj dnes Kristu Ježíši srdce své a v něm ten pevný úmysl, bez všelikých ohledů z hříchů se náležitě vyznati, hříchům odumřiti a žiti jediné Ježíši. Amen.

IV.

Ježíš Kristus obětuje za nás tělo své.

„Po tom jsme poznali lásku Boží, že
On život svůj položil za nás.“

I. Jan 3, 16.

Ú v o d.

Jedna z knih Písma sv. vypravuje nám o Jobovi, jenž byl muž v zemi Hus nad jiné bohat na statky pozemské, ale při tom též ctnostný a spravedlivý, tak že sám Hospodin řekl o něm, že mu není rovného muže Boha se bojícího. — Avšak, namítl Satanáš, zdaliž se Job nadarmo Boha bojí? Zda nemá za to statků všelikých v takové hojnosti, jak si jenom přáti může? Necht jen vztáhne Hospodin maličko ruku svou a dotkne se ho neštěstím, uvidí, že veta bude po spravedlnosti Jobově! A Písmo sv. vypravuje, že skutečně dopustil Bůh na Joba spravedlivého těžkou zkoušku a jediným dnem odňal mu všecken statek jeho, tak že učiněn jest žebrákem. A nad to i všechny dítky jeho, sedm synův a tři dcery, zahynuly mu pohřbeny ssutinami domu, jenž se nad nimi sřítíl. Avšak i v těchto těžkých ranách nespustil se Job bázně Boží, a jediný náрек jeho byl: »Hospodin dal, Hospodin vzal; jak se Hospodinul líbilo, tak se stalo; buď jméno Hospodinovo požehnáno!« I řekl Bůh k Satanášovi: »Viděl jsi Joba, služebníka mého? Nadarmo trápil jsem jej, že jsem mu všechno odňal, až posud zachovává nevinnost a bázeň Boží.« Avšak Satanáš odpověděl: »Kůži za kůži, a všecko, co má člověk, dá za život! Avšak vzláhni ruku svou a dotkni se kostí a těla jeho, a pak uvidíš, že odpadne od bázně Boží i Job!« A hle! i tu těžkou zkoušku dopustil Bůh na Joba, že zbaven jest zdraví tělesného a na celém těle raněn jest neduhem hrozným tak, že od hlavy do paty byl jeden vřed a jedna hnisající rána! Avšak i ve ztrátě zdraví svého ukázal věrnou svou lásku k Bohu a jediný náрек jeho zase byl: Jestliže dobré věci brali jsme dosud z ruky Boží, proč bychom také zlých nepřijali?! —

Ano, kůži za kůži, a všecko, co má člověk, dá za život svůj a zdraví své! V tom pravdu má satanáš; — nejdražším

statkem člověka na světě jest zdraví. Proto táže-li se nás někdo, jak se nám vede, odpovídáme: »Chvála Bohu, dobře, když jen Pán Bůh zdraví dá!« — a odpověď ta křesťanská zakládá se na Písmě svatém; neboť v knize Ecclesiastikus (30, 16.) čteme: »Není ceny nad cenu zdraví tělesného!« A zajisté kdybys měl zlata a stříbra hojnost, to vše není ti ničím, poutá-li tě nějaká nemoc na lůžku. Ano, ty bys rád všecken majetek vynaložil, kdybys jen mohl zase zdraví nabyti. Co všechno obětují a podnikají lidé hledající ztraceného zdraví! Nešetří ani nákladných cest do nejvzdálenějších lázní, ani nejdražších léků, nic, nic jim není přílišného a nehrozí se ani nejbolestnějších operací, jedná-li se o zachování zdraví. Vždyť známo, že císař Konstantin, aby se malomocenství zbavil, nehrozil se ani toho na radu kouzelníků připravit si lázeň v teplé krvi z nevinných dítek!.. »Ano, všechno, co má člověk, dá za život, za zdraví těla svého!« —

Proto, kdo by se odhodlal k tomu, obětovati za jiného zdraví své, podstoupil by oběť všechny ostatní převyšující

A hle, i Kristus Ježíš byl pravým člověkem, i Jemu tedy bylo zdraví drahé a vzácné, a přece neváhá ani dosti málo položití je v oběť za nás!

Až dosud, co jsme provázeli Ježíše cestou utrpením, byla to po většině Jeho přesvatá duše, která trpěla, jako jsme viděli i v posledním rozjímání o soudu před Pilátem.

Ach, jaký to byl soud!? S jedné strany falešní žalobcové, židé hněvem sptící, a knížata kněžská; všichni jižjiž se sáпали na oběť vyhlídnutou, jižjiž by ji rádi viděli umírat. Se strany druhé obžalovaný, Jehož nevinnost však byla nad slunce jasnější — a mezi oběma Pilát rozpačitý a v největší nesnázi, nerozhodnut, jaký má vynéstí rozsudek. Jest sice úplně přesvědčen o bezvině Ježíšově a rád by Jej vyprostil z rukou rozeštvaného lidu, ale nerad by si to také pokazil se stranou židovskou. Již učinil druhý pokus propustit Ježíše, a to pod záminkou propuštění jednoho vězně na svobodu v čas velikonoční; avšak pokus ten zmařil mu na dobro lid židovský. Ačkoliv mu dal na volbu mezi Ježíšem a nejhorším lotrem Barrabášem, žádal lid propuštění Barrabáše a smrt Ježíše!

V této nesnázi opustili jsme minule Piláta. Plán jeho dočista zmařen; poštváný lid neustává pokřikovat: »Ukřižován! Ukřižován buď!« (Mat. 27, 22.)

Než proti takové nespravedlnosti vzpírá se přece vši moci svědomí i toho liknavého Piláta. I přemýšlí opět a hledá nějaký prostředek, kterak by nevinnému Ježíši aspoň život zachránil. Ha! již jej našel! Dá Ježíše bičovati — tím doufá, že pohne lid k útrpnosti, aby upustil od ukřižování Jeho.

»Jak? Tedy bičování Ježíše má ti, soudce nespravedlivý, pomoci z nesnáze?! Nevinného kážeš bičovati?!« —

Však ne tak Pilát jest to, moji drazí! ale více Kristus Ježíš sám, jenž touží po trestu bičování; On žízní po nové oběti za nás, jakožto po novém důkazu, jímž by nás přesvědčil o lásce své a zase k lásce nás pohnul; proto ještě více než bičování bere na sebe, podáváje v oběť celé zdraví těla svého. Vždyť pravil sám o tom: »Křtem mám býti křtěn, a kterak jsem soužen, dokud se nevykoná!« (Luk. 12, 50.)

Již tedy pojd', ó duše křesťanská, a viz duchem, co za tebe podstoupil Kristus Pán v bolestném bičování a trním korunování, a když pochopíš

zase v díle I. *co ti oběť ta hlásá,*
ukáži ti v díle II. *čeho se na tobě dovolává.*

Ty pak, božský Trpiteli osvěť rozum náš, abychom pochopili hluboké tajemství tohoto utrpení Tvého! Rozněť i naše srdce ledová, abychom ty krůpěje krve Tvé alespoň slzami svými Ti splatili! O to Tě prosíme ve spojení s Tou, kteráž netoliko Tvou, ale i naši matkou jest — Marií Pannou!

Díl I.

1. »Žádné viny na něm nenalezl jsem,« dí Pilát, »protož potrestaje (bičováním) propustím jej.« (Luk. 23, 15—16.) — Ó jaká to nespravedlnost do nebe volající! Kterak se to srovnává? Žádná vina — a tak ukrutný trest?! Ó kýmž bys věděl, Piláte, že ani hrozným tímto prostředkem nic neprospěješ ani sobě, ani Ježíši, a ničeho nedocílíš, leč jen rozmnožení bolesti Jeho!

Avšak, slovo soudcovské jednou již vyřknuto a Kristus Pán veden k bičování. Svati evangelistové sice nevypisují nám ničeho bližšího o tom, avšak podle jiných hodnověrných svědků, můžeme si sami aspoň poněkud pojem učiniti o děsném tom výjevu. Byltě Ježiš, jak svědčí svatí Otcové, bičován po způsobu římském, jenž platil za nejbolestnější a nejpotupnější trest, kterým trestáni bývali zločincové nejhorší prve než byli ukřižováni, a záležel v tom, že odsouzenec svlečen jest se všech šatů, na rukou a nohou přivázán pevně ku kamennému sloupu a tak rozličnými nástroji, metlami a řeménkami, na jichž koncích železné kuličky nebo háčky bývaly, od paty do hlavy, až do kosti, ba nezřídka až do smrti byl bičován. —

Ó jak se zachvěl v útrobach Spasitel náš, když viděl tyto přípravy! Ach, již se Ho chápou žoldneři jako železnýma rukama, již Ho vlekou k příšernému sloupu, ach, již drzým a surovým způsobem obnažují svaté tělo Jeho! Ó slunce na nebi, zatmi se, ustrň se alespoň ty nad Stvořitelem svým a zastři závojem neprůhledným panické tělo Jeho před smělymi pohledy lidskými! — Ach! již jest těsně ke sloupu přivázán, již hviždí a sviští vzduchem metly a bičky a děsnými ranami dopadají na útlé, něžné tělo. Aby jim nohy neuklouzly, stoupli si katané na šaty Ježíšovy, by tím větší silou mohli napřahovat. Když pak umdlévaly již ruce jejich, vystřídání jsou jinými pochopy, kteří pobízení a podněcování od židů, novou silou pokračují dále v krvavém díle. Ano, krvavém! nebo krev Ježíšova již teče v potůčkách a barví sloup, zem, katany a nástroje jejich! Ach již nemohou více říci, že bičují tělo, nýbrž jen rány samé, jak předpověděl žalmista Páně: »na hřbetě mém kovali hříšníci« (128, 5.) a dosud nepomýšlí nikdo přestati v bičování. Avšak tu, jak píše sv. Augustin, a jak stvrzuje sv. Brigitta ve svém zjevení, přiskočil jakýsi římský důstojník a s výkřikem: chcete ho snad ubíti? přefal vazby a Ježiš sklesl polomrtev k zemi, do své vlastní krve, a tu se plíží bidně po rukou a nohou a sbírá svůj šat, aby přikryl nahotu svou! — Ó zajisté toť ona chvíle, o níž již před sta lety byl předpověděl korunovaný prorok: (Žalm 21, 7.) »Já pak červ jsem, a ne člověk; pohanění lidí a povrhel obce!«

2. Tak více než s důstatek vyplněn rozkaz Pilátův; teď snad již popřeji Ježiš v dechu a pokoje. — Než nastojte! co to

počiná ta zbujnělá rota katanův?! Bez jakéhokoli rozkazu, bez všeho dovolení soudcova vlekou Ježíše do soudnice, tu strhli s něho nemilosrdně zase šaty jeho, a bezpochyby, aby židy potupili a pozlobili, oblékají Jej na posměch za krále židovského pláštěm purpurovým. Avšak kde vezmou korunu? Ha, dříve než se kdo nadál, přinesli z trní upletený věnec a stavili jako korunu na hlavu Jeho! Trní tedy, ten plod kleté země, jest vsazen Mu na hlavu přesvatou, trní, jehož ostny bývají tam na východě tak dlouhé a ostré, že se jich z nouze jako hřebíkův užívá k upevnění menších věcí, trní to zvoleno, aby zranilo hlavu, která dosud byla ušetřena; aby se do slova splnilo proroctví: „od spodu nohy, až do vrchu hlavy, není na něm místa zdravého.“ (Isai. 1, 6.) — Ó ukrutnost v světě neslýchaná, ó muka nad bičováním! ó koruna všech bolestí! — Píšeť sv. Leonard a Pontu Mauricio, že, když někdy tam v poušti zabodne si lev jediný takový trn do tlapy své, pocituje takovou bolest, že řev jeho daleko široko se rozléhá — a kolik těch trnů vniká Ježíšovi ostrím svým do skrání! nové a nové rány otvírajíc, z nichž potůčkové krve dolů se řinou zalévající oči a ústa Jeho! — Nejmilejší! dočtáme se sice o neslýchaných a nelidských mučidlech, jež vymýšleli tyrané na první křesťany za krvavého jich pronásledování; avšak nikdež nenalézáme ni jediného příkladu, by některého z nich trnovou korunou byli mučili! -- Proto. — píše sv. Ludvík z Granady — zdá se to býti člověku téměř nemožným, aby duch lidský muka ta si vymyslíl, avšak spíše ďáblem samým žoldnéřům byla vnuknuta. Tomu také nasvědčuje ten ukrutný, necitelný posměch, jež žoldnéři s Ježíšem při tom tropili, že vícekrátě korunu s hlavy brali a znovu jinak stávēli. ano i třtinou na ni bili, v tvář plvali a políčky Mu dávali!

Tak popisují nám sv. evangelistové korunování Ježíšovo. —

3. Ty pak, ó duše křesťanská, neodcházej od trudného toho divadla; ale postůj chvíli nad Ježíšem a uč se oceniti také tuto oběť, v níž nejdražší statek lidský — zdraví své — za tebe položil. Uvaž prve, co za bolesti zakusil na svém těle! Musíš tu však povážiti, že tělo Jeho, vzaté z přečisté a neposkvrněné Panny, bylo netoliko sličné a něžné, avšak také nejútlejší tělo panické. Musíš dále uvážiti, že i následkem spojení člověčenstva Jeho s Božstvím, byla Jeho přirozenost lidská nesmírně zdo-

konalena, t. j. všechny mohutnosti její zvýšeny, následovně tedy i cit, tak že bolesti na Něm takorůzka zdvojnásobněny byly, a posléze, kterak již vysilen a zemdlen byl utrpením po minulé noci! A nyní popatř na ten přesmrtný obraz Jeho, a hledej, nelezneš-li na něm jen za dlaň místečka zdravého! Viz ty nohy ostrým kamením rozedrané, od železných pout odřené. — Ó můj Ježíši! najdu-li pak výše na Tobě kusa zdraví? — Ach ruce od těsných vazeb opuchlé, bedra provazy prořezána, prsa a záda zmrskána, ramena stlučena! — Ó můj Ježíši! nalezu-li pak výše na Tobě zbytek zdraví? Ach tváře zsinale, od políckování naběhlé, oči krví zalité a oslepené, vlasy krví slepené a i hlava — probůh — trním zbodaná! Ó v pravdě, všechno zdraví totam, — od paty do hlavy. není na Něm zdraví! — tak viděli jsme Ho, a nemá ani podoby, ani krásy... pohrdaného muže bolesti. (Isai 53, 2.) — Avšak, Job raněn jsa na celém těle neduhem, měl aspoň přátely kolem sebe; onen muž, jenž u Jericha upadl mezi lotry, našel milosrdného Samaritána: a Syn Boží zloupen na zdraví, zraněn na celém těle a ztrýzněn až do kostí, nenalezl nikoho, kdo by oleje nalil v rány a šetrně obvázal. (Isai. 63, 5.) Ó příteli, zkusil jsi již, co jest za úmornou trýzeň bolest hlavy? ó jakých tu hned užil jsi prostředkův, aby ti ulevila, a Ježíš tvůj nemá ani nejmenší úlevy, ni pokoje!

A přece, slyš, co ti pravím, jakkoli nesmírné byly bolesti Jeho na těle, větších ještě zakoušela při tom přesvatá duše Jeho! Co jen musila pocítiti, když odsouzen byl k bičování, což, jak jsme slyšeli, bylo nejpotupnějším trestem jen pro otroky a největší zločince; a Kristus Ježíš, z královské rodiny Davidovy, syn přecisté Panny, ano, jednorozený Syn Boží, čist a bez viny a bičován!! Ó té potupy a pohany! poněvadž bičován veřejně u soudu! Není-liž i dítěti daleko větším zahanbením, je-li před druhými trestáno? — A co mám říci o tom trápení, jež pocítila duše Kristova při obnažení těla Jeho! Již s Davidem nařiká: „zahanbení mé přede mnou jest, a stud tváří přikrývá mne.“ (Žalm 43, 16.) Když později svaté panny a mučenice, Anežka a Barbora, hanbu tu snésti měly, samo nebe zahalilo je neproniknutelným závojem světla: a Syn Boží musil i tento hořký kalich píti! Ó jak se chvěl ten beránek Boží pomatením duše!

ó jak toužil miti aspoň to bílé roucho bláznův! Jedinou útěchou byla mu myšlénka, že již brzy pokryto bude celé tělo ranami a krví! — A trpělo snad srdce Jeho méně při tom korunování? Ó zajisté hlouběji, než ty trny do hlavy, zarýval se do Jeho srdce ten zlomyslný, skodolibý posměch, jímž Ho mučitelé Jeho obsypávali. Ó uvaž jen, duše křesťanská, co tu musila cítit Jeho duše přesvatá, když, kamkoliv obrátil zarmoucený svůj pohled, neviděl vůkol sebe, než jedovatou zášť, ďábelskou zlobu a ukrutnost nelidskou!

4. A nyní, když jsi milý křesťane přehlédnul a seznal všechny ty bolesti v celé nezměrnosti jejich, vzpomeň zase, kdo že Ten jest, jenž je na se bere! Uvaž zase z druhé strany nejvyšší důstojnost Boho-člověka, Krista Ježíše, a taž se opět: co spojilo obě ty krajnosti v osobě Jeho? či jinými slovy: proč vlastně Spasitel tuto tak bolestnou oběť těla svého podstoupil? Jak těžko bývá člověku přinést oběť, jež jest s nějakou bolestí spojena! — A sv. Ludvík z Granady odpovídá, že proto tak učinil, aby tím jasněji se ukázala láska Jeho: nebo stupeň oběti vyznačuje vždy stupeň lásky! —

Ó Nejmilejší! vrhněme se na kolena v úžasu nad nesmírnou láskou tou, k nohoum Ježíšovým, a zvolíme: »Ježíši předobry! Proč tolik bolesti a muk snášíš na těle i na duši, když jediná slza Tvá, jediná krůpěj krve Tvé byly by postačily pomoci nám všem a smířiti hněv Boží!« — A božský Spasitel odpovídá: »Ovšem, jest co trpím, více, než třeba k usmíření Otce nebeského jest to daleko více, než třeba k odčinění hříchů celého světa: více, než třeba k uhašení pekelného ohně: ale jest to ještě příliš málo k pohnutí tvého srdce, ó hříšníče! Ano, tisíce a milliony hříšníků nehne ani tato oběť lásky mé!« —

A má tento spravedlivý stesk Kristův platit i tobě, má duše křesťanská? Má zůstat i tvé srdce bezcitným při patření na tuto oběť lásky Ježíšovy? Necítíš, že opět hlasem spravedlnosti lásku za lásku požaduje? — Nuže! lásku Ježíšovu jsi poznala, teď na tobě jest, vhodným způsobem Mu ji splatit, o čemž

Díl II.

Sv. Alfons Liguori vypravuje nám, že žila kdysi v Římě veliká hříšnice, oddaná jsouc všelike prostopášnosti. Na světě neznala žádné jiné starosti, než jak by tělu svému hověla a všelike žádosti jeho ukájela. — Den po dni nové šaty a šperky, hlučné hody a plesy, všelike rozkoše a radovánky, bylo to jediné, po čem duše její toužila. Zbloudilé hříšnici té ukázal se jedenkrát Kristus Pán v podobě mládence, jehož laskavě uvítala. Avšak v tom okamžení, kdy se k němu s otázkou obrátila: kdo že jest? — pojednou změnila se postava mládence a před ní stál Ježíš Kristus s tělem do krve zbičovaným, na hlavě trnovou korunu a pohleděv přísným okem na hříšnici, zvolal: »Znáš mne? Vidiš, co všecko jsem pro tebe a skrze tebe trpěl? Kdy, kdy konečně přestaneš mne bičovati?« — Tu hříšnice klesnouc k nohám Ježíšovým, propukla v hořký pláč, činila v lítosti a skroušenosti pokání a oddala se od té chvíle přísnému, kajícímu životu. —

1. Avšak, nejmilejší, tento zjev ubičovaného Ježíše platil netoliko oné hříšnici, nýbrž i jednomu každému z nás; neboť nám hlásá co i od nás láska Ježíšova žádá, totiž přísné krocení těla! toho totiž nevyhnutelně třeba ku pokání a věčnému spasení. —

(O kým byste to přátelé aspoň tentokráte nahlédli, že ten nejhorší nepřítel a škůdce spasení vašeho — protože tajný a úlisný — jest porušená vaše tělesnost!

Ano, moji drazí, tělo člověka má veliký vliv i na jeho věčné spasení i na věčné zavržení, podle toho užíval-li je k dobrému, či k zlému. Tělo však samo od sebe nikdy nepobádá člověka k dobrému, nýbrž následkem dědičného hříchu táhne jej již od mladosti porušenou svou žádostí k zlému, k hříchu. Tak vyznává sám sv. Pavel: »Ale vidím jiný zákon v údech svých, kterýž odporuje zákonu mysli mé a jímá mne pod zákon hříchu, jenž jest v údech mých!« (Řím. 7. 23.) — Tato pak porušená žádost jest silná a celou svou mocí bojuje proti Božímu přikázání a na zkázu duše naší. A výstražní, ba odstrašující příkladové dosvědčují nám, jaké obry ctností, jaké reky svatosti sklátila tato žádost do propasti pekelné. Protož hýčkatí tělo své a ve všem povolovati žádostem jeho — ó po-

znejtež to, moji drazí! — jest právě tolik, jako podporovati úhlavního svého nepřítele a škůdce, jest tolik, jako dávati mu zbraň do rukou ku své vlastní zkáze. Následovně jest tedy každému křesťanu, chce-li vůbec spasiti duši svou, nevyhnutelně zapotřebí: odpírati tělu a bojovati proti němu až do smrti. To právě jest hlavně ono »sebezapírání,« jež káže Kristus Pán každému, an dí: »Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám a vezmi kříž svůj a následuj mne.« (Mat. 16, 24.)

K tomu cíli také dal Bůh člověku rozum, dal mu svědomí, a dal mu svobodnou vůli, aby žádosti těla v úzdu pojímal a krotil, jakož psáno jest: »žádost tvá budiž pod tebou a ty panuj nad ní!« (I. Mojž. 4, 7.) Také žádný ze svatých a světic Božích, co jich nebe čítá, nedostal se tam bez přísného krocení těla svého, ale všickni, jak se dočítáme, krotili přísně tělesnost svou postem, bděním, přebýváním na poušti a v jeskyních, klečením a spaním na tvrdé skále, užíváním zíněného roucha, bičováním sebe atd. a to tím více činili, čím více svého Ježíše milovali. »Kteří jsou Kristovi, tiť své tělo ukřižovali s vášněmi a s žádostmi.« (Galat. 5, 24.) Tudiž ani tobě, milý křesťane, nebude jinak možné státi se miláčkem Kristovým. leč přísným krocením těla. To ti hlásá bičovaný tvůj Spasitel.

2. Avšak, chceš-li toho nepřítele zkrotit, a nedovolené chťiče jeho překonat, musíš nutně i v dovolených jeho žádostech šetřit mírnosti a strídmosti! — a to hned v šatstvu a odívání těla. — Nejmilejší v Kristu! Strojili se slušně a stavu svému přiměřeně, vésti domácnost v mírnosti a slušnosti zařízenou, proti tomu žádný ničeho nenamítá; ale jak si teď lidé u věcech těch počínají, nemůžeme to trefněji nazvati, než že tropí s tělem svým učiněnou modloslužbu! Tam kdesi v Číně vozí pohané každoročně v slavnostním průvodu velikou modlu městem, jižto za svého boha ochranného mají. Aby pak jí projevili svou úctu, vyzdobují modlu barvami nejkřiklavějšími a kde jakých šperkův a kde jakého nádherného šatstva. to všechno na ni navěsí a tak v slávě ji ulicemi vozí. Nejmilejší! jak jsem pravil, jest to modloslužba těch ubohých, dosud zaslepených pohanův, avšak zdaliž i tu v našich osvěcených a vzdělaností až přetékajících zemích neprovádí mnozí křesťané podobnou, ne-li horší modloslužbu? a modla, kterouž všemožnou nádhrou vyšperkovanou vodi na odív

po ulicích a náměstích, do plesů a divadel, ba i do chrámu Páně, modla ta jest jejich tělo! Tam ti pohané věnují své modle jen jeden den v roce, ale jak mnoho času a peněz a starostí věnují tak mnozí křesťané svému tělu! Ó kýž by jen povážili, že krmí a hýčkají a zdobí vlastně hnusnou potravu červů! Ó kýž by povážili, jak se to Kristu Pánu protiví! — Když známá řeholnice Maria od Anjelů — prve hraběnka z Turina — byla ještě mladou dívkou, stála jedenkrátě příliš dlouho před zrcadlem, upravujíc si účes vlasů na hlavě; tu pohlédnouc do zrcadla spatřila na místě tváře své tvář Ježíše Krista zbičovaného a trním korunovaného, kterýž k ní pravil: »Viz dcero má, jaká muka mi způsobila láska k tobě!« A Maria, ač již prve byla dítkem svatým, od té chvíle teprve pohrdla světem a zasvětila se cele Spasiteli svému. — Kýž by tak mnohá křesťanka zdobíc nemírně tělo své, kýž by povážila, jak mnoho musil vytrpěti Spasitel pro hříšné to strojení; neboť to byla příčina, že Herodes přioděl Jej šatem bláznů a že tolikrátě Jej žoldnéři s šatů svlékali a oblékali obnovujice pokaždé hrozné bolesti Jeho. Kýž by pomněla, jak chudičký v mnohé vísce bývá kostel, na nějž, kdyby jen malou část těch výloh za šaty a šperky věnovala, přiodila by Ježíše, a s tím, co v jediném plesu promarní, jak mnohé chudině by pomohla, co slz lačných by usušila, co nahých přiodila! . . . A to, co zde pravím o nemírnosti v oděvu, platí též o nemírné nádheře a přepychu v nábytku, pokrmech, a v tom všem pohodlí smyslům lahodícím; neboť tím vším podporuje křesťan jen svého nejhoršího nepřítele.

3. A Nejmilejší, máme-li tělo své krotiti již ve věcech dovolených, čím více teprve nutno krotiti nedovolené a hříšné chtiče jeho! A to ve všech stupních počínaje od hříšné, nečisté myšlenky až do toho nejhoršího hříchu proti šestému přikázání Božímu, jež pouze jmenovati mezi křesťany apoštol Páně zakazuje; neboť láska k Ježíši nikterak se snést nemůže s nejmenší skvrnou nečistoty a chlipnosti.

Zdá se ti to slovo snad, milý křesťane, býti příliš přehnané? Mníš snad naposledy, jako ten nynější svět myslí, že oddávati se smilstvu není již žádným hříchem? — A což pak zjevení Boží? Tážu se, co hlásá na př. potopa světa? co hlásá podnes světu tam to příšerné Mrtvé moře? ten děsný pomník

zničených měst Sodomy a Gomorrhy? Oznamují snad světu, že smilstvo není před Bohem žádným hříchem? Ó věz, milý křesťane, takto mluvit, tak věřit, jest zřejmé bludařství a kacírství, neboť jest to pravda Bohem samým zjevená, že smilstvo jest a zůstane hříchem potud, pokud nesmaže Bůh šesté své přikázání: »Nesesmilniš!« — Že není smilstvo hříchem? — Ó poslyš, křesťane, co ti pravím: polož na jednu váhu spravedlnosti Boží jediný takový hřích a na mísku druhou nechť položí všickni andělé svou lásku k Bohu, všickni patriarchové svou víru, všickni proroci svou horlivost o čest Boží, všickni apoštolové své práce a námahy o sv. evangelium, nechť tam položí všickni mučeníci svou krev pro Krista prolitou, všechny svaté panny svou neporušenou čistotu a naposled nechť k tomu přiloží i nejblaho-slavenější Rodička Boží všechny své zásluhy a dokonalosti, a já ti pravím to všechno dohromady není s to, by vyvážilo jediný ten hřích smilstva, pouze Kristus Ježíš sám svým bičováním a korunováním jej vyvážil, t. j. zaň dosti učinil!

Ó kýž bys to povážila, duše křesťanská, zvláště v té chvíli, kdy se v tobě ozve ta hříšná žádost těla, když jsi již již na tom svoliti v hřích nečistoty; ó kýž bys tu pomněla, co bolesti a krve stál Krista Ježíše tento hřích! Kýž bys si vzpomněla, že svolíš-li ke hříchu tomu, všechna ta muka na Něm obnovuješ! A to, duše křesťanská; byl by zajisté špatný důkaz tvé lásky k Němu. V životě sv. Františka Xaverského čteme, že se kdysi snažil obrátit hříšníka v kalu nečistoty hluboko zabředlého; avšak všechno napominání, prosby i hrozby byly na něm marny. Co učinil sv. missionář? Jsa s ním jednou o samotě v lese, svléknul po jednou svrchní svůj oděv a uchopiv pruty z trní, zbičoval před ním tělo své až se potůčky krve řinuly a pravil: »To činím pane z lásky k vám, a ještě více chtěl bych učiniti; avšak co by bylo to všechno vedle toho, co již Kristus Pán pro vás učinil?« . . . Ještě nedomluvil a hříšník již klečel u nohou jeho prolévaje hořké slzy a ohavnosti své na vždy se odřikaje. — Co však zmohla krev Xaverova u pohana, jak, milý křesťane, to by neměla docíliti krev Ježíšova u tebe, abys již jednou tělo své krotil a zachoval čistotu stavu svému přiměřenou?! — Ty snad bojíš a hrozíš té »oběti?!« A což ten ohavný hřích ne-žádá od tebe obětí daleko větších na cti a jmění, na zdraví

svědomí, a čím ti jednou ďábel odplatí všechny ty oběti? — Věčným peklem! A stojí-li tě i oběti, což, křesťane, nepodstoupil Kristus Pán obětí ještě větších za tebe?

4. Nuže, chápeš již, že vděčnost a láska k Ježíši Kristu požaduje dnes od tebe s nutností: přemáhati žádost těla a dbáti o sv. čistotu?! »Mrtvěte údy své, kteříž jsou na zemi: smilství, nečistotu, chlípnost, zlou žádost, pro kteréžto věci přichází hněv Boží na syny nevěry!« tak volá sv. Pavel. (Galat. 3, 5.)

A proto, pokud vězíš v tenatech žádostí smyslných, pokud se necháš ovládati tělem svým otroče nezkroceným jeho chtíčům: potud, duše hříšná, nemluv Kristu Ježíši nic o své lásce, sice jen v hrdlo lžeš! »Ti, kteří jsou Kristovi, (t j. Krista opravdu milují) ti své tělo ukřižovali s vášněmi a žádostmi jeho!« (Galat. 5, 24.)

D o s l o v.

Ejhle, duše křesťanská! novou zase oběť naučili jsme se znáti, již Kristus Ježíš v utrpení svém za nás podstoupil obětuje za nás to, co nejdražšího má člověk na světě, zdraví těla svého. — I z této oběti poznala jsi lásku Ježíšovu k nám lidem, a to lásku hrdinnou, nejdokonalejší; neboť dal za nás zdraví těla svého v takové míře, že ani místečka zdravého na Něm nezůstalo! a v bolestech těla i duše všecku míru převyšujících. —

Poznala jsi, že i tato oběť hlasem neodolatelným volá k tobě: lásku za lásku! A zajisté, máš-li jenom jiskru vděčnosti, ba citu lidského v srdci svém, nesmíš krev Kristovu nechat nepovšimnutou, nýbrž musíš dnes celým srdcem Ježíše milovati! »Láska Kristova zajisté pudí nás!« (II. Kor. 5, 14.)

Poznala jsi však spolu, čím Mu nejvhodněji lásku svou osvědčíš, čím nejlépe splatíš oběť Jeho. Hle, nežádá On na tobě, abys Ho milovala takovou plamennou láskou, jako na př. sv. Františka z Chantalu, která si ohnivým železem vypálila na prsa jméno Ježíš, aneb jako sv. Rosa Limanská, která z lásky k Němu nosila bodavou korunu na hlavě. Avšak On žádá dnes na tobě jen tolik, abys z lásky k Němu hříchu nečistoty navždy se

odřekla a tělo své přísně krotila! A já se táži naposled, ó duše křesťanská, jsi s to, bys i toto odepřela svému Spasiteli?

Ohlédni se ještě jednou na Něho tam u sloupu bičování, a zvolej: »Ach Ježíši! toť dílo hříchů mých! Mně, mně vlastně platily ty rány, a hříšnému tělu mému, Ty pak, ó Ježíši, jsi je na se vzal! — Avšak od této chvíle obrátím metly ty proti tělu svému! V kajicnosti a v čistotě chci je držeti, a tak ti dokazovati lásku svou! — Ty jen, ó Pane, dej mi k tomu milost svou! Ó Ježíši! pro své svaté, drahé rány, smiluj se nad námi!« Amen.

V.

Ježíš Kristus obětuje za nás svou nevinu a bere na se ortel smrti.

„Větší lásky nad tu nemá žádný, aby život položil za přátely své.“

Jan 15, 13.

Ú v o d.

Sv. Vincenc Paulanský, ten živý div lásky k bližnímu, přišel kdysi do města Marseilu ve Francii a tu vřele se ujímal všech trpících, obzvláště však vězňů, kteří tu odsouzeni byli na galleje, t. j. přikováni jsouce na lodích musili dnem i nocí těžkým veslem pracovati. Byli to obyčejně ti nejhorší zločinci, zpustlí na těle i na duši. Sv. Vincenc zahlédl však mezi nimi mladého muže, který se od ostatních nápadně lišil, a skoro neustále hořce plakal. Dojat slzami jeho přistoupil k němu sv. Vincenc blíže a táže se soustrastně, proč pláče. »Ach, jak bych neměl plakati nad svým neštěstím!« odpovídá zločinec, a počne svatému muži upřímně vyprávěti, že jednou na honbě v návalu zlosti ztýral člověka tak, že následkem toho zemřel, a za to že byl odsouzen na šest let na galleje. »Čtyři léta již jsem zde v hoři strávil, — praví pak, — a rád bych i ostatní trest dotrpěl, avšak jen to mne trápí, jak nešťastnou jsem učinil celou svou rodinu. Otec zármutkem zemřel a manželka moje musí s třemi dítkami v nejtrpčí nouzi žíti! Ó jak rád bych pro ty ubohé, hladem mroucí pracoval!« . . .

další slova zase pláč udusil. — Sv. Vincenc pozoruje upřímnou lítost jeho, táže se: »A mohl by snad někdo za tebe zbývajících trest odbyti?« — »Ovšem že,« dí vězeň — »avšak kde pak na světě by se našel člověk, jenž by to učinil?!« — »Synu! já to učiním!« — dí sv. Vincenc — »dej sem trestnický oděv svůj a vezmi si můj, a vrať se šťastně ku své rodině!« — A skutečně sv. Vincenc z lásky k bližnímu, ač nevinný, vzal na sebe okovy, stal se vězněm a trestancem na galgách, aby vrah se domů navrátil. Ó v jaké blaženosti padl k nohám Vincencovým a líbal je za tu velikou lásku mu prokázanou a pak jako znovu narozen spěchal ku svému domovu! —

Hle, Nejmilejší! tak blaží člověka láska upřímná; neboť, »srdce lidské, — učí svatý Tomáš Akvinský — stvořeno jest k lásce.« Bůh sám mu vštípl tu neukojitelnou touhu milovati a býti milovánu. Jako ohni přirozeno jest páliť, tak srdci lidskému přirozeno hořeti láskou. Hledáť však za předmět lásky tu nejkrásnější, nejdokonalejší bytost. Touha po takové bytosti jeví se i u pohanův. I oni vrhali se na kolena před mrtvou modlou a volali: »Buď bohem našim!« — I tvá duše, ó křesťane, hledá lásku takovou a touží k nebesům: »Miluješ mne, ó Bože můj?« — Nuže, a když ti ukáží, že tě co nejupřímněji Bůh tvůj miluje, když ti podám neklamné toho zjištění, že tě Kristus Ježíš miluje tou nejvroucnější láskou, že pro tebe učinil totéž, co tamto sv. Vincenc pro onoho odsouzence, ba ještě mnohem více: ó zdaž i ty, křesťane, nezaplesáš nad tou láskou, zda neroznítíš se i ty navzájem nejvroucnější láskou k Němu?

Ó viz! Syn Boží sám podal ti takový důkaz lásky své, že o ní ani v nejmenším pochybovati nemůžeš, a důkazem tím jest Jeho přehořké utrpení. Ano, celé to Jeho utrpení není, leč jediný výkřik: »Synu! dcero! dítě mé! viz, jak tě miluji!« —

Ó křesťané drazí! zdaž porozumíte tentokráte hlasu tomuto?

Již kolik důkazů této lásky Ježíšovy, kolik již obětí Jeho za nás představil jsem vám v řečích minulých. Oběť poslední byla tam v domě Pilátově, kde krvavým písmem napsal vám Kristus Pán to vyznání lásky své při bičování a trním korunování. Se srdcem bolestně dojatým patřili jsme v duchu na ten hrozný výkon ukrutného bičování, avšak větší ještě útrpností naplnil

nás ten děsný výjev, kdy na potupu královské Jeho důstojnosti rota žoldnéřská korunovala Ježíše trním, purpurovým pláštěm a třtinou jako žezlem. Slyšeli jsme v duchu, kterak posměšným způsobem naň pokřikovali: »Zdráv buď, králi židovský!« a jeden druhého hleděl překonati hrubými vtipy. Avšak nezůstalo jen při slovech; v hrozné svévoli nehrozili se i ruku naň vztáhnouti a Jej políčkovati! Ano i v tvář plvali, třtinu Mu z ruky brali a na trnovou korunu bili, až konečně rouhavé poklekání ukončilo trapný ten výjev.

Avšak, jakkoliv zbídněn již a ztrýzněn, byl Ježíš Kristus dosud ještě trpěn mezi lidmi, dosud měl ještě právo na život vezdejší; avšak i toho má býti zbaven. —

Dnes, Nejmilejší, jest mi líčiti vám obraz nad jiné smutný; avšak ačkoliv smutný, přál bych si nicméně, aby vám navždy — co živi budete — utkvěl v paměti. Vy, jak známo, tak rádi uschováváte si v památníku podobizny osob vám nad jiné milých a vzácných, a nemáš-li kdo takového památníku, máš dozajista každý památník s živými obrazy tuto v srdci svém. Nuže, milý křesťane, máš tam ještě nějaký prázdný list? — Ó zajisté, v každém srdci křesťanském bude jeden list, na němž zlatým písmem psáno jméno Ježíš, a tam, tam ti chci dnes vsaditi obrázek, aby již nevybledl a nevymizel, avšak zůstal ti do smrti nejdražším a nejmilejším; obraz ten nese nápis:

„Ecce homo!“ — „Ejhle člověk!“

Předmětem tedy našeho rozjímání bude dnes:

Vynešení ortele smrti nad Ježíšem.

Ó uvaž se mnou, duše křesťanská:

I. *Jakou tu oběť Kristus podstupuje*
a II. *čím mu jí oplatíš.*

»Ty pak, umučený Králi náš! zvedni z pod trnové koruny své milostivé oko na nás, již se Ti v pravé pokoře klaníme a dobrořečíme Tobě. Tys vládl větrem, bouří, mořem, ó vládniž též jazykem mým a srdcem zbožných posluchačů těchto! Jsou-li pak nehodny prosby naše, přispěj nám, ó Maria, přímluvou svou!«

Díl I.

Když se byli žoldnéři nasytili posměchu a rouhání »korunovanému králi,« Ježíši Kristu, přivedli Jej opět k Pilátovi do soudní síně. Avšak, koho to vidí Pilát před sebou? Div že v tom zbídněném tvorů poznává Ježíše Nazaretského! Poručil sice bičovati Jej, aby pohnul židy k útrpnosti, avšak vojáci daleko překročili míru trestu toho, a nad to si dovolili bez všelikého rozkazu a vědomí soudcova trnovou korunu postavit na hlavu jeho! Ó jaká to smělost, jaké to drzé zasáhnutí v právo vladařovo! Již již hněvem spravedlivým vzkypěla žluč Pilátova, — avšak ihned se vzpamatoval; žádného trestu, ba ani důtky neudělil vojínům za jejich přestupek, ale zavřel oko nad tím; doufal, že tím snáze dosáhne svého cíle. totiž vyproštění Ježíše z rukou židovských.

1. Sám jsa nad Ježíšem hluboce dojat, chce nyní citu lidského se dovolávat. I vede Ježíše v tom zuboženém stavu ven ze soudní síně před oči všeho shromážděného lidu. »Hle, vyvedu vám jej ven! — volá jda napřed — abyste poznali, že na něm žádné viny nenalézám,« a sv. evandělista (Jan 19, 4, 5.) vypravuje dále: »Tedy vyšel Ježíš ven, nesa trnovou korunu a plášť šarlatový.« I řekl jim Pilát: »Ejhle člověk!« Ejhle, — chce říci — toť člověk ten, jehož jste obžalovali. Nechť již provinil cokoliv, ó vizte, již dosti jest potrestán, již tedy spokojte se tím, co vytrpěl, a upustte od dalšího trestu. — Ejhle člověk! není kamenem necitelným, není zvířetem, ale člověkem jako vy, mějte tedy slitování! Ejhle člověk! a co zatím Pilát prstem ukazuje na Ježíše, odhrnují vojínové plášť s těla Jeho, aby všickni viděli ukrutné rány na něm. —

Ó křesťané drazí! Nyní si představte živě obraz ten! Na místě vyvýšeném před očima nepřehledných davů lidí stojí zde Ježíš Kristus, polonahý, všecek krví zbrocený, až k smrti zmučen, stojí tu na odiv té pouliční chátře, jako na pranýři! Na hlavě hluboko skloněné spočívá s ukrutnou tíží koruna trnová, na zraněných ramenou lpí v ranách kus šarlatového pláště a v rukou spoutaných klátí se kus třtiny rákosové, — to, to z Něho učinila zpupnost lidská. — Ne-li dříve, tedy tuto zajisté povzdychnul

sobě slovy žalmisty Páně: »Já pak červ jsem, a ne člověk, pohanění lidu, a povrhel obce!« (Žalm 21, 7.)

»Ejhle člověk!« praví Pilát, — ó ano, »Synem člověka« sám se nazýval a byl zajisté člověkem ušlechtilé, spanilé tváře a velebného vzezření, při jehož spatření v jásot propukla ona žena ze zástupu: »Blahoslavený život, kterýž těbe nosil, a prsy, kterýchž jsi požíval!« (Luk. 11, 27.), jehož nohy slzami lásky smáčela Magdalena, jehož roucha jen se dotýkajíc pravila nemocná žena u sebe: »Dotknu-li se jen roucha jeho, uzdravena budu.« (Mat. 9, 21.) — A nyní tu stojí tak zbídněn a zohaven, jako pravý „muž bolesti,“ na němž není ani krásy, ani podoby, ani vzezření!« (Isai. 53, 2.)

»Ejhle člověk!« dí Pilát, a ke slovu tomu pozvedá bolně a truchlivě Kristus matné oko své, tázavě přehlédá hemžící se lid, hledá útrpnost a slitování na něm, avšak ach, setkává se jen s pohledy, z nichž vyzírá jen ďábelská zášť a ukrutnost bez všeho slitování! Bolestným okem tím táže se: »Ó lide, lide můj! co jsem ti učinil, aneb čím jsem tě zarmoutil? Vyvedl jsem tě z otroctví Egyptského a Faraona pohřbil jsem v moři rudém, a tys mne vydal knížatům kněžským, a na soud pohanům! . . . Ó lide můj! co jsem ti učinil? Já jsem pro tebe bil Egypt a jeho prvorozence. — a tys mne vydal v bičování! . . . Pro tebe porazil jsem krále Kannanské a tobě dal žezlo jejich, a tys mne korunoval trním a třtinou! . . . Po čtyřicet let živil jsem tě mannou s nebe, a tys mne sytil políčkováním, posměchem a rouháním! . . . Ó lide, lide můj!« —

»Ejhle člověk!« volá hlasitě Pilát, a na chvíli ztichli zástupové. Již zdálo se, že žalostný stav Ježíšův hluboký na ně učinil dojem, že přece probouzí se v nich cit lidskosti, avšak jako ta dravá zvěř ucítivši krev tím lítější se stává, tak i knížata kněžská a Fariseové spatřivše Ježíše, odpovídají Pilátovi: »Ukřižuj ho! My zákon máme, a podle zákona našeho má umřít!« (Jan 19, 7.) a na toto heslo všecken lid pošťvaný jako jedním hrdlem křičí: »Ukřižuj! Ukřižuj ho!«

Ó, tedy žádné milosti, žádného slitování nedošel u lidu Ten, kterýž tolik milosti byl jim prokázal; žádné nenalezl útrpnosti, ač sám tolikrát měl útrpnost s lidem tím, až slzel! — Ach, jak děsně musila zníti v uších Kristových ta slova: Pryč! na kříž

s ním! Ó zajisté to byly rány kladiv, to byly jedovaté šípy a nože dvojstré do srdce Jeho! Dojista bolestnější bylo Mu toto bičování jazyky židů, než ono metlami pohanských žoldnéřů! —

2. »Ukřižuj ho!« tak zřiká se vyvolený lid veřejně svého krále a Messiaše, a nechce ničeho již o Ném slyšeti. Avšak Pilát, pohan, ještě se zdráhá na smrt jim. Ho vydati a stojí na svém, aby byl propuštěn. — Avšak židé vidouce rozpaky a váhání jeho k nové zase lsti berou útočiště a vyhrožují Pilátovi: »Propustíš-li tohoto, nejsi přítel císařův!« (Jan 19, 12.) A nastojte, ďábelská ta leť neminula se s účinkem! Býti obžalovánu u císaře Tiberia, o němž známo, že každé sebe menší provinění ukrutně trestá, toho se Pilát ulekl, toho se zděsil. Tím zlomen všeliký odpor jeho, již svolí k žádosti židův. — Obchází ho sice hrůza z toho, vydati spravedlivého na smrt, ale když židé sami všecku zodpovědnost berou na sebe a volají: »Krev jeho na nás i na naše syny!« (Mat. 27, 25.) vzal Pilát vodu, umyl ruce před lidem a již chystá se vynésti soudcovský rozsudek nad Ježíšem.

V úředním rouchu římského soudce, v průvodu vojska a soudních sluhů nesoucích odznaky moci vladařské zasedne Pilát na povýšený stolec, trouba hlasatelova zavzní a na znamení to umlká vřava lidu rozvášněného a hrobové ticho zavládne vůkol. S napjatou pozorností naslouchají všichni ortelu soudcovu. Ó zajisté přišli i andělé s nebe, aby zvěděli, čím si Nevinný trestu zasloužil! Avšak, nastojte! o žádné vině ani slova, ani zmínky o nějakých důkazech usvědčujících; bez všelikého důvodu a práva vynesl Pilát ortel smrti nad Ježíšem a vydal Jej židům k ukřižování. V divoký jásot propuká lid, kněží blahorečí Pilátovi, a Kaifáš vysílá rychle posly na všechny strany s novinou, že Ježíš Nazaretský bude ukřižován, aby jen všecken lid, muži, ženy i děti přišli se podívat na popravu Jeho.

Tedy ortel smrti! Ó slyš to nebe! zardi se hanbou země celá! Zdaž to kdy slýcháno, aby někdo nikoliv pro nějakou vinu svou, nýbrž jen aby se naplnila vůle poštvaného lidu, odsouzen byl na smrt — jako náš Ježíš Kristus!? Tak vydána nevinost hříšníkům, beránek vlkům na pospas!

A co Kristus Pán? Obklopen stráží, spoután těžkými okovy stojí tu tiše; ani teď se nebrání ni jediným slovem. Ústa sice

mlčí, avšak, ach! co še děje v tom přesvatém srdci Jeho! — Ó uvaž to, duše křesťanská, pouhá-li již vzpomínka na smrt v předvečer tolik Jej zarmoutila a takovým strachem obklíčila, že až krvavý pot proléval, ó jak Mu bylo nyní, kdy na vlastní uši slyší ortel, že má zemřít, a to způsobem nejukrutnějším, že má býti za živa ukřižován! — Před nějakým časem psaly noviny, že byli kdesi dva zločinci odsouzeni k smrti. Byli to zpustlí, suroví vrahové, kteří s chladnou myslí člověka zavraždili; avšak když jim u soudu byl oznámen ortel smrti, upadl jeden z nich v mdloby, druhý pak, jenž chtěl dělati srdnatého, zůstal jako zkamenělý s tváří zsinálou, očima vyděšenýma, ústy oněmělými. A to byli zpustlí lotrové, kteří smrti zasluhovali! Co teprve Ježíš Kristus nevinný!? Studený mráz přešel Jej a hrůza děsná sevřela srdce Jeho. Avšak, všecku tu hrůzu duše strápené, všecku tu bolest srdce pokořeného donáší v oběť Otci nebeskému. Před duchem Jeho stojí v té chvíli Otec nebeský, an váhu neúprosné spravedlnosti Boží drží v rukou, a co váží? — Hříchy světa celého! Avšak kdo je může vyvážit? Jaká cena je může vyrovnati? Na celém světě jediné život Ježíšův! Proto ochotně podstupuje ortel smrti. —

3. Ty pak, ó duše křesťanská, uvaž, co vlastně obnáší za oběť toto odsouzení Ježíše Krista! Pohleď jen: Syn Boží, vtělená svatosť a samo slunce vši spravedlnosti snáší to býti od lidí zavrženu, a jako nejhorší zločinec k smrti odsouzen! Tedy ta nejvyšší důstojnosť, již si lze pomysliť, a to nejhlubší pohanění, smrt kříže!

Řekl bych, že dva zázraky tu spatřujeme. S jedné strany jest odsouzení Ježíšovo vrcholem zloby lidské; neboť Mu to učinil lid Jeho vyvolený, jenž byl na příchod Jeho bedlivě připravován, jenž viděl, že všecka proroctví na Ném se splňují, týž lid Jej nyní zavrhl a k smrti odsoudil! — S druhé pak strany jest odsouzení to nejvyšším vrcholem lásky Boží! Aby nám ukázal, jak nevýslovně nás miluje, podává se za nás jako výkupné. Ó zajisté větší lásky nad tu nemá žádný, než aby život položil za přátele své!«

Nuže, chápeš nyní, duše křesťanská, význam toho obrazu »Ecce homo«? Uznáváš, že žádný se nehodí tak do srdce

tvého jako tento? Poněvadž žádný jiný tě na celém světě nemůže tak milovati, jako Kristus Ježíš. — Cítíš však také, čeho se láska Jeho na tobě dovolává? — Myslím, že nijedné duše nebude mezi námi, jež by necitila tu povinnost: lásku zase láskou Mu splácejti; jen o to se nám zase bude jednat, čím tu lásku Ježíši osvědčiti; o tom

DI II.

V městě Benátkách, v zemi vlašské, žila kdysi mladá a sličná osoba, kteráž celou duší jsouc světu oddána tropila nevázaným svým životem veliké pohoršení; byla to pověstná Pelagia. Jejimu domu zrovna naproti přistěhoval se z Florencie jakýsi kněz jménem Hippolyt a, poněvadž jen úzká ulice domy tu od sebe dělila, mohla zvědavá Pelagia dobře viděti, co kněz v bytu svém činí. A aj, s nemalým podivem pozorovala již delší čas, že každodenně si staví k oknu jako nějaké zrcadlo v rámci, před nímž hodnou chvíli stává, zrovna, jakoby se v něm zhlížel. Zvědavost nedala jí pokoje, dokud by zajímavé to zrcadlo duchovního neviděla. I vzkázala mu žádost svou, a Hippolyt byl ihned ochoten a pod pláštěm jí je donesl. Pelagia v nedočkavosti své odkryla sama plášť, ale s výkřikem ucouvla zpět, zbledla jako stěna, a sklesnouc na kolena dala se do pláče. A proč asi? Cože spatřila v zrcadle knězově? Ó více než sama chtěla! totiž netoliko podobu těla, ale spolu i ubohé duše své. Neboť v rámci zlatém nebylo žádné zrcadlo skleněné, nýbrž živě malovaný obraz odsouzeného Ježíše pod názvem: »Ecce homo,« známý. — »Ó viz jen, — ukazoval kněz zrcadlo své ulekané Pelagii, — a poznej už jednou, čím jsi před Bohem! Vražednicí Ježíše Krista, vražednicí vlastní duše své! Pohleď jen, co jsi svým životem z Ježíše učinila! Viz to trní, viz ty rány bezčtetné, proudy slz a potůčky krve prolévá nad hříchy tvými. A přece! Popatř v oko Jeho, ni hněv ni trest ti z něho nehrozí, nýbrž láska ti září. S neskonalou láskou tak dlouho ti shovívá, s láskou na tě čeká! Ó nenech Jej déle čekati!« —

Tak asi mluvil kněz ku hříšnici, a hle, světlo nebeské rozbřesklo se v duši její. V obraze odsouzeného Ježíše poznala pošetilost dosavadního svého života, poznala svou zaslepenost,

že světu hříšnému sloužila, a hle, vtělená ta dosud milovnice světa opustila jej, stala se kajnicí a Světicí! —

1. I já jsem vám dnes, rozmilí v Kristu, před oči duševní postavil tentýž obraz odsouzeného Ježíše, a ničeho bych si tak nepřál, než to, aby i u vás měl tentýž účinek. Ano, milý křesťane, dnes jest i na tobě rozhodnouti se a voliti mezi Ježíšem a světem! Neboť věz, velikým nepřitelem tvým, jenž ti překáží, milovati Boha a spasiti duši, jest ten svět; poněvadž i on chce lásku tvou pro sebe. Mezi Krista Ježíše a svět postaven jsi ty a já i jedenkaždý z nás. Mezi oběma si voliti, to je životní úlohou tvou zde na zemi. Ty nemůžeš sloužiti oběma zároveň, jak už rozhodl sám Kristus Pán; ty také nemůžeš kráčetí nějakou prostřední cestou netečnosti k oběma, a ty nemůžeš jako kývadlo hodin kolísati mezi oběma, dnes tomu, zítra zase onomu slouže; nýbrž tu platí: buď Kristus — buď Belial! t. j. buď bude v srdci tvém panovati Kristus, aneb svět! Ukázal jsem ti sice již několikráte, že Kristus Ježíš má to největší právo na lásku tvou, ale nicméně vím, že také vnady světa jsou příliš vábné a snadno opanují člověka. —

Abych ti tedy usnadnil volbu mezi Kristem a světem, pokusím se ukázati ti maličko, čím vlastně svět tobě jest. — Ovšem choulostivou to беру na se úlohu mluvití proti vašemu miláčku a oblíbenci ode dávna; ale což, moji drazí, když vám dokážu, že ten svět, k němuž vy tělem, duší lnete, jest:

a) předně nejhorší tyran váš?! že s vámi hůře nakládá, než ondy nakládal Farao s Israelity? Či nemusíte si od něho nechat libiti ty nejtuzší zákony a předpisy, kteréž, ač uznáváte pošetilosť jejich, nicméně otrocky plníte? Tak a tak se budeš nositi, káže svět, a vy, byť sebe nesmyslnější módu nakazoval, ihned se podrobujete! Ty a ty zábavy, divadla, plesy musíš navštěvovati, zase svět nakazuje, v zimě hlučné plesy a kluziště, v létě výlety, vem, kde vem; urazí-li tě nepřítel musíš se pomstiti, oko za oko, zub za zub, třeba i v souboji. Tak to chce míti svět, a ty, abys nezůstal pozadu, musíš všechno dělati s sebou, nechť padne na to i jmění tvé, nechť zhyne i zdraví tvé, nechť i tvá česť, tvá nevinnosť vezme za své. Táži se: není to bídné otročení světu? A dále,

b) kterak pak odplácí svět za to vše svým sluhům? Ó stkvěle, říkají; slibuje jim rozkoše, slibuje bohatství, slibuje i čest a slávu! — Co více může si člověk přát? — Než, podívejme se trochu blíže, a vizme, co se za těmi dary skrývá. Co jsou ty vábné a luzné rozkoše světa? — Čteme, že Kemetus, král škotský, byl jednou pozván do rozkošné zahrady, kde se k počtě jeho odbývala velkolepá slavnost. Nade vše jiné krásy poutala pozornost královu neobyčejnou umělostí socha, která držela v ruce zlaté jablko jakoby je přichozímu podávala. Král jako okouzlen sáhl důvěrně po jablku, ale v tom již vyletěl z něho jedovatý šíp, který krále na témž místě usmrtil. — Moji drazí, takové jsou ty rozkoše světa. Ó těch zaslepenců, kteří tak dychtivě pijí pohár těch rozkoší, netušíce, že na dně naleznou jed! Ó lituji vás, duše mladé, že se jimi tak oslepiti dáváte a po nich jen se sháníte, ó zkusíte dojistá i vy, že rozkoše ty jsou jen květ plané růže, jenž zavanutím větru opadá a vám zůstane jen trní bodavé. — Ale svět podává též bohatství, zlato a stříbro! — Ó jaký to zase klam! Oblaží poklady ty člověka? či nejsou mu jen ku trapným starostem? Jaké pak stálosti mají? Jak mnohý již dnes byl milionářem a zítra žebrákem! Čím vlastně jsou, ukáže se člověku teprve při smrti. To dobře pochopil svým bohatstvím pověstný sultán Saladin. Dobyv množství zemí v Asii a nahromadiv pokladů světa musil umřít. I rozkázal před smrtí, aby plátěný rubáš jeho zavěšený na tyči byl nosen po ležení, a aby vlastní zbrojnoš jeho vyvolával: „Vizte toť všechno bohatství, jež veliký Saladin bere s sebou do hrobu!“ — A konečně ta čest a sláva, již svět slibuje, toť teprve prázdná bublina! Ty můj Bože! Kdo z vás to nezkusil, že co dnes svět chválí, zítra již haní; co dnes ještě do nebe vynáší, zítra již s opovržením zahazuje; a co dnes miluje, zítra zase pronásleduje! —

Ejhle, to je tedy ta mzda, již platí svět za tu tuhou službu; nic, než klam a mam; a potom že to není tyran ne-citelný? —

c) Ano, řeknu ještě více, on jest váš falešný zrádce! Ó nemyslete si jen, přátelé drazí, že to svět s vámi upřímně myslí. Zkusíte to, že za všechnu vaši lásku k němu opustí vás nevěrně tu, kde byste ho nejvíce potřebovali, v neštěstí,

v nouzi a ve smrti. Tam ve Vlaších jest rozkošný vrch, známý Vesův, na kterémž panuje ustavičné jaro. Bujná, úrodná půda ukazuje obyvatelům nejhojnější žej na obilí a ovoce; ale nejednou již, když všecko, pole, zahrady a vinice, v nejkrásnějším květu stály, vychrlil Vesův z jícnu svého hrozně proudy žhavé lávy a v hodině zmařena všechna naděje, zničena práce ubohých lidí, kteří jsou rádi, zachránili-li aspoň život svůj! To, moji drazí, trefný obraz klamného světa: když vyvede člověka na nejvyšší vrchol štěstí, zradí jej a svrhne do propasti. Ano, jest zrádcem nejhorším na svých miláčcích; neboť za všechnu službu, mu prokázanou, odplácí černým nevděkem! Kdo, Nejmilejší, prokázal kdy světu větších služeb, než Křištof Kolumbus, jenž po nesmírných trampotách a obětích odkryl nový světa díl, — a víte, čím se svět šlechetnému tomu muži odplatil? Žalářem! V okovech strádal drahý čas, a i když nevinność jeho byla dosvědčena, byl pronásledován a soužen až do smrti! Nemysli si, milý příteli, že k tobě bude svět vděčnějším! — Viz jen, právě největší své miláčky uvádí záhy v zapomenutí, a v památce chová ty, kteří po něm nohama šlapali. Či není tomu tak? Kdo zná dnes jména těch světáků a světaček, kteří mu za minulých věků všech duší tělem sloužili až do smrti? Na věky jsou zapomenuta. A kdo jsou ti, jichžto jména chová svět po sta a tisícletí v slavné památce? Kdo na př. byl sv. Benedikt, sv. František z Assissi, sv. Bernard, sv. Ivan, sv. Prokop, sv. Antonín atd., které svět podnes obdivuje? Byli to snad jeho přátelé? Ó naopak, nikdo neopovrhoval světem tak, jako tito. A ejhle! svět je za to ctí a z bývalých svých miláčků jen posměch si tropí! Nuže, může-li pak býti většího zrádce pod nebem? — A vy se domníváte, moji drazí, že svět, když se na vás trochu usměje, již vás miluje, a vaším je přítelem!?

d) Ó naopak, největším nepřitelem! Proč? Poněvadž jest přímo nepřitelem Boha! — Bůh káže pečovati o věčné spasení, svět toliko o věci časné; Bůh káže: zapři sebe sám, — svět zase: uživej, co jen užiti můžeš! Proto dobře dí apoštol Páně: Kdobykoliv chtěl býti přítelem tohoto světa, nepřitelem Božím učiněn bývá. (Jak. 4, 4.) Svět jest i nepřitelem duše vaší; nebo sloužíš-li mu, zraní svědomí tvé hříchy šerednými, uloupí ti nevinność, a pokoj srdce tvého, zničí

a pošlape blaho tvé, nic se neohlížeje po krvavých slzách tvých! — Ba, co dim? Svět není nic jiného než spojenec a náhončí ďáblův, jemuž do ruky pracuje; jemu jen chce zradit a zaprodati duše vaše; neboť proč by vás zdržoval od přijímání sv. Svátostí? Proč by tolik zrazoval od zaopatření nemocných na smrtelném lůžku, k nimž povolává kněze, když už téměř ducha vypustili? Proč také pobádá nešťastníky tolik k samovraždě?!.. —

2. Ejhle, to je vlastně ten svět, váš oblíbenec ode dávna, a tolik se můžete od něho nadíti! — A nyní, milý křesťane, mám ti naproti tomu líčiti Ježíše Krista, jakou On službu žádá na tobě, a čím on odplácí? Aj, to není přísný, krutý pán, nýbrž tvůj upřímný přítel, jenž s tebou vždycky tak dobře smýšlí. Co ti ukládá, jest »jho sladké a břímě lehké.« Sloužíš-li Jemu věrně, i On tě nikdy neopustí, ale zůstane s tebou v každé tísní, přispěje ti v každé bídě, potěší tě v každém bolu! A mám ti líčiti, jak hojně odplácí již zde na zemi dobrým svědomím, tímto nejdražším pokladem člověka; hojněji pak tam na věčnosti, kde ti připravuje blaženost, jež převyšuje všecko pomyšlení lidské? — Nikoliv, o tom dnes nemluvím, ale já tě poukazuji na Jeho nevýslovnou lásku, již ti osvědčil utrpením svým. Ó viz ještě jednou ty Jeho oběti zde uvedené! Učinil kdy svět pro tebe cos podobného? Ukázal ti takovou upřímnou, nezištnou, obětavou lásku, jako Kristus Ježíš?

A nyní se táži, má duše křesťanská! Chtěla bys přes to vše nechat svého Ježíše, a jíti a raději se oddati světu ošemetnému? Bylo by to možné od tebe? — V kronice řádu Františkánského vypravuje se, že kdysi v Paříži vstoupil jistý studující do řádu. Jeho matka, kteráž jej nuzně prací a almužnou vyprošenou podporovala, uslyševši, že se stal mnichem, přišla za ním a prosbami a pláčem doléhala naň, aby se vrátil do světa, kde matku svou v bídě a nouzi zanechává. A hodný syn již svolil opustiti klášter. Ale dříve ještě utekl se k modlitbě. Vrhnuv se na kolena před kříž volal ze stísněné duše své: »Ó Pane můj, nechci Tě opustiti, chci toliko pomoci chudé matce v její bídě a nouzi!« — Co se takto modlil, pozoroval, že z boku Kristova skutečná se řine krev, spolu pak uslyšel hlas: »Ó synu, mnohem více mne jsi stál, než matku svou! Já jsem více pro tě vytrpěl, ó neměl bys

mne k vůli matce opustiti!« A mladík neopustil kláštera, o matku pak postaral se Ten, jenž jest Otcem vdov a sirotkův. — Ó duše křesťanská, tak stojí Kristus i o tvou lásku; i k tobě dnes volá: »Ó mnohem více mne jsi stála, více jsem pro tě učinil, než ten svět.« — »Ó nemilujtež světa, ani těch věcí, které na světě jsou; nebo, miluje-li kdo svět, není lásky Otcovy v něm. Svět hyne i žádost jeho; ale kdo činí vůli Boží, tenť trvá na věky.« (I. Jan, 2, 15.)

D o s l o v.

Hle, tak jak ondy Pilát ukázal Ježíše židům slovy: Ecce homo! -- tak jsem i já dnes Jej předvedl duším vašim. Židé Jej zavrhli; ale chtě nechtě zase Ho jedenkrát spatří v den poslední, a pak teprve poznají, koho zavrhli, koho na smrt vydali. — Ó duše křesťanská, má se tak jedenkrát státi i tobě? Má i tebe na smrtelné posteli trápati výčitka, že jsi milovala raději svět, než Ježíše, který o tvou lásku tolik stál a tak těžce si jí zasloužil? — Nuže, rozhodni dnes, komu chceš náležeti! Tys poznala, že kdo miluje Ježíše, nemůže spolu milovati nepřitele jeho — svět. Nuže jak? Měla bys to srdce zvolati také: Pryč s Ježíšem, nechci Ho za svého pána, nýbrž svět! —

Ne, nikoliv, to není ani možné, bys Mu bolest tu chtěla obnovit! Vždyť zdravý rozum káže ti lásku za lásku spláceti; — nuže, svět zavrhl Ježíše. ty pak z lásky k Němu povrhni světem a rei: »Ty, ó Kriste Ježíši! budiž jediným Pánem mým! Nic na světě neodloučí mne již od Tebe! V kříži Tvém buď mi celý svět ukřižován! Ty pak buď jedinou láskou mou.«

Ježíš mou láskou při počínání všem,
Ježíš mou láskou v bdění a v spánku mém.
Ježíš mou láskou v životě i umírání,
Ježíš mou láskou v nebeském králování! Amen!

VI.

Ježíš Kristus obětuje za nás poslední síly své a nese kříž.

„Milost' vám od Ježíše Krista, kterýž
zamiloval nás a umyl nás svou krví
od hříchů našich.“ Zjev. 1, 5,

Ú v o d

Před několika lety vyšla v horách Švýcarských jistá hospodyně se svou čeledí jednoho rána na pole sklízet obilí, a vzala s sebou svého kojence. Na poli jej uložila na mez do měkké trávy a dala se do práce, při níž se na několik kroků vzdálila. V tom zaslechne nad sebou jakýsi podivný šustot. I zvedne oči, co by to bylo, a tu spatří, kterák obrovský orel jako blesk dolů sletěv, dítko její ve spáry své uchvátiv pryč zase do výše je unáší. Leknutím stojí tu ubohá matka jako kamenná socha, oči vytřeštěné a upřené za dravcem, ruce k nebi vztaženy po dítěti. Orel však unáší dítě výš a výše do svého hnízda až konečně uprostřed strmých skalisek zmizí. Tu matka, jakoby se z těžkého sna probírala, vzchopíc se v divém běhu uhání pryč. Z počátku neví lidé ani kam; avšak po chvíli vidí ji páditi ke skalám, kam dravec zanesl kořist svou. Ó vizte, hleďte jen! jak slézá s kamene na kámen, se skály na skálu, tu skaliska, tam zase křoví se chytajíc! . . . teď smeká se zpět po hladkém kameni, avšak již silou nadlidskou vylézá ku předu po skalní stěně; . . . avšak tu široká rozsledlina staví kroky její, chvíli váhá, ale již — vizte — spíná ruce k nebesům a teď — ó Bože, pomoz jí! skokem odvážným dostala se na druhou stranu; avšak síly již ji opouštějí; již jen po rukou a kolenou dere se ku předu, znamenajíc krví každý krok. Ještě jednou vztáhla ruce k nebesům a pak sklesnouc zmizela. V tom vyletěl orel z doupěte a s pronikavým křikem krouží v povětří. Avšak, co teď? Aby se žena vrátila zpět, není ani pomyslení. I vydalo se tedy několik srdnatých mužů za ní. Po nesmírném namáhání dostali se k doupěti a tam našli matku z četných ran na rukou a nohou krvácející,

s tváří rozsápanou, ve mdlobách, vedle pak dítě zachráněné. S velikými obtížemi snesli ubohou dolů, avšak života jejího bylo jen na krátko. Pochovali ji v chladnou zemi a po několika letech bylo na jejím hrobě vídati každodenně děvčátko, které hojnými slzami zemi skrápějíc bez ustání volalo: »ó matko! matko má! jak tys mne milovala! ó škoda, přeškoda, že již nežiješ, jak bych já ti lásku láskou splácela!« —

Není-liž pravda, vy žasnete, rozmilí v Kristu, nad tím, co vše může podstoupiti láska mateřská pro dítě své; a přece, ó duše křesťanská, jest někdo, jenž větší ještě lásku tobě prokázal. Ano, seber dohromady lásku všech matek i otců lidských a třeba i lásku všech svatých a světic Božích, a já ti pravím, že daleko ještě nedosáhneš oné lásky, jakouž tě miluje Spasitel tvůj, Ježíš Kristus! Ano, to vše bylo by vedle Jeho lásky, jako mdlá jiskra vedle slunce zářícího, jako krůpěj vody vedle moře!

Tuto lásku Ježíšovu poznati a pochopiti, bylo účelem těchto svatopostních rozjímání o umučení Jeho.

Nuže, rei, duše má, zda máš již poněkud aspoň pojem o této lásce Jeho k tobě? Zda roztála již ta ledová kůra na srdci tvém a ukázala se aspoň jiskra lásky, aspoň slza upřímné lítosti? — Pakli nikoliv, ó tedy pojď a já ti dnes ukáži, kterak Ježíš Kristus — podobně jako ona matka rekovná — vystoupil i pro tebe na horu příkrou, drsnou a kamenitou, ukáži ti, jak bolestnou cestu v krvi a ranách i za tebe vykonal, aby tě, dítě své, vyrval ze spárů pekelného nepřitele a věčné tvé záhuby! —

V posledním rozjímání opustili jsme Ježíše v domě Pilátově, když tento představiv Jej lidu slovy: »Ejhle člověk,« — ničeho nedocílil a proto rozsudek smrti vynesl, aby se naplnila žádost jejich; a vydal jim Ježíše, aby byl ukřižován. (Luk. 23, 25.)

A aj, ačkoliv císařem Tiberiem nařizeno bylo, aby se po vynešení rozsudku sečkalo aspoň deset až i třicet dní s vykonáním jeho; a ačkoliv dosud vždycky nejméně lhůta jednoho dne odsouzení k odpočinku popřána bývala, nedbají tentokráte židé ani toho ani onoho zákonu a hned po vynešení ortele bez odkladu hotoví se k jeho vykonání na Ježíši, a to zajisté ze strachu, aby snad Pilát později rozsudku svého nelitoval a jej neodvolal. Proto s velikým chvatem a kvapem neobyčejným konají přípravy k ukřižování.

Co zatím jedni jdou připravit kříž a potřebné nástroje, a Pilát píše nápis viny nad hlavu Jeho k zavěšení, strojí žoldnéři Ježíše na poslední cestu jeho. Trhají s Něho plášť šarlatový a oblékají Mu vlastní roucho Jeho, aby tak tím lépe ode všech lidí poznán byl. Ach! ukrutníci! nic nedbají na to, že plášť lpí přischlý v ranách na celém těle, — bez citu a milosrdenství strhli jej. Avšak Jeho svrchní roucho má jen malý otvor pro hlavu. vadí tu trnová koruna. Avšak nastojte! S potupným smíchem již sňali Ježíši korunu s hlavy, aby, když šat oblečen, znova na hlavu mu ji postavili! Ó co tu zase nových ran do hlavy! — Konečně přivlečen kříž! Poprvé jej shlédne Kristus; jaké asi pocity při tom pohledu zachvívají srdcem Jeho? Však není to pocit hrůzy — píše sv. Tomáš z Villanovy — nikoliv, nýbrž Kristus, sotva kříž spatřil, sám po něm ruce toužebně vztáhnuv pokorně na ramena svá jej klade a jižjiž nastupuje poslední cestu svou.

Ty pak, ó duše křesťanská, pojď, proved' Jej na cestě této a uvaž se srdcem nábožným, co zakusil *Spasitel tvůj pod křížem*, prve než kříž Jej nesl.

A pak, když dobře pochopíš

I. *co tato oběť Jeho obnáší,*

nahlédneš také II. *co od tebe v odvetu vyžaduje.*

•Ty pak, ó božský Trpiteli náš! přijmi nás dnes za společníky své na této cestě křížové! Dej nám poznati, že jen tenkrát jsme v pravdě učeníky Tvými, kráčíme-li věrně s křížem za Tebou. Za to pros i Ty, bolestná Matko, která jsi první tuto cestu za Synáčkem konala!«

Díl I.

Co ondy Isák, syn Abrahamův, předobrazně činiti musil, když nesl obětní dříví na svých ramenou vzhůru na horu Moriah, kde na něm obětován býti měl, to, Nejmilejší, spatřujeme dnes nikoliv již v obraze, ale ve skutečnosti splněné; Ježíš Kristus s křížem na ramenou bere se k hoře Kalvarii.

1. Trouba hlasatelova zavzněla a na znamení to hnul se z domu Pilátova průvod popravní. Rychlostí blesku již

zrána rozlétla se celým městem ta novina: prorok Nazaretský, Ježíš Kristus musí na kříž! A tak nejen Jerusálém celý, nýbrž i statisíce cizinců přichozích k Velikonocům ze všech končin a krajů, spěchá na ulice a náměstí; neboť každý Jej chce vlastníma očima viděti, je-li to přece tentýž Ježíš, divotvůrce, jenž za Syna Božího se vydával a Messiášem se činil. Ó jaká to hana čeká tedy Spasitele v očích nesčetných těch diváků!

Avšak, tu již se blíží průvod, tu přichází uprostřed dvou lotrův i Ježíš Kristus. — Co však dím? Přichází? Může-li pak vůbec to klopotné a nejisté potáčení se zváti ještě chůzí? A jaký také div? Vizte jen přetěžký ten kříž! Povážíme-li, Nejmilejší, že hlavní trám kříže, který s veliké části v zemi musil býti zadělán, a nad to s tělem vysoko trčel, nejméně osmnáct stop musil býti zdělí, mimo příčního ramene, tu přisvědčíme, že by měl statný, zdravý muž co dělat, aby břímě to na ramenou unesl. Ach, co si má Ježíš Kristus počítí s takovou tíží, zemdlen již a vysílen velikou ztrátou krve a bolestmi již vystálými?! Kamkoliv kříž položí, všude dře do rány bolestně, poněvadž celá ramena jsou bičováním až do kosti rozedrána. Mimo to vleče se dolejší část kříže po zemi, naráží o každý kámen, otrásá se prudce na ramenou a přes tu chvíli naráží o trnovou korunu a tak při každém kroku nové a nové bolesti Mu působí. — Ó kde jsi, Jene Křtiteli, abys nyní ukázal na Ježíše: »Ejhle beránek Boží, jenž nese hříchy celého světa!«

Ó krušná a přebolestná ta cesta křížová! — Zdaliž pak postačí síly Ježíšovy, by ji až do konce vykonal? Vždyť od »poslední večere« neměl ani sousta v ústech, bez spánku probděl celou noc a nad to zmořen jest ukrutnými bolestmi. Ach, velikou námahou nesení kříže ubývá Mu rychle sil posledních; již jen matným krokem se potácí, a bledost pokrývá tvář, známka to, že Jej mdloby obcházejí a nad to strach Jej děsí, že jižjiž nebude moci dále.

Avšak, co to? Pojednou zastavil se celý průvod, povstává zmatek a nepořádek; co se stalo? To, co již na sobě cítil, čeho se obával, skutečně se stalo. Síly Ho dokona opustily, Ježíš Kristus upadl pod křížem na zem a děsná ta tíže na Něho! — Ó bolesti, ó muka nevyslovitelná! — Pádem tím

otřeseno celé tělo od paty do hlavy, a rány znova otevřeny, každý trn koruny hlouběji vniknul do hlavy, pouliční prach a bláto zakrývá tvář a zastírá zrak, co zatím vojínové a katané taháním, bitím a kopáním probouzí Ježíše ze mdlob a donucují k další cestě. A nastojte, brzy na to podruhé a potřetí opakuje se hrozný ten výjev a vždycky trapněji a ukrutněji!

2. A přece nebyla to jediná bolest, jež Kristu Pánu poslední cestu ztrpčila! Uvažte jen, moji drazí, ten rozdíl! Trpěti bolesti sebe větší, avšak trpěti v rukou upřímných přátel, kteří o závod se snaží trpícímu všemožně ulehčovati a umenšovati bolesti, jak sladké to člověku! Avšak, vizte Ježíše, v jakých On trpí rukou! Kamkoli popatří, vidí kolem sebe jen ruce úhlavních nepřátel svých, které se pozdvihují jen k novým ranám a k rozmnožení muk Jeho. — Ach, spatřiti teď oko útrpné, slyšeti jen slovíčko útěchy z úst přítele, ó jak blaze by to působilo na srdce Ježíšovo!

Avšak strpení; toho se mu má dostat, a sice od vlastní máteře Marie Panny. Kdekoliv se Synu jejímu cti a chvály dostávalo, zůstala vždy vzdálena; dnes však vydala se na cestu, aby na potupě a utrpení Jeho podílu brala. Provázena sv. Janem a nábožnými ženami nadešla ulicemi a očekává chvějíc se blížící se průvod. Již slyší povyk, již nalézá v davu Synáčka svého. I On pozvednuv oko setkává se s pohledem jejím. Ó jaké to shledání se Syna s Matkou! On vidí Máti bolestí celou se chvějící; avšak při tom vidí netoliko slzy v oku, nýbrž patří i do jejího útrpného srdce, a v něm zří hoře a muky, jakýchž dosud žádné srdce mateřské nezakusilo. Vždyť Maria Jej miluje nejdokonalější láskou a proto pohled na Něho jest ji ostrým mečem do srdce. — Avšak i Ježíš zase miluje Máti svou, ještě více, než ona Jeho — a že ji tu spatruje v takovém hoři k vůli sobě, ach, jaký to zase byl meč bolesti do Jeho srdce! Zaplakal-li lítostí nad městem Jerusalemem, ó, co teprve tu pocítila duše Jeho nad matkou, duší tak svatou a takovým hořem sklíčenou! — A tak na místě útěchy dostalo se Mu nové bolesti, která zajiště všechny předcházející silou překonávala! —

3. Zatím však minul již průvod bránu zahradní. Ježíš opouští navždy město Jerusaleml. Navždy tedy pominuly dnové milosti, kdy shromážditi chtěl syny jeho, jako slepice

shromažďuje kuřátka svá. — Ó běda tomu, koho Bůh na dobro jest nucen opustiti, ať to národ, ať dům, ať rodina, ať duše jediná! — Průvod vyšel z brány, cesta již počíná stoupati, avšak i mdloby Ježíšovy dosahují nejvyššího stupně. Již nemůže s křížem ani s místa, tak že nepřátelé sami nahlízejí, že není již možná, by živ donesl kříž až na popravní místo, nýbrž že musí dříve mukám podlehnouti. Toho však nesmí připustiti, a proto hledají Mu pomoci. Avšak, kdo má nésti kříž? Římští vojáci, i sami katané štítí se toho dřeva kletého; nechť je nese nějaký cizinec! Aj tu právě přichází s pole jakýsi muž, jménem Šimon z Cyrene. S dvěma syny svými ubírá se klidně svou cestou domů, neohlížeje se na průvod popravný; ba nemá snad ani tušení o tom, co se dnes v Jerusalemě děje. Avšak již ho uchopili vojínové římské moci práva svého a nutkají jej, aby pomohl nésti Ježíši kříž krví zbrocený. Ale nastojte! i jemu jest to příliš ponižující služba, i Šimon se kříži všemožně brání. Konečně však přece násilím a hrozbou donucen jest chopiti se kříže. Ale sotva že několik kroků jde za Ježíšem, aj, podivné jakési hnutí cítí v srdci svém: odpor všecken zmizel a nyní naopak tajuplné jakési vazby táhnou jej za Ním, až konečně osvícen paprskem milosti Boží ochotně a radostně sklání šiji svou pod břemenem mu vnuceným! — Ó šťastný, přešťastný Šimone, že ti popráno nésti na ramenou to dřevo přesvaté, na němž v brzku dokrvácí ta nejsvětější oběť! Pravím, šťastný synu lidský, že ti popráno takovou službu prokázati Stvořiteli svému, takovou úlevu poskytnouti Vykupiteli svému! Tys umožnil Kristu Ježíši, že nyní bez překážky dokonati může velikou oběť svou za spásu světa! Hojná odměna tě nemine! —

4. Ty pak, ó duše křesťanská, co zatím dostupuje průvod popravního místa na hoře Kalvarii, postůj na chvíli a pozoruj Ježíše Krista, jakou zase oběť tu pod křížem přináší! — Musíš však uvážiti především, že vlastně dvojí nesl kříž!

A sice jeden na svém těle. — Moji draží, jest známo, že veliké už hoře uvalí nezřídka na člověka bída a chudoba; větší však soužení a pronásledování od závistivých, a ještě větší hoře těžká nemoc a smrt miláčků. Pokud přichází takové rány jedna za druhou, bývá to ještě k snešení, shrne-li se to však všechno najednou člověku na hlavu, ó tu ubožák klesá zničen a

zdrčen na hromadu, a lidé se ho již ani netáží, co jej bolí a trápí; neboť jediná souhrnná bolest svírá srdce jeho. — Tak, Nejmilejší, bylo Ježíši Kristu pod křížem. Všecky možné bolesti, co jen na světě jméno mají, pocítoval úhrnem na těle svém a k tomu ještě zvětšovány jsou celou cestu zlostí, láním, strkáním a bitím katanů. To byl kříž na těle.

Avšak, drazí moji, daleko těžší a trapnější kříž nesla duše Kristova! — Když tak někdy nezdárný syn tak daleko se zapomene, že vztáhne bezbožnou ruku svou na matku, a zraní ji; zdaž to ubohou nebolí desetkrát více na duši, než na těle? — Ach, co teprve musil pocítiti Kristus Ježíš v srdci svém, vida se od svých vlastních lidí tak strženu k zemi a prachem a blátem po ulici vlečenu!? Ó probůh, velebnost božská pod nohama surových a necitelných katanů! Nezasténal tu právem Spasitel slovy žalmisty Páně: »Bídny učiněn jsem... celý den zarmoucený! Ztrýzněn jsem a ponížen příliš! Nenít zdraví na těle mém od tváře hněvu tvého; Srdce mé zkormouceno jest, opustila mne síla má!« (Žalm 37. 4, 7, 11.) A opět i tyto muky duše ztížilo a rozmnožilo Mu, jak jsme viděli, setkání se s Matkou, Marií Pannou, i ono zdráhání Šimona Cyrenského. Ó jak bídným a opovrženým jest učiněn, když i sprostý člověk stydí a štítí se jemu býti přidružen! —

Ó tu zajisté musíme vyznati opětně, že to byly bolesti v stupni nejvyšším, jak na těle, tak na duši!

Nuže, a já se zase táži: víš, ó duše křesťanská, co ti oběť tato hlásá? Ó hlásá ti hlasem pronikajícím: Bůh tě miluje! Bůh tě volá! Neboť jsi slyšela již, že tě mohl Kristus Pán vykoupit i bez kříže, i bez těch muk pod ním. On trpí tedy mnohem více, než třeba. Jest to tedy úplně dobrovolná oběť, jediné za tím účelem, aby ti ukázal lásku svou, a to nejen lásku obyčejnou, ledabylou, nýbrž nevýslovnou, nezměrnou, ba skoro abych řekl, že tu Kristus Pán plýtvá důkazy své lásky k tobě!

Ó duše má, mohla bys vůči této oběti Ježíšovy zůstat necitelnou, nepohnutou? Sv. Vincenc Fererský vypravuje, že když veden jest Kristus svázan městem, socha jakéhosi císaře sama s podstavce spadla, jakoby ustrnutím nad ním, a ty bys

mohla jíti mimo Ježíše pod křížem zmírajícího bez jediného pohledu útrpnosti? — Ó nikoliv, to není možná! — Ty zajisté v duchu se vrháš k Němu na zem, ty líbáš Jeho šlépěje, ty zajisté voláš z hloubi srdce: »Ó můj Ježíši! Moje láska upřímná! čím ti mohu splatiti lásku tuto?« —

A Ježíš dnes sám ti dává odpověď tím, že Šimonu Cyrenskému dává kříž nésti; totéž žádá i od tebe.

Díl II.

Na sklonku 13. století žil v řádu dominikánském muž nad jiné svatý, jménem Jindřich Suso. Rozjímaje jednou přehořké umučení Páně, byl by se rád z něžné útrpnosti nad Spasitelem svým tak upřímně rozplakal. Avšak cítil celé srdce své tak prázdné, vypráhlé a ledové, že ani slzičky nemohl uronit. — I stěžoval si Ježíši a pravil: »Drahý Pane můj! mnohým jde umučení Tvé tolik k srdci, že bolestně hořekují, a celé proudy slz nad Tebou prolévají. Ach, kýž bych měl já slzy a vzdechy všech lidí, ukázal bych Ti, jak mně k srdci jde umučení Tvé!« V následujícím na to vidění dostalo se mu od Ježíše odpovědi: »Nikdo nedokáže lépe, jak mu jde k srdci moje umučení, jako ten, kdo je nese se mnou osvědčováním skutkův. Ano, srdce nápodobující utrpení mé, milejší jest mi, než kdybys ustavičně nade mnou hořekoval a sladkobolné slzy proléval. Následování vaše jest hlavně tou věcí, pro niž jsem kříž a smrt podstoupil.« —

Slyšíš to, milý křesťane? Tvá lítost a útrpnost nad trpícím Spasitelem jest Mu sice milá, avšak z toho vlastně nemá ničeho; následuješ-li Jej však v nesení kříže, pak má z toho mnoho, velmi mnoho, a sice to, co vlastně celým svým umučením docílit chtěl, totiž spasení duše tvé; neboť od věrného nesení kříže za Ježíšem závisí naše spasení podle vlastního Jeho výroku: »Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne!« (Mat. 16, 24.)

1. A to můžeš jedenkaždý; neboť o nějaký ten kříž, jež bys nesl za Kristem, nemusíš se mnoho starati, o něj se postará každému Pán Bůh sám! Ano, moji drazí! na všech téměř tvorech spatřujeme vyznačenou podobu kříže, tu se křížují

cesty, tam pták v letu s křídlyma napnutýma tvoří podobu kříže, rovněž tak příční kmeny na stromě, ano i žilky na listu tvoří znamení kříže. A podobně nese i jedenkaždý člověk na světě svůj kříž. — Svaté knihy vypravují o stvoření světa, že tehdy vytékala z ráje řeka, kteráž rozděluje se v ramena veškerou zemi zavodňovala a svlažovala. Sv. Jan Zlatoústý pak dokládá k tomu, že vlastně řeka ta podnes teče po všem světě; a jaká že to jest řeka? Řeka slz! A v pravdě! Kde na celém světě nalezneme jen koutek země bez slz, bez bolesti, bez kříže? Který z těch přerozdilných stavů lidských jest bez kříže? — Který smrtelník od Adama až do dnešního dne pobyl zde na zemi, aniž by byl okusil, co jest kříž? Jmenujte mi jej! — Ó, kříž! dosť na všech stranách, tu se strany přírody a její živlů člověku znepřátelených, tu se strany těla tisícero neduhům podrobeného, tu se strany bližních atd. Tedy, jak řečeno, o kříž jednomu každému postará se Bůh.

2. Avšak jiná jest otázka, jak bývá kříž od lidí vítán? Kterak se chovají lidé po většině ku kříži svému? Kolik nalézá kříž milovníků mezi námi? Kdo z nás jej bere tak ochotně na sebe, jako Kristus Pán? Aneb, kdo alespoň nese ho bez reptání? — Ach, přežel, všickni téměř lidé vzpírají se a brání se ze všech sil proti kříži. Ano, svět nenávidí kříž. jako Bůh ví jaké neštěstí, a hrozí se jen prstem se ho dotknouti. Odtud ten nárek se všech stran, odtud ta všeobecná nespokojenost, bědování a stesky, jakmile jen dosti malý křížek se lidí dotkne. Odtud to žehrání a reptání proti Bohu, jemuž přičítají a vyčítají mnohdy i takové kříže, jež sami sobě lehkomyšlně připravili. Odtud ty neslýchané jindy samovraždy! Neboť mnohý, než by nesl dosti nepatrný kříž, na př. ztrátu na majetku, nezhojitelný neduh, nebo hanbu před světem, raději sáhne k provazu aneb revolveru a učiní konec žití svému, jak říkají »z omrzelosti života.« — Nejmilejší! Jest toto také nesení kříže za Ježíšem? Odkud smutný ten úkaz mezi křesťany? Odtud, přátelé, že nemají smyslu pro kříž, ano nemají žádné lásky ku kříži, poněvadž také nemilují do opravdy Ježíše za nás kříž nesoucího!

3. Ó jak zcela jinak smýšlejí o kříži svatí a světice Boží! Jak zcela jinak chovají se k němu duše Ježíše Krista milující! Ó vizte, oni se kříže nejen neděsí, nýbrž ochotně a

s radostí jej přijímají, oni kříž milují, jej vřele objímají a líbají, tak jak ondy učinil sv. apoštol Ondřej. Spatřiv totiž kříž, na němž měl umřít, zvolal rozradostněn: »Ó kříži předrahý! ó kříži nade vše mi převzácný, poctěný a posvěcený od té chvíle, kdy jsi nesl tělo mého Spasitele! Ó kříži ode dávna žádaný, jak tě miluji! Tebe jsem vyhledával po všecken čas, po tobě toužil dnem i nocí, nyní, nyní konečně tě nalézám!« — A více ještě! Ti svatí nejen se radují z kříže jim seslaného, nýbrž oni po něm touží a takřka žízňají, oni Boha o kříže prosí, a truchlí a rmoutí se, když zůstávají bez nich. — Ó s jakou radostí na př. sáhla sv. Kateřina Sienská, když jí Kristus Pán nabízel vyvoliti si zlatou aneb trnovou korunu, po trnové, a sama si ji na hlavu postavila. Sv. Terezie pak ustavičně prosila Boha: »Buď trpěti aneb umřítí.« Sv. Majdalena z Pazzi zase modlila se: »Nikoliv zemřítí, nýbrž trpěti!« Sv. Lidvina pak, která po 38 let ležela sklíčena všemi možnými nemocemi a trýzněna bolestmi neslýchanými, nicméně vždy s veselou myslí velebila Boha za všechno trápení. A zase sv. František Xaverský vida kříže, jež mu nastávají, zvolal: »Ó více, Pane, více!« Kterak si vážil křížů a útrap i sv. Jan z Kříže, považuje jich jako nejmilejších a nejvzácnějších dárků s nebe! Konečně nemohu nezmíniti se o staříčkém bratru tovaryšstva Ježíšova, bl. Rodriguezevi. Sklícen bolestnými neduhy strádal již dlouhý čas na lůžku nemaje pražádného spaní. I stalo se jednou, že přece asi na čtvrt hodinky usnul. Když pak se probudil, bolelo jej to nesmírně, že se až rozplakal; a proč? Za žádnou cenu bys to neuhodnul! Litoval, že spánek oloupil jej o zásluhu čtvrt hodinné bolesti! —

Tak smýšleli svatí o kříži! Svět arcí nad tím žasne, utrpně se jim i směje, maje za to, že pozbyli zdravého rozumu; neboť to nemůže pochopiti, jak by se mohl člověk v kříži a bolesti ještě radovati, a po utrpení toužiti!

4. Avšak tu stačí krátká odpověď: »Tomuto umění naučil je kříž Krista Ježíše!« A kříž Kristův jest také rozluštěním našich křížů; neboť poučuje nás, že každý kříž má vlastně dvě stránky. Jednu povrchní, drsnou a odstrašující; avšak pod odpornou pokrývkou skrývá se ta druhá, veliký totiž poklad duchovní. I záleží jenom na člověku, aby poklad ten znal, a sobě ho dobýti uměl.

Především jest kříž a utrpení nejlepším učitelem člověka. Čemu se někde na světě a v žádné knize nepříučí, tomu jej naučí kříž! Kříž mu ukáže marnost a pomíjitelnost všeho světa, kříž zkrátí bujně vášně člověka a poníží pýchu a hrdost jeho, kříž umoudří lehkomyšlné, polepší hříšné a obměkčí zatvrzelé, tak že právem lze říci, že cesta kříže jest nejjistější cestou do nebe, a tisícové i milionové těch, již se nyní radují v nebi, byli by dojista dnes v pekle, kdyby se nebyl Bůh nad nimi smiloval a křížem před záhubou je nezachránil. Ó jak Mu nyní za to děkují, že jim křížem ještě v čas oči otevřel! Marnotratný syn nikdy by se byl k otci svému nenavrátil, nikdy by se ze Šavla nebyl stal Pavel, kdyby je Bůh křížem nebyl k poznání se přivedl! — Avšak v kříži mimo to leží veliký kapitál, jenž tam u Boha nese nesmírné úroky — zásluh! Kříž, nese-li jej člověk trpělivě a kajicně, jest Bohu nejmilejším pokáním za hříchy spáchané, odčiní vinu, splatí časné tresty a nad to veliká jej čeká odplata. Tak blahoslavenému Alvarezovi ukázal kdysi Bůh velikou a velebnou slávu, již připravil v nebesích jisté řeholnici za to, že trpělivě snášela bolestnou nemoc, a pravil, že za těch osm měsíců své nemoci více zásluh si získala, než ostatní sestry řeholní za mnoho let. — Co však činí kříž a utrpení ještě vzácnější, jest to, že právě snášením kříže nejúčinněji můžeš prokázati svou lásku Ježíši Kristu. Strádati a trpěti z lásky k trpícímu Spasiteli, to bylo ono kouzlo nebeské, jež měnilo svatým i nejtrpčí bolesti v radost a blaženost. Proto říkával osvícený kněz Milleriot, že největší milost, již může Bůh dáti duši zde na zemi, sluje: láska ku kříži; a největší blažeností duše, o níž svět ani poněti nemá, jest trpěti z lásky k Bohu! — Asi před dvaceti lety přišel ve Vídni kněz zaopatřit dívku těžkým tyfem onemocnělou. Dívka dobře katolicky vychovaná i v největší své bolesti měla na paměti trpícího Spasitele, a že právě byl svatý půst, konala za Ním a s Ním každodenně křížovou cestu. Na otázku kněze, kterak to činí, odpověděla: Vidím v duchu obrazy křížové cesty v našem kostele a vím dobře, kde který visí a co představuje, a tak nesouc svou bolest jako kříž kráčím v duchu za Ježíšem, spojujíc své utrpení s mukami Jeho; a tu jest mi tak lehko, tak sladko trpěti s mým předobrym Ježíšem!

Tof, moji drazí, ta škola kříže, v níž by se každý

křesťan dobře znáti měl; závisí od toho věčné spasení jeho podle slov Ježíšových: »Kdo neběře kříže svého a nenásleduje mne, není mne hoden!« (Mat. 10, 38.) —

Nuže, chápeš nyní, milý křesťane, význam a cenu kříže svého? — Kristus Pán dokázal ti svou lásku bolestným nešením těžkého kříže, a ty zase splácej Mu nešením svého kříže z lásky k Němu. Takováto oddaná trpělivost nejjistější jest známkou pravé lásky k Bohu! Proto, kdo miluje Ježíše, také rád trpí, a přeješ-li si, milý křesťane, s Kristem oslaveným jednou se v nebi radovati, musíš se také nyní co nejvíce Trpícímu podobati, což krásně vyobrazeno v příběhu následujícím: Žil kdysi jinoch, sirotek, chudý sice na statky, ale bohatý na ctnosti. Mistr zlatnický ustrnul se nad ním a vyučil jej svému řemeslu, v němžto brzy učeník předčil mistra. Jednou přišel k zlatníkovi vznešený pán a odevzdal mu jistou váhu zlata a drahokamy, a žádal o zhotovení skvostného a umělého kříže. Mistr pak svěřil práci svému odchovanci za jistou mzdu. Při práci myslel si mladík, co zlata a kamenů ten pán ke cti a chvále Ježíše Krista obětuje, a tu mu napadlo: nemohl bys ty z lásky k Ježíši také něco přidati? Aspoň za smlouvenou mzdu přidej zlata. I učinil tak. Avšak bez mála by to byl draze zaplatil. Prve, než se kameny zasazovaly, přišel cizí pán a zvažil kříž. Shledav jej značně těžším než zlata dal, obořil se na tovaryše, že zajisté na místě zlata falešný kov přimíchal. Avšak jinoch v největší úzkosti vyznal: »Bůh všemohoucí ví, že jsem tak neučinil, nýbrž chtěje míti též podílu na dobrém skutku vašem, z lásky k Ježíši přidal jsem na kříž svou mzdu, aby i na mne Pán jednou milostivě shlédnul.« Slovy těmi lůboce dojat řekl pán: »Nuže, synu, že jsi chtěl míti podílu na skutku mém, máš nyní podílu míti na všem statku mém. Nemaje žádných dětí přijímám tě za syna svého!«

D o s l o v.

Ó duše křesťanská! Nežadáš si i ty co nejvroucněji, aby tě jednou Bůh přijal za své dítě a dědice království nebeského? Nyní víš, čím toho dojdeš; hled' míti zde nějakého podílu na kříži Kristově! — A to ti velmi snadno!

Pročež, nechť jakýkoliv kříž ti uložen na světě, vzpomeň,

že ti tu Kristus posílá částku kříže svého, a máš-li jen dosti malou lásku k Němu, ó nevzpouzej se, jako ondy Šimon z Cyrene kříži svému; byl by to veliký nevděk k Ježíši Kristu, nýbrž miluj kříž svůj! Tolik miluješ Ježíše, kolik miluješ kříž.

Tíží-li však mnoho ramena tvá, ó pak spojuj jej s křížem Kristovým. On kráčí před tebou, On jej nese s tebou.

Nuže, ještě jednou: lásku za lásku, kříž za kříž! Vzhůru, duše má, viz, královská cesta kříže se ti otevírá, vedoucí k nebesům! Již tedy neváhej, nýbrž zvolej vroucně: „Ó líbám již svatý kříž, pod nímž klesal můj Ježíš! I já ničím již nechci se honositi, než křížem mého Ježíše! Od této chvíle ponesu jej vždy za ním! V kříži buď má radost a síla má, můj život a spása má!“ Amen.

(Na velký pátek.)

VII.

Ježíš Kristus obětuje za nás život svůj a umírá na kříži.

„Miluje pak své, kteří byli na zemi,
až do konce je miloval.“

Jan 13, 1.

Ú v o d.

Asi před sto lety podstoupila severní Amerika a stateční obyvatelé její zoufalý boj za národní svobodu svou, kterouž si také skutečně vydobyli. Avšak každý, kdo jen s to byl zbraň unésti, musil bez výminky do boje. Mnohý otec a mnohý nadějný syn byl přinucen opustiti drahý domov svůj a táhnouti do boje, z něhož se již nevrátil. Mezi jinými byl také jistý farmář, manžel a otec osmi malých dětí, jehož také neúprosný zákon volal k praporu. Co divu, že nesmírný zármutek nad tím sklíčil celou rodinu? Ó srdcelomný byl pláč dětí objímajících kolena otcova, bolestný až k zoufání nářek matky a choti milované. Farmář měl dobrého přítele, svobodného, který jsa cizincem prost byl vojenské povinnosti. Tento, vida nářek

celé rodiny. tou měrou byl dojat, že se odhodlal za farmáře, svého přítele, jíti na vojnu. A skutečně také šel, a bojoval až v jedné bitvě také padl. Zemřel, ale hrdinnou smrtí svou zachránil manželce věrného chotě a osmi nedospělým dítkám otce a živitele nenahraditelného. Vděčná pak rodina postarala se padlému příteli o slušný hrob a na hrob postavila pomník s nápisem. Nápis pak nesl jméno zesnulého a pod ním jen ta tři slova: »Umřel za mne!« Každoročně pak přicházel v den úmrtí farmář s celou rodinou ke hrobu tomuto, s vděčností vzpomínali lásky přítelovy, zdobili kvítím jeho rov a pokaždé připomínal otec dítkám svým: »Modlete se za něho! — On umřel za mne!« —

A hle, Nejmilejší! Podobný výjev děje se tuto dnes před očima vašima. Svatá choť a matka přivádí dnes jakožto v den výroční velikou rodinu svou, dítek nesčíslných k jednomu hrobu a koná tu s nimi velkolepou a důstojnou slavnost úmrtní na památku vysvoboditele jejich. A která to matka? — Církev sv. pláče dnes se všemi věřícími nad smrtí Vykupitele Krista Ježíše! A v pravdě veliký jest zármutek a bol její! Kamkoli vůkol popatříme, všecko pusto, mrtvo. Hlas varhan a hlahol zvonů umkl docela, oltář všech ozdob zbaven, pohasla světla, i lampa věčná; neboť svatostánek opuštěn a osiřen; slovem, všecko pokrývá hluboký smutek. Kněz obřadující přichází v černém rouše a vrhá se tváří na stupně oltáře v tichém žalu; pak povstav běře do rukou zahalený kříž a pozvolna odhaluje jej volá po třikráte: »Ejhle, dřevo kříže, na němž pněla světa spása!« A tento kříž, Nejmilejší! toť onen pomník, před nímžto i my a jedenkaždý z nás musí vyznati a říci: »On umřel za mne!« —

Avšak, rozmilí v Kristu! tak daleko nepokročili jsme ještě v postních svých rozjímáních, bychom již smrt Ježíše Krista oplakávali. My jsme Jej naposledy opustili v té chvíli, kdy s těžkým křížem dostupoval na vrch Kalvarie. I musíme tedy prve na paměť si uvéstí poslední Jeho zápas, musíme Ježíše, jehož jsme posud viděli pod křížem, patřiti na kříži.

Již připomenul jsem v minulém rozjímání, že na vrch Moriah před dávnými věky přiveden byl také jednorozený syn Abrahámův, aby tu obětován byl. Tehdy však nebyla na něm

oběť dokonána. Na rozkaz Boží ušetřen Isák smrti a živ i zdráv vrátil se s otcem svým domů. Ale Isák novozákonní, jednorozený Kristus Ježíš, nedošel u Otce nebeského žádného prominutí, ale na téměř místě, kam donesl dřevo kříže, zemřel dnes smrtí obětní.

My pak, přátelé drazí, již jsme v letošním sv. postě věrně provázeli Ježíše celou cestou utrpení Jeho, ani dnes Jej neopustíme, ale až do konce při Něm vytrváme. Slušno zajisté každému křesťanu, by alespoň v tento den smrti Jeho vděčně si připomínal, slušno zajisté, bychom za tu poslední oběť lásky, poslední hold slz Kristu Ježíši podali.

Již tedy zaleťme duchem tam na horu Kalvarskou a rozjímáme dokonání velikého toho díla: *smrti Ježíšovu*, a když zase náležitě pochopíme:

v díle I. *co nám hlásá poslední oběť tato,*
pak v II. *uvážíme, co od nás žádá.*

»Otče nebeský, shlédni, prosíme, na rodinu svou, pro kterouž Pán náš Ježíš Kristus neváhal v ruce hříšníků se vydati a muky kříže podstoupiti!«

Díl I.

Mnohé již a neocenitelné oběti, jak jsme posud slyšeli, podstoupil za nás Spasitel. On obětoval útěchu duše své, obětoval svou čest i dobré jméno, obětoval svobodu svou, zdraví své do posledních sil, všechno, všechno již za nás v oběť dal, již nezbývá Mu, než ten život. A hle, On neváhá ani dost málo i ten položit v oběť, a umřítí za nás. Než »umřítí« krátké to jen slovo; ale vizte, Nejmilejší, a uvažte, co stála Ježíše i ta smrt!

1. Kolikráte již byl v životě svém zemdlel chůzí a namáháním, ale nikdy dosud nebyl zemdlen tou měrou, jakou v oné chvíli, kdy s křížem dostoupil místa popravného. Ondy odpočinul sobě v stínu u studny Jakubovy, ale dnes na místě odpočinku chápou se Ho surové ruce katanův a čini rychle přípravy k ukřížování, přípravy, kteréž již samy o sobě byly mukami velikými; neboť podle způsobu římského svlékli nejprve Ježíše se všech šatů. Nejmilejší! my jsme již jednou poznali, jakou trýzeň způsobilo nejčistšímu Ježíši to nehodné

a nanejvýš zahanbující obnažení Jeho svatého těla při bičování; ale tam se to stalo jen před vojíny, zde na Kalvarii však před očima nesčíslných zástupů lidí! Uvažte dále, že delší cestou přišel zase šat na rány a lpěl na celém těle, nyní pak nemilosrdně stržen byl s těla, čímž otevřeny a obnoveny jsou všechny rány a bolesti! Uvažte, že i při tomto svlékání překážela opětně koruna trnová na hlavě Ježíšově, že musila býti sňata a pak opětně na hlavu jest stavena. Ó co tu zase nových ran do skrání, nových zase pramének krve! — Ale toho všeho žádný si ani nevšímá, nýbrž s chvatem spěcháno dále k ukřižování. Ha! již položen Beránek Boží na oltář obětní a již uskutečňuje se slovo proroka řkoucího: „Zbodli ruce a nohy mé, a sčítli všechny kosti mé.“ (Žalm 21. 17. 18.) Již uchopili katané pravici Ježíšovu. Ach, křesťané moji, jak úcty hodna jest pravice mocnáře a knížete! Což teprve ta všemohoucí, ta dobrotivá pravice Syna Božího! Není-liž pravda, že bychom váhali! v nejhlubší uctivosti ji políbiti? A co činí s pravicí tou katané? Ó slyš! jak ozývají se v tom dusném tichu, za hlubokého mlčení rozechvělých zástupů pádné rány kladiv, která hrubými hřeby prorážejí požehnané ruce Ježíšovy! Když pak přibity jsou ruce, natahují katané velikým násilím tělo a klekají na nohy Ježíšovy, aby i tyto mohly býti přibity, a zase rána za ranou, a za každou ranou krev, krev po těle, krev po kříži i po zemi. — a z úst Ježíšových slyšeti jen slabé zasténání, jako váněk večerního větru. — A teď pozdvižen kříž s tělem, vzprímen do výše a zasazen do země. Ale nastojte, co tu trhání a strkání, co tu nárazů a otřesů kříže a těla na něm pnějícího, co tu palčivých bolestí v roztržených rukou a nohou, co tu přebolestných nárazů korunované hlavy o kříž!

2. Konečně povýšen Kristus na kříži! Tím splněno nejvroucnější přání Jeho, tím dosažen cíl, k němuž celým svým životem směřoval. Vysoko mezi nebem a zemí pní božský Trpitel! Ale rci, milý křesťane, zdaž jsi jen jednou náležitě uvážil, jaké to musely býti muky! Aj, ty jsi již od malička zvyklý na pohled ten, kříž se Spasitelem již ti jaksi sevšedněl, ale dnes aspoň na chvíli si představ, co tu vytrpěl tvůj Ježíš. Tři hodiny prodlužují se bolesti a muky Jeho, tři hodiny, jichžto každá minuta o sobě byla mořem útrap; neboť každé dosti slabé

pohnutí těl a nebo hlavou nové vždy způsobilo bolesti pronikající až do nehlubších útrob. Považ tu, milý křesťane, že to byly bolesti, v nichž nebylo žádné úlevy ani na chvíli, žádného oddechu, ani odpočinku! Ale nezůstalo ani při tom. — Ne-přirozené napnutí údů způsobilo přílišný nával krve k srdci a následkem toho vždy více se vzrůstající obtíž dechu, spojenou s pocitem veliké úzkosti. Mimo to dostavuje se při těžce raněných a zejména ukřižovaných vlivem vzduchu a slunce horečka, tak že se jim zdá, jakoby prudký oheň šířal nitro jejich, následkem čehož pocítují trapnou žízeň, a tak se stalo i Kristu Ježíši. Ó jaká to musila býti žízeň úmorná, když uprostřed velikých těch bolestí na žádnou si nenařiká, jen na žízeň, volaje hlasem velikým s kříže: »Žízním!« — Ale nastojte! i tento projev největší bolesti stal se příčinou ještě většího její rozmnožení; neboť na slovo to na místě vody občerstvující podán Mu k pití ocet, jenž žízeň ještě rozmnožuje. A proto dnes zajisté vším právem klade Církev v ústa Kristova nářek proroka řkoucího: »Ó vy všickni, kteří jdete cestou, pozorujte a vizte, je-li bolest, jako bolest má.« (Pláč Jer. 1. 12.)

3. Avšak, drazí v Kristu, muky Ježíšovy na kříži teprve pak pochopíme, když uvážíme, co vytrpěl zároveň i na duši; neboť to na váhu padá, že netoliko na těle, ale více ještě na duši své trpěl Kristus náš. Či nevisel tu uprostřed mezi dvěma popravenýma lotry? Jakou ještě větší nečest mohli Mu učiniti? A přece více Jej bolela ta veliká nepochopitelná netečnost a chladnost lidu israelského k Němu. Ach, což to není tentýž lid, který Jej před několika dny s takovou slávou do města vítal a radostné: »Hosannah!« Mu provolával? A dnes, jakoby Jej neznali! Píšeť výslovně sv. Lukáš: »Lid tu stál a díval se.« (23, 35.) Ani v těch největších bolestech nemá pro Ježíše ani slova útrpnosti, ani citu lidskosti! —

Avšak, což netečnost lidu; jak teprve boleti musilo Ježíše to posmívání, tupení a rouhání, jimiž Jej nepřátelé ještě na kříži obsypávali! Tělo Jeho již nemohou trýzniti, tedy trýzní tím více duši jazyky svými. Tu se Mu rouhá lotr po levici, tu lid mimojdoucí potřásá nad Ním posměšně hlavou, jako nad usvědčeným podvodníkem, jemuž se dostalo zaslouženého trestu,

a povolává: »Ha, ty, který zboříš chrám Boží, a ve třech dnech zase vzděláš, pomoz sobě samému a sestup s kříže!« (Mar. 15. 29.) Tu zase se vojáci posmívají pokřikující: »Jsi-li král židovský, pomoz siž sobě.« (Luk. 23, 37.) Ó té ďábelské zloby, té surovosti nelidské, posmívati se trpícímu takové muky! Nejhrubších však urážek dostalo se Ježíši od zákoníků a knížat kněžských: »Jiným pomáhal, sám sobě pomoci nemůže!... Doufal v Boha, ať Honyní vysvobodí, chce-li.« (Mat. 27, 42.) Ó duše křesťanská, můžeš si představit, co to jest viseti tu na kříži v největších mukách a k tomu ještě býti haněnu, posmívánu a urouhánu od nepřátel úhlavních! —

V mukách těchto pozvedá Kristus Ježíš oči a hledá vůkol, zda jednoho aspoň přítele nalezne. A aj, tu hned pod křížem nalezá Matku svou, Marii Pannu! Ale pohled ten, jako nový, ohnivý šíp proniká skličené srdce Jeho! »Ó máti má!« — tak asi dí v duchu — »ó že jsi i ty přišla rozmnožiti muky mé!« — Ó zajisté, nesmírnou žalost musilo působiti umírajícímu Synu toto loučení se s Matkou opuštěnou. Ale přece nejvyššího stupně dosáhly duševní bolesti Kristovy tu, když se sluncem na nebi pohaslo pro Něho i slunce lásky nebeského Otce, když zanikl poslední paprsek útěchy a v srdci Jeho zavládly mrákoty úzkosti a úplné opuštěnosti, tak jakoby i od Otce svého byl zavržen. Hněv Boží za hříchy celého světa dopadnul na Něho celou tíží svou, tak že v skličenosti své zvolal hlasem velikým: »Bože můj! Bože můj, proč jsi mne opustil?!« (Mat. 27, 46.) — A aj, na slovo to rozdělily se temné mraky na obloze a jako libé vání věterku zněl hlas s hůry: »Synu milý, nyní jsem uspokojen a usmířen!« — Ježíš našel zase Otce svého, a proto nakloniv hlavu se slovy: »Otče, v ruce Tvé poroučím ducha svého!« vypustil duši. (Luk. 23, 46.)

4. Kněz, když v pašijích vyslovil tato slova, padá na kolena a trvá po nějaký čas v hlubokém rozjímání — a ty, ó duše křesťanská, učíš nyní totéž. Přehlédni v krátkosti vyličené tuto muky Ježíšovy na kříži a uvaž, co vytrpěl na těle i na duši prve než zemřel, a tu vyznati musíš, že to bylo důstojné ukončení všech předešlých Jeho obětí! Jako včelka

semo tam poletujíc sbírá s kvítí med, tak zase sebral a shromáždil na sobě Ježíš Kristus všelikou bolest světa a dovršil ji — smrtí nejbolestnější, avšak i nejpotupnější! A proč? — musilo snad tak býti? — Sv. Brigitta klečela jednou před ukřižovaným a rozjímajíc umučení Jeho zvolala v úžasu: »Můj Ježíši! kterak jsi mohl tak ukrutnou a přebolestnou smrt si zvoliti?« — A v duchu slyší hlas: »Jáť jsem nejvyšší láska! — Cokoliv jsem činil od věčnosti, a co dosud činím a činiti budu, má základ svůj v lásce. jako tenkrát, když jsem z lásky k duším zemřel!« Ó slyš to, člověče! Tedy i tuto poslední a největší oběť podstoupil Ježíš Kristus proto, aby ti ukázal, jak tě miluje; »pro přílišnou lásku svou, kterouž nás zamiloval,« (Efes. 2, 4.) tak učinil! Ó kdo jest s to, bý vystihnul hloubku a šířku, výšku a celou velikost lásky této?! Ó zde zajisté platí: »Silná jako smrt láska!« (Pis. Šal. 8, 6.) neboť »miluje své, kteří byli na zemi, až do konce je miloval!« (Jan 13, 1.) —

A já se nyní táži: víš-li pak, člověče, komu tato láska platí? — V chrámě Božího Hrobu v Jerusalemě visí pod kruchtou na stěně veliký, starobylý kříž, a ten nese dva latinské nápisy, jeden nahoře, druhý dole. Hořejší pak nápis zní: »Christus tibi!« t. j. Kristus tobě! — Ó duše křesťanská, kýž bys alespoň dnes slovo to pochopila! Kýž bys tomu dnes porozuměla, že t o b ě — z lásky — umřel Spasitel tvůj! Kýž bys i ty dnes aspoň až budeš líbatí rány Jeho — jako onen farmář v Americe — sama u sebe povzdychla: »On umřel za mne! Za mne umřel, abych já nezemřela smrtí věčnou!« — Avšak poslyš dále. Druhý nápis pod křížem oním zní: »Tu Christo!« A zajisté hlasem neodolatelným volá k tobě kříž, co i ty povinna jsi Ježíši, totiž: lásku za lásku! a žádný zdravý rozum nemůže ničeho proti tomu namítati, nýbrž musí ti přisvědčiti: ano, člověče, povinen jsi milovati Ježíše, neboť On prve tebe miloval; tedy lásku za lásku! A té Mu dnes nemůžeš odepřít!

Avšak čím Mu chceš lásku dokázati? Čím Mu vhodně oplatiš tuto dnešní oběť? — Slyš! Kristus Ježíš umřel za tebe — ty zase žij pro Něho! o čemž

Díl II.

K ukrutnému soudci, před jehož pohledem i mužové se třásli, přivedena v těžkých okovech křesťanská panna, než co díš panna? Dítě sotva třináctileté, jménem Anežka. Tyran se zhurta na ni osopil: »Mluv, kdo jsi!« A s libým úsměvem na tváři a hlasem klidným odpovídá dívka: »Ta nejšťastnější na světě, že hodna jsem nositi tyto okovy pro jméno Ježíše Krista!« — S hněvem špatně ukrytým jal se ji soudce přemlouvati; aby se zřekla pošetilsti a podala ruku svou mladíku šlechtici, a tak zachránila i život i bohatství své. Avšak na všechno to odvětila Anežka: »Odstup ode mne, nádobo smrti, neboť já miluji již Toho, jenž umřel za mne a nyní živ jest na věky věkův!« — I vynesl nad ní soudce bez dalšího vyslýchání ortel smrti. Za nesmírných davů lidstva vedena ihned Anežka na popravu. — Při pohledu na ni propuklo všecko v pláč, i sám kat se chvěl pohnutím, jediná Anežka s tváří láskou planoucí zajásala: »Velebím Tebe, Otče na nebi, že jsi mne udůstojnil tuto smrt podstoupiti pro Ježíše! Ó viz, již jdu, již jdu, ó Bože srdce mého!« A v té chvíli vypustila pod mečem katovým duši svou. —

1. V Kristu shromáždění! vizte, takovou láskou rekovnou, takovým svatým zápalem nadchla první křesťany ta víra: Kristus umřel za mne! Poněvadž tak draze nás Kristus Pán vykoupil, soudili z toho, že z vděčnosti Jemu cele musí náležeti, s duší, tělem, s jménem i životem. Odtud to pošlo, že tak ochotně a dokonale plnili zákon Kristův, že jim nic za těžké nebylo, nýbrž že i smrt mučnickou s radostí pro Něho podstoupili. To způsobila v nich hlavně ta myšlénka: Ježíš Kristus pro mne všechno učinil, nemusím i já pro Něho všecko podstoupiti? On umřel za mne, nemám i já s radostí umříti pro Něho? — Tak soudili první křesťané.

A já se vás táži, moji drazí, nesoudili docela rozumně a spravedlivě, že za tu nesmírnou lásku Ježíšovu povinni jsou Mu životem i smrtí? A já se táži dále: Neváže i nás všechny bez výminky tatáž vděčnost a tatáž povinnost spláceti lásku Ježíši Kristu? Neočekává ji On od nás všech? — A tážeš-li se snad, milý křesťane, čím bys měl lásku tu osvědčovati? Tu od-

povídá ti sv. Petr Damianský: »Nemůžeš-li ty pro Ježíše zemřít, tedy žij pro Něho!« —

Rozumíš-li pak tomu slovu, co to znamená: žítí Kristu Pánu? — Říkáváme o služebníkovi, že žije pro svého pána tenkrát, když mu věrně dnem i nocí slouží; když vždy a ve všem plní jeho vůli, a všechno činí, co mu jen na očích vidí. Naopak však o »marnotratném synu« po celý čas, co vzdálen z domu otcovského vedl prostopášný život ve hříších a neřestech — praví výslovně otec jeho, že byl mrtev; a teprve pak, když se zase navrátil k otci v lásce, lítosti a poslušnosti, praví tento o něm: Syn můj opět živ jest! Milý křesťane, nač bych ti dále ještě vykládal, co to pro tebe znamená: živu býti Ježíši Kristu: vidíš to z uvedených dvou příkladův, a vlastní srdce tvé ti praví: »Zemři hříchu, zanech nepravostí, zřekni se pošetilostí světa, zachovávej přikázání Boží, služ Bohu věrně a pak — žiješ Kristu Ježíši! — a tím spolu osvědčuješ Mu nejlépe lásku svou.«

2. Či mohl bys Mu tuto oddanou lásku a službu ještě odepřít? Ó křesťane! měl-li jsi až do dneška nějakou výmluvu a omluvu dosavadní své netečnosti a chladnosti ku Kristu Ježíši, ó viz, ten kříž na Kalvarii odňal ti ji docela! Kříž ten volá k tobě: »Člověče! není snad Ježíš hoden lásky tvé? — Již svou bytostí, svou dokonalostí, svými oběťmi, jež za tebe podstoupil a posléze svou rekovnou láskou, již ti na kříži osvědčil zmařiv sebe sama?« Má-li pak na celém světě někdo takový nárok, takové právo na lásku tvou, jako Kristus Pán? — Či snad žádá On lásku tvou zadarmo? Neslibil ti za ni tu nejstkvělejší odměnu, jakouž ti žádný na světě dáti nemůže? — Či nevíš snad, křesťane můj, jak On stojí o lásku tvou? Neznáš již od dětinství Jeho největší přikázání: »Milovati budeš Pána Boha svého nade všechno . . .« — Či snad bys chtěl říci, že jsi Jej nemohl milovati, že není srdce tvé k tomu? — Ó jenom tak nemluv! Srdce tvé musí milovati, buďto Boha nebo tvory jeho! — Či chtěl bys naposled říci, že k tomu nemáš času, jmění, prostředkův? Ach, jakého pak času, jaké námahy nebo peněz jest třeba k tomu, každého dne a častěji za dne z upřímného srdce si povzdychnouti: »Můj Ježíši! v Tebe věřím, v Tebe doufám, Tebe nade všechno miluji!« Aneb: »Můj Ježíši! Tys má láska jediná, Tys mé všechno. Tebe-li mám, ničeho si již na

světě nežádám! — Či nevíš, ó křesťane, co tě jedenkrátě očekává, nebudeš-li nyní milovati Ježíše? Jdi, otevři Písmo svaté a přečti si to u sv. Pavla v 1. listě ku Korintským, v 16. kapitole: »Jestliže kdo nemiluje Pána Ježíše Krista, budiž proklat! Maranatha, t. j. přijde Pán s pomstou.«

Nuže, milý křesťane, nyní zajisté to chápeš a uznáváš, že nemáš naprosto žádné výmluvy, že musíš, nechceš-li na věky zahynouti, Ježíši lásku láskou spláceti. Ó zajisté, srdce tvé již poddává se lásce Kristově, již vidím slzu v oku tvém, slzu čisté lásky k Němu, a ruka tvá již bije v prsa a z útroh srdce tvého ozývá se hlas: »Ano, Ježíši! Tys umřel za mne, já zase musím Tobě žítí!« veli tak výslovně apoštol národů sv. Pavel, »aby ti, kteří živi jsou, již ne sami sobě živi byli, nýbrž tomu, kterýž za ně umřel.« (II. Kor. 5, 15.) Již tedy od této chvíle, můj Ježíši, Tobě náležím, Tobě živ jsem! —

3. Tak dobře jest, duše křesťanská, tak nejlépe oslavíš smrt svého Spasitele, jen jednu ještě mám obavu! Slyšela jsi, že Kristus »miluje své, kteří byli na zemi, až do konce je miloval,« — až do smrti. Ó budeš-li pak i ty v této lásce a oddanosti svému Ježíši stálá a věrná až do smrti? — Či má se i letos zase státi, co se již tolikrátě u tebe opakovalo? Přijde zase luzné léto se svými krásami, se svými hlučnými zábavami, a ty zapomeneš na všecka dnešní předsevzetí? Pomine sv. půst, minou i velikonoce a přijde zase ten svět se svými vnadidly a bude ti podávati zase pohár bujných rozkoší, přijde i svůdná žádost těla, přijde i ďábel a bude ti zase nabizeti nepoctivé zlato, bude ti slibovati hory, doly a našeptávati: »Podívej se, toto vše tobě dám, necháš-li mně jen místečka v tvém srdci...« Jak, ó duše křesťanská, zapomeneš pak na ten kříž, zapomeneš na všecku tu lásku Ježíšovu, kterouž takořka plýtlval pro tebe? Ó má drahá duše, opustiš zase a zřekneš se Ježíše Krista a navrátíš se do starých hříchů, v otroctví těla, světa a ďábla, těchto nepřátel Kristových?! — Ó považ, probůh! že té chvíle, jakmile přestaneš milovati Ježíše, dopouštíš se na Něm nevděku tak ohavného, tak šeredného, že se jím snižuješ až pod tu němou tvář a bídnější se činíš, než je ta šelma divoká!! —

Slyšel jsi snad již, milý křesťane, že za dob římských uprchl jeden otrok svému pánu pro neslýchané týrání a skryl se v lesích;

otrok tento slul Andronikus. Sotva však zalezl do houští, slyší tu znedaleka hrozné sténání, bédování a mezi tím bolestný řev. Vzmůživ se bral se za podivným hlasem, a co tu spatřil? Statný lev ležel tu na zemi svíjeje se bolesti, již mu působil trn v tlapě zabodnutý. I pohlížel očima svýma tak bolestně a spolu prosebně na Andronika, že tento útrpností pohnut přemohl všecken strach, vytáhl lvu trn a nohu mu obvázal, a hle! od té chvíle nespustil se již lev svého dobrodince, nýbrž následoval jej na všech cestách jeho. Když pak Andronikus zemřel, ulehl lev věrný na jeho hrob, nepřijal již žádného pokrmu, až hořem zahynul. —

Viz, člověče! ta dravá šelma z přirozeného pudu splácí lásku láskou věrnou, stálou až do smrti: a ty bys se nehrozil dopustiti se na Ježiši Kristu za všecku Jeho lásku nevěrnosti a nevděku?! Ba, co dím, nevděku? Více ještě! Neboť, milý křesťane, opustiš-li zase Ježíše a vrátíš-li se do starých hříchů svých, víš-li pak, co jsi tu učinil? Urážku, pohanění v tvář Kristovu bolestnější, než byl poliček žoldnéřův v domě Annášově, ano obnovení všech Jeho ran! — Když jednou byla sv. Brigitta poslouchala v chrámě kázání o umučení Páně, zjevil se jí v následující noci Spasitel pokryt ranami a krví, jakoby právě byl býval bičován, a pravil k ní: »Viz, kterak jsem byl zase ztýrán!« — »A kdo, Pane můj, Ti to učinil?« otázala se svatá panna, a dostala odpověď: »Ti všickni, kteří mnou pohrdají, a vši mé lásky nic nedbají!«

Ó duše křesťanská, chtěla bys i ty tuto vinu na se uvaliti? Ó považ, jak by ti jednou bylo, až by ti v tvář řekl Kristus Pán: »Nešťastníče, viz rány mé! Tak draze jsem si tvou lásku zasloužil, a ještě potom tě o ni prosil; sliboval jsem ti za ni věčnou odplatu v ráji, přikazoval jsem ti přísným přikázáním mne milovati; a ty, ty jsi přes to vše mne oslyšel, mnou povrhl a věnoval jsi svou lásku raději světu a ledajakému tvorů bídnému! A tak všecko mé utrpení bylo marné, marné moje rány, marné mé bolesti, marné mé krveproliti; ty všechny moje oběti nebyly s to, by upoutaly srdce tvé tak, abys mi byl věrným zůstal!« —

4. O věrnost tedy a stálost v lásce k Ježiši se tu nejvíce jedná! Tu žádá Spasitel výslovně od tebe: »Zůstaňtež v milování mém!« (Jan 15, 9.) volá dnes s kříže, setrvejtež až do konce! — Neboť, moji drazí, milovati Ježíše dnes a zítra,

lýden anebo měsíc a pak na Něho zapomenouti a vrátiti se do hříchu, to nechrání před peklem! — »Avšak kdo setrvá až do konce, spasen bude!« dí Spasitel. (Mat. 10. 22.)

Ovšem vytrvati v lásce Ježíšově uprostřed světa a jeho nesčíslných pokušení, to není pro křehkého člověka tak snadná věc, avšak s milostí, s pomocí Boží i toho docílí, že bude volati se sv. Pavlem: »Kdo nás odloučí od lásky Kristovy? — Ani vysokost ani hlubokost, ani život ani smrt, ani kterékoli jiné stvoření nebude moci odloučiti nás od lásky Boží, kteráž jest v Kristu Ježíši, Pánu našem!« (Řím. 8, 39.) —

D o s l o v.

Když urovná hrobník nad pohřbeným otcem rov, tu přicházejí jeho pozůstalí a sázejí naň květiny, nejraději pomněnky. Kvítky ty mají jaksí zastupovati srdce jejich milující a mají volati zesnulému do hrobu: »Olče, my na tebe nezapomeneme!« — Milý křesťane! i ty stojíš dnes nad hrobem svého nejupřímnějšího přítele a božského Spasitele. Patříš v duchu na hluboké rány Jeho, rány, kteréž Jemu přinesly smrt a tobě život! Prve tedy, než odejdeš od sv. toho hrobu, rei ještě jednou tak z upřímného srdce sám u sebe, jako onen farmář: »On umřel za mne! — Za mne umřel!« Pak Mu zasaď tam do hrobu pomněnku; seber celou bytost svou, celé své srdce a slib Mu: »Ježíši můj! nikdy již na Tebe nezapomenu! Tys vytrval na kříži až jsi zemřel pro mne — já pak Tobě žiti chci a setrvám až do skonání!« — Tak splatíš nejlépe Spasiteli svému lásku za lásku, tak spasiš i duši svou! — A to právě byl poslední cíl našich rozjímání. — Proto jsem vám jen, rozmilí v Kristu, líčil obšírně ty největší oběti, jež za nás Ježíš Kristus z lásky podstoupil a každá ta oběť neodolatelným hlasem volala k nám: lásku za lásku! — vybízějíc nás k milování Ježíše. Ó Nejmilejší, uposlechněte hlasu toho; neboť bez upřímné lásky ku Kristu Pánu nemůže býti ani řeči o pravé lítosti, o pravém pokání a obrácení se k Bohu. —

Již tedy končí nám ten svatopostní čas. Milostným časem tím, hříšníče, volal tě opět Bůh a nabízel ti milost svou, tento-

kráte snad naposledy. Zda jsi uposlechl hlasu toho? Roztrhla se aspoň dnes záclona zaslepenosti tvé? Otrásla se bázní spasitelnou duše tvá? Rozpuklo se tvrdé srdce tvé a vydalo jiskru lásky ke Kristu Ježíši a krůpěj lítosti?

Či snad jsi zůstal posud zatvrzen? Ó pak si vzpomeň na onen příběh, jímž jsem první řeč byl započal, o tom hříšníku na smrtelném loži, jehož pohled na kříž ku poznání a pokání přivedl. Bratře, sestro v Kristu! dnes nebo zítra budeš i ty ležeti na smrtelném lůžku a kněz ti podá kříž k políbení. Co ti přeji? Abys pak v ukřižovaném poznal svého nejdražšího přítele, jehož jsi věrně miloval po celý život svůj až do konce. Přeji ti, abys, líbaje kříž ten, zvolati mohl z plna srdce:

Můj Ježíši ukřižovaný! Lásku za lásku! Tys z lásky ke mně trpěl a umřel; já z lásky k Tobě žil jsem pro Tebe a nyní i z lásky k Tobě umírám! —

Tak s Ježíšem umříti sobě žádám,
S Ježíšem zase žíti naději mám!
Ježíš věčně věků jest mým pánem,
Ježíši chvála buď věčná. Amen.

U. I. O. G. D.

OBSAH.

	Strana
I. Ježíš obětuje za nás útěchu duše své	3
II. Ježíš obětuje za nás čest svou	15
III. Ježíš Kristus obětuje za nás dobré jméno své	27
IV. Ježíš Kristus obětuje za nás tělo své	40
V. Ježíš Kristus obětuje za nás svou nevinu a bēte na se ortel smrti . .	52
VI. Ježíš Kristus obětuje za nás poslední síly své a nese kříž	65
VII. Ježíš Kristus obětuje za nás život svůj a umírá na kříži	77

Knihy

vydané nákladem papežské knihtiskárny benediktinů
rajhradských v Brně.

Růže červené, jež v čase svatopostním u věnec svinul a ctitelům
nebes Královny věnuje th. dr. Karel Lev Řehák.
Cena 50 kr.

Marnotratný syn, obraz hříchu a pravého pokání. Sedmero
postních řečí, jež pro katolický lid upravil F. H.
Cena 50 kr.

Sedmero hlavních hříchů. Postní kázání, jež konal starý
kazatel A. S., a jež na světlo
vydává kazatel mladší A. H. Cena 30 kr.

Šestero postních řečí. Napsal Dr. . . . Cena 50 kr.

Ježíš na cestě k hoře Kalvarii, postní kázání od
Františka Herzoga.
Cena 40 kr.

Kázání na neděle a svátky, od P. Suchánka. Stran 480. Cena 2 zl.

Slomšekovy homilie na evandělia roku církevního. Cena 1 zl. 70 kr.

Slomšekovy kázání na slavnosti některých Svatých. Stran 50.
Cena 30 kr.

Kázání na svátky Svatých Božích, konané od kněze Petra Skargy, člena
T. J., které zčeštil P. Frant. Klíma, farář v Krásné. Stran 244.
Cena 1 zl. 50 kr.

Ranní kázání na neděle doby vánoční. Napsal J. B., kněz biskupství
brněnského. Cena 45 kr.

Řeči liturgické čili výklady o posvátných obřadech v církvi katol.,
jež dle období roku cír. sestavil František X.
Vohnout, zámecký kaplan a osobní farář v Dymokurách. Cena 2 zl.

Sbírka promluv o sv. Mikuláši a při vánočním stromku a za různých
příležitostí s přídavkem. Uspořádal Al. Slovák,
kaplan na domě v Brně. Cena 60 kr.

Sedmero hlasů hříšníka ku pokání volajících. Řečí postních
cyklus třetí. Podává Frant. Herzog, kněz církevní.
Cena 40 kr.

Perly posvátného řečnictví. Z pozůstalých kázání Bedřicha Geisslera, biskupské konsistoře skutečného rady, bývalého spirituala a pak regenta kněžského semináře, později faráře v Sokolnicích atd. Vybral a k tisku upravil Karel Bačák, auditor, archivář a registrátor biskupské konsistoře, český kazatel u sv. Václava v Brně. Svazek I. II. a III. Cena po 1 zl. 60 kr.

Kde domov můj? Kázání dno 23. července roku 1839, při svěcení kostela pronesené Václavem Kosmákem. Str. 16. Cena 5 kr.

Antonín Martin Slomšek, kněz biskup Lavantský, přísežný apoštolské stolice, měšťan Římský. Jeho život a apoštolská činnost. Ze spisu slovinského Frant. Kosara přeložil Fr. Klíma, farář v Krásné. Cena 25 kr.

Věnec z řečí duchovních od hodů Božího velik. až do neděle poslední po sv. Duchu a z řečí příležitostních. Pro kazatele uvil František Jan Černohouz, děkan v Dobrovici. Cena 2 zl.

Rok církevní v obrazech. Epištoly a evangelia se stručným výkladem dle sbírky L. Doninovy. Stran 292 Cena 1 zl.

Krassetovo desítidenní duchovní cvičení tak zvané exercitie čili křesťan v samotě. Naučení duším, jež duchovní samotě čili duchovním cvičením se věnovati chtějí. Stran 300. Cena 1 zl.

P. T. J. Chaignona rozjímání kněžská, anebo: Kněz konáním modlitby rozjímavě posvěcený. 5 svazků po 1 zl. 50 kr.

Sváteční kázání, jež dle latinských kázání P. Matěje Fabra T. J. volně vzdělal František Janovský. Stran 284. Cena 1 zl. 50 kr.

Řeči duchovní na neděle a svátky celého roku, jež po jednotlivých dobách odděleně podává Frant. M. Bartoš. Cena 10 kr.

Pastýřský list biskupa bosensko-srbského Josefa Jiřího Strossmajera, na český jazyk přeložil Jan Hudeček. Cena 30 kr.

Řeč slavnostní při kněžských druhotnách velešlajstného pána Frant. Eisenfesta čestného konsistorního rady a faráře v Blatné na Moravě. Cena 10 kr.

O neporušeném panenství Marie, matky Boží, a o tak zvaných bratřích Páně. Pojednává a lidu křesťanskému na uváženou podává Josef Klíma, farář v Kloboučích. Cena 35 kr.